

KADETS

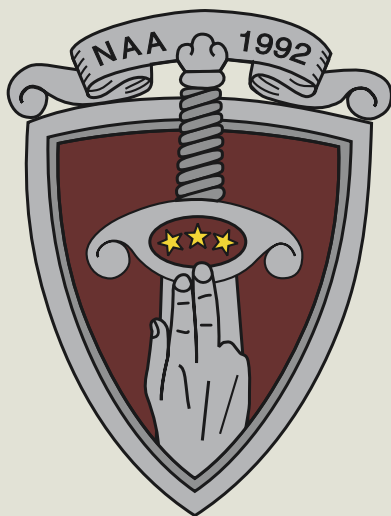
Nr. 35

KADETS

Nr. 35

Nacionālās Aizsardzības akadēmija
Rīga 2007

Izdevēji:

LATVIJAS NACIONĀLĀ AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJA
LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA

Redakcijas adrese:

Žurnāls „Kadets”
NAA, Ezermalas ielā 6/8, Rīgā LV-1014
Izdevumu sagatavoja Jānis Melderis
Redaktors Maija Emsiņa un Sarma Līne

Par raksta saturu, kas parakstīti ar autora vārdu, atbild tā autori.
Bez pieprasījuma iesniegtos rakstus redakcija atpakaļ nesūta.

Žurnālā izmantoti fotoattēli no rakstu autoru arhīviem un
valsts aģentūras „Tēvijas sargs” arhīviem

© Nacionālā aizsardzības akadēmija, 2007

Izdevumu izdošanai sagatavoja:

© Valsts aģentūra „Tēvijas sargs”, 2007
Jeruzalemes ielā 2/4, Rīgā LV-1010
www.sargs.gov.lv

Dizains un makets: SIA „MaxMor”

Iespiests v/a „Latvijas ģeotelpiskā informācijas aģentūra” tipogrāfijā

SATURS

Prezidenta apsveikums NAA	4
Žurnālam <i>Kadets</i> 95 gadi	5
NAA rektoru maiņa un G.Upīša novēlējums NAA	7
Baltijas jūras valstu militāro akadēmiju konference	10
15 gadi no NAA pirmā izlaiduma	16
Militārā audzināšana NAA	18
Mācību darbs NAA 2007. gadā	20
NAA sabiedriskā darbība 2007. gadā	22
Darbs NAA Taktikas katedrā	24
Vadības un politisko zinību katedra	26
Sports NAA	27
Kadeta pirmais dienesta gads	30
Studijas RTU	34
Manas studijas Rīgas Aeronavigācijas institūtā	36
Apmācības Latvijas Jūras akadēmijā	38
Prakse uz tirdzniecības kuģiem	40
NAA kadetu prakse civilajā flotē	41
Studijas Čehijas aizsardzības universitātē	43
NAA kadetu apmācība Ukrainā	48
NAA kadetu mācību ekspedīcija pa kauju vietām Kurzemē	49
Kadetu iespaidi par ekspedīciju	52
Pašreizējie latviešu ģenerāļi un admirāļi	54
Tālmācība Nacionālajos bruņotajos spēkos	55
NAA bibliotēkas ceļš uz “Gaismas tīklu”	58
Rīgas kājnieku karaskola	64
Jaunsardzes 15. gadadiena	66
Sports Latvijas armijā	68
Auce–Jelgava. 1944. gada augusts	69
Nekrologs Viktoram Eglītim	80
Ardievas Eiženam Skurupijam	83
Ardievu sveiciens V. Balodim	84
Ardievas Cēzaram Dankeram	86
Aizejot palikt	87
2007. gadā NAA piešķirtās pakāpes	90
Latviešu Virsnieku apvienības biedru un	
Goda biedru ievērojamās jubilejas 2008. gadā	94

Sveicu Nacionālās aizsardzības akadēmijas personālu un kadetus Jūsu 15. gadadienas gadā! Latvijai kā NATO dalībvalstij ir svarīgi kvalitatīvi gatavot Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem savus spējīgus un zinošus virsniekus, kas vienādā līmenī spēj sadarboties ar citu dalībvalstu militārajiem speciālistiem ikdienā un kopīgās starptautiskās operācijās.

NAA ir galvenā un Latvijā vienīgā jauno virsnieku sagatavošanas augstākā mācību iestāde, un Jūsu uzdevums ir arī iekļauties mūsu valsts jaunās paaudzes augstākās izglītības sistēmā. Patīkami, ka vienlaicīgi Jūs turpiniet pirmskara Latvijas karaskolas tradīcijas, neaizmirstiet vēsturi un tās mācības. Jūsu žurnāls „Kadets” iznāk vienas šādas tradīcijas priekšvakarā, kad atcerēsieties kritušos kadetus brīvības cīņās pret Bermonta karaspēku. Sveicu Jūs Melnās kafijas vakarā un novēlu tālāk attīstīt savu profesionalitāti un visu militārās izglītības un zinātnes jomu Latvijā!

Aizsardzība ir daļa no mūsu valsts suverenitātes garantijas, jo drošība ir visa pamatā, tā ir valsts attīstības un labklājības svarīgākais priekšnoteikums.

Latvijas Valsts prezidents

Valdis Zatlers

Tālvaldis Bērziņš,
atvaļināts virsleitnants

Pirmajam Latvijas Kara skolas kadetu kursam bija saīsināta apmācību programma, jo Brīvības cīņu frontēs steidzīgi vajadzēja virsniekus. No šī saīsinātā apmācību laika apmēram vienu mēnesi pirmajam kursam bija jāpiedalās Brīvības cīņās pret Bermontu. Tas varēja būt iemesls, kādēļ pirmā kursa kadeti savstarpēji nebija tik cieši iepazīlušies, lai pēc Kara skolas beigšanas domātu par savas vienotības saglabāšanu. Savukārt otro kadetu kursu uz tādu savstarpēju vienotību un palīdzību rosināja grūtie saimnieciskie apstākļi.

Kara skolas trešajā gadadienā, 1922. gada 1. decembrī, šie jaunie virsnieki nodibināja Latvijas Kara skolas kadetu savstarpējās palīdzības biedrību, vēlāko Latvijas Kara skolu beigušo virsnieku apvienību (LKSBVA), kas pēc kara trimdas virsnieku aprindās (ASV, Kanādā, Austrālijā u.c.) izveidojās kā Latviešu Virsnieku apvienība.

Tajā pašā 1922. gada 1. decembrī nolēma uz katru turpmāko Kara skolas izlaidumu (katra gada 1. septembrī) izdot žurnālu *Kadets*, kurā publicēt beidzēju sarakstu ar fotoattēliem, ievietot armijas priekšniecības un militāro zinātņu speciālistu karavīru apmācības un audzināšanas jautājumos rakstus.

Līdz 1931. gadam bija iznākuši 9 žurnāla *Kadets* numuri. Šajos gados Latvijas armijas virsnieku korpuss bija ievērojami papildinājies ar jauniem profesionāli un sabiedriski labi sagatavotiem, patriotiski audzinātiem virsniekiem. Krietni pieaugusi bija arī Latvijas Kara skolu beigušo virsnieku apvienības saime.

1931. gadā Kara skolu beidza 10. virsnieku izlaidums, kurā bija arī raksta autora vēlākais ģimnāzijas militārās audzināšanas skolotājs, Pasaules meistars šaušanā ar pistoli, virsleitnants Kārlis Kļava (nogalināts padomju soda nometnēs).

Kara skola pārtrauca virsnieku gatavošanu līdz 1934. gadam. Bet Latvijas Kara skolu beigušo virsnieku apvienība savu darbu aktivizēja un paplašināja, zinot, ka, atjaunojot mācības Kara skolā, vairs nebūs divu paralēlu skolu – kājnieku un artilērijas, bet būs viena apvienota Kara skola.

Kadeta 9. numurā LKSBVA paziņo: „Jaunie virsnieki uzsāk savas gaitas pulkos, sper pirmos soļus dzīves skolā. Līdz ar viņiem sāk jaunas gaitas žurnāls *Kadets*, skolu beigušajiem vairs pēcnācēju nav (jo 3 gadu starplaiks), bet kā pēdējā, tā visu iepriekšējo izlaidumu domu, atziņu un darbu paudis mūsu žurnāls, kas līdz šim iznāca tikai vienu reizi gadā, bet turpmāk apciemots ikvienu apvienības biedru reizi mēnesī.

Tas ir liels un vērtīgs sasniegums. Žurnālā būs daudz vērtīgu rakstu, zelta graudu no militārās zinātnes. Būs arī vērojumi par dzīvi garnizonos un savstarpēja domu izmaiņa dažādos jautājumos.”

Tātad turpmāk, sākot ar 1933. gadu, līdz pat 1940. gada jūnijam iznākuši 12 *Kadeta* numuri, līdz padomju okupācijas vara to slēdza.

Kara notikumi zem divām okupācijām (padomju un vācu), virsnieku traģiskie likteņi un deportācija, emigrācija, gūstekņu nometnes u.c. pārtrauca *Kadeta* izdošanu uz 27 gadiem.

Padomju Latvijas laikā, protams, *Kadets* šeit nevarēja iznākt. Ārzemēs, kur bēgļu gaitās bija nonākuši daudzi Latvijas armijas virsnieki, bija svarīgi noskaidrot jautājumu: vai latvieši, karodami karā ar vācu ieročiem pret padomju varu, ir karojuši pret sabiedrotajiem. Piecdesmito gadu sākumā ASV senāts atzina, ka latvieši tādēļ nav uzskatāmi par kara noziedzniekiem.

Pēc šī lēmuma latviešu virsnieku mītnu zemēs Austrālijā, ASV, Kanādā, Anglijā u.c. dibinājās attiecīgo zemju Latviešu Virsnieku apvienības (LVA), kas savstarpēji (vismaz Austrālijā, ASV, Kanādā) dalīja globālās prezidēšanas laiku. Kopējai satversmei pieņēma devīzi: „Mēs ticam Latvijas neatkarības atjaunošanai, uzticīgi kalposim savai tautai un Tēvzemei.”

Šajā apņēmībā Austrālijas LVA 1967. gadā atjaunoja *Kadeta* izdošanu.

„Mūsu tauta Tēvzemē un mēs, viņas daļa trimdā, esam dzīvi, turpinām dzīvot un strādāt tā, lai pastāvētu un neietu lūgt citus.”

”Žurnāls *Kadets*, atsākot savas gaitas trimdā, laikā, kad Latviju izmanto nekrietna, sveša okupācija, vēlas iet un paust vienotājas domas un vienotu darbību,” – teikts pirmā atjaunotā žurnāla ievadā.

No 1967. līdz 1974. gadam Austrālijas LVA izdod 4 apjomīgus *Kadeta* žurnālus, iesākot numerāciju, kuru tagad turpinām mēs.

Ar piekto numuru *Kadeta* izdošanu pārņem LVA Amerikas Savienotajās Valstīs, uzsvērot: „Neviena tauta nevar pretendēt uz nācijas godu, ja tai nav vīru un jaunekļu, kas gata- vi to aizstāvēt un **mācījušies** to aizstāvēt.”

No 1976. līdz 1985. gadam ASV izdod 10 saturā bagātus, apjomīgus *Kadeta* numurus (Nr. 5-14). Tālāk *Kadeta* izdošanu pārņem Kanādas LVA (Nr.15 iznāk 1989. gadā) un 1992. gadā to nodod mums, LVA Latvijā, kas šo darbu turpina sadarbībā ar Nacionālo aizsardzības akadēmiju.

Vienā no pirmajiem Kanādas *Kadeti*m, Nr. 16 1989. gadā, ievadā pieminēta Latvijas Kara skola, atzīmējot tās 70 gadu jubileju:

„Lai pateicība Kara skolai, ka mūsu valsts divdesmit divos brīvības gados tā palīdzēja tautu izaudzināt par latviešiem un varoņiem.

Lai pateicība Kara skolai, ka esam spējuši līdz šai dienai palikt latvieši.”

Daudzie saglabājušies *Kadeta* eksemplāri, īpaši no pirmās brīvvalsts un trimdas laikiem, vēl līdz šim ir neizzinātu Latvijas armijas vēstures, tautas valstiskās audzināšanas gudrību krātuve. Tā prasa savu laiku izpētei un rosina mūs veidot savu *Kadetu* audzinošu, apzi- noties, ka demokrātija, kurā valda tikai tiesības, ir sabiedrību nāvējoša anarhija. Demokrātija, kurā valda pienākums pret sabiedrību un valsti, stiprina kā sabiedrību, tā valsti un arī bruņotos spēkus.

NAA REKTORU MAIŅA

Saskaņā ar Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmes (apstiprināta ar Ministru kabineta 2003. gada 8. janvāra rīkojumu Nr. 4 „Par Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmes apstiprināšanu”) 46.1. apakšpunktu, Nacionālo bruņoto spēku komandieris izvirzīja un Aizsardzības ministrijas Augstākā atestācijas komisija atbalstīja komandkapteiņa Vladimira Dreimaņa iecelšanu Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas rektora amatā. Pamatojoties uz aizsardzības ministra ieteikumu, Ministru kabinets ar 25. septembra rīkojumu par Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas rektoru apstiprināja komandkapteini Vladimiru Dreimani.

Komandkapteinis Vladimirs Dreimanis Nacionālajos bruņotajos spēkos dien no 1993. gada. Militāro un civilo izglītību ieguvis Kaspijas Augstākajā jūras flotes karaskolā. V.Dreimanis dienesta laikā NBS ir pildījis augstus un atbildīgus virsnieku komandējošā sastāva amatus, kuros gūtā pieredze tika izmantota, pārstāvot Latvijas bruņotos spēkus kā aizsardzības atašejam Dānijā, Norvēģijā un Islandē.

Rektora maiņas ceremonija norisinājās 28.sepembrī NAA Klinsona zālē. Tā notika saskaņā ar NBS personāla rotāciju un pulkvežleitnanta Gunāra Upīša izteikto vēlmi pilnveidot savu virsnieka karjeru starptautiskajā misijā Kosovā Latvijas kontingenta komandiera un Multinacionālo spēku centra štāba priekšnieka vietnieka apgādes jautājumos amatā. NBS komandieris brigādes ģenerālis Juris Maklakovs rektora maiņas ceremonijas laikā novēlēja veiksmi un panākumus komandkapteinim Vladimiram Dreimanim un pulkvežleitnantam Gunāram Upītim jaunajos amatos.

PULKVEŽLEITNANTA GUNĀRA UPĪŠA NOVĒLĒJUMS AKADEMIJAI

Izvēloties karavīra profesiju, cilvēks izšķiras par grūtībām un izaicinājumiem pilnu dzīves ceļu. Un visai pašsaprotams liekas, ka, izšķiroties par šādu nākotni, katrs ir apņēmības pilns iet pa militārās karjeras pārbaudījumiem pilno ceļu līdz galam, līdz iecerētie plāni realizēti, līdz nospraustais mērķis sasniegts. Šo apņēmību ļoti precīzi varētu izteikt Viļa Plūdoņa atraitnes dēla vārdiem: „Es kāpt gribu kalnā visaugstākā, ne spēka man pietrūks, ne bail man no kā...”

Mūsdienu sabiedrības dinamiskais dzīves ritms rada ne mazums izaicinājumu arī Bruņotajiem spēkiem – tai sabiedrības daļai, kurai uzticēts pienākums gādāt par drošību gan valsts iekšienē, gan arī pildot savu misiju ārpus tās robežām. Bez stingras pārliecības un morālā spēka, bez profesionalitātes un vienotības kopējo mērķu sasniegšanā Bruņoto spēku efektīva darbība šīsdienas drošības vidē nav iedomājama. Tieši šeit meklējams pirmsākums Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmē formulētajam NAA pamatuzdevumam – *sagatavot profesionāli izglītotu komandējošo un militāro speciālistu sastāvu Latvijas valsts aizsardzībai, organizēt un veikt pētījumus valsts aizsardzības un drošības jomā, audzināt jauno militāro inteliģenci, virsniekus - Latvijas patriotus, garīgi un fiziski attīstītas personības ar augstu morāli, goda un pienākuma apziņu, līderus, kuri spēj uzņemties atbildību un sekmīgi vadīt savus padotos.*

Visu Bruņoto spēku pamats un galvenā vērtība ir karavīrs. NAA uzdevums ir nodrošināt to, lai šis karavīrs (īpaši virsnieks) būtu profesionāli sagatavots kvalitatīvi veikt viņam uzticētos uzdevumus, būtu izveidojies par aktīvu un garā stipru savas valsts pilsoni. Tieši Aizsardzības akadēmijai jānodrošina, lai topošā virsnieka apņēmība kļūtu par profesionālu savas valsts aizstāvi varētu realizēties dzīvē, sniedzot viņam kvalitatīvu izglītību, pilnveidojot un veidojot nepieciešamās rakstura iezīmes, audzinot par karavīru un virsnieku. Tieši mūsu Akadēmija ir tā, kura šo uzdevumu spēj īstenot un īsteno, jau 15 gadus nodrošinot Nacionālos bruņotos spēkus ar profesionāli sagatavotiem virsniekiem.

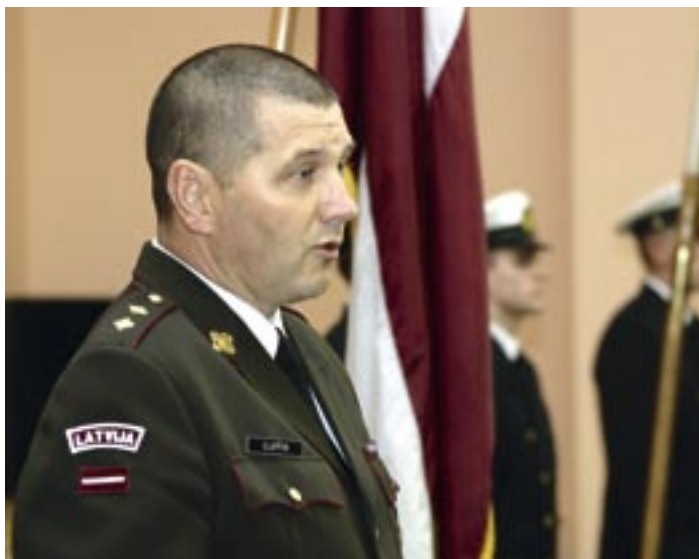
Šīsdienas dzīves straujais ritms un dinamika neļauj apstāties: lai sasniegtu gaidītos rezultātus, cilvēkam visu laiku jābūt aktīvam, jāprogresē. Lai neieslīgtu rutīnā, spētu precīzi saskatīt un objektīvi uztvert vispārējo lietu un procesu būtību, laiku pa laikam nepieciešams mainīt darbības vidi un jomu. Tas dod iespēju gan uzturēt progresu un attīstības tempu darba vidē, nododot stafeti „svaigam skrējējam”, kurš spēj saskatīt daudzas lietas no cita aspekta un var ienest jaunas idejas, gan arī ļauj pilnveidoties un „neierūsēt” šim cilvēkam pašam. Tieši šādu atbildību dēļ uzskatu, ka ir pienācis pareizais brīdis Nacionālās aizsardzības akadēmijas vadības stafetes nodošanai nākamajam rektoram. Tas varētu sekmēt militārās izglītības restrukturizācijas un nākamgad paredzētās akreditācijas projektu virzību, tātad, sniegt labumu NAA attīstībai.

Pagājuši jau seši gadi, kopš savu militāro dienestu turpinu Nacionālajā aizsardzības akadēmijā: vispirms prorektora mācību darbā, vēlāk – rektora amatā. Dienests NAA ir nesis daudz gandarijuma un lepnuma par Akadēmijas paveikto. Nav izpalikušas arī vilšanās, ja kaut ko nav izdevies īstenot vai arī nav izdevies sasniegt iecerēto. Tāpat ir daudzas idejas un ieceres, kuras pagaidām palikušas domās un sapņos, kurām nav izdevies tā īsti „piekerties klāt”.

Šajā laikā ir piedzīvots ne mazums būtisku pavērsienu un notikumu Akadēmijas dzīvē, kas ne tikai ierakstīs savas lappuses tās vēsturē, bet arī paliks īpašās atmiņās tiem, kas bija aktīvi iesaistīti šajos notikumos. Nevar neatzīmēt NAA pakļautības maiņu, kad no Aizsardzības ministrijas tiešas pakļautības Akadēmija tika integrēta Nacionālo bruņoto spēku komandķēdē ar tam sekojošo NAA statusa uztveres maiņu no augstskolas uz militāru vienību. Nākamais būtiskais pavērsiens NAA darbībā uzsākās ar principiāli jaunas virsnieku militārās izglītības koncepcijas ieviešanu, kas, lai arī sākotnēji tika uzverta ar neuzticību un skepsi, vēlāk sekmīgi īstenojās un pierādīja savas iespējas, visbeidzot dažādu ārējo apstākļu (situācija sabiedrībā un darba tirgū, drošības vide, izglītības attīstības tendences) iespaidā tiek pilnveidota un pārstrukturizēta. Noteikti neaizmirstams paliks NAA un triju tās realizēto studiju programmu akreditācijas laiks, kurš iezīmējās ar būtisku militāro studiju reglamentējošās normatīvās bāzes pilnveidošanu un papildināšanu, akreditācijas nodrošināšanā iesaistīto NAA personāla uzņēmību un darba sparū.

Lai Akadēmija varētu sekmīgi pildīt savus uzdevumus, dodot savu ieguldījumu Bruņoto spēku kopējo mērķu sasniegšanai, pilnveidoties un attīstīties, vispirms jānostiprina militārās izglītības vieta kopējā izglītības telpā. Militārā izglītība nav pilnīgi autonoma, no pārējās izglītības atrauta un izolēta. Gluži pretēji – tā ir (un tai noteikti tādai jābūt) pilnībā integrēta vienotā sistēmā kopā ar veselu virkni citu sfēru izglītības nozarēm un jomām. Tikai šādā vienotā veselumā militārā izglītība var produktīvi attīstīties un pilnveidoties, radoši sadarbojoties ar pārējiem partneriem kopējā izglītības telpā, savstarpēji bagātinoties un papildinot vienu otru. Tieši šādā izglītības vidē paveras plašas iespējas Nacionālās aizsardzības akadēmijas izaugsmei, līdz ar to arī NBS personāla profesionalitātes kāpumam.

Jūs esiet lielākais Bruņoto spēku intelektuālais potenciāls un vērtība. Turpiniet profesionāli darīt to, ko Jūs protat vislabāk – izglītēt nākamos virsniekus! *Vivat Academia!*
PER ASPERA AD ASTRA!

BALTIJAS JŪRAS VALSTU MILITĀRO AKADĒMIJU IKGADĒJĀ KONFERENCE

*NAA AZPC vadītājs
br.ģen. (rez.) Dr.habil.sc.ing. **K.Krēsliņš***

Nacionālie bruņotie spēki (NBS) ir struktūra, kurai nākas sadarboties ar citu valstu un organizāciju līdzīgajām struktūrām, tādēļ savietojamības jautājumi ir ļoti svarīgi gan veidojot NBS struktūru, gan gatavojot karavīrus, gan iegādājoties ekipējumu. Lietojot fizikas terminoloģiju, mums jāizvēlas un jāizmanto vienota atskaites sistēma.

Izglītības jomā par tādu atskaites sistēmu var uzskatīt Boloņas vienošanos, pirmkārt, Eiropas Savienības (ES) valstīs. Militārās izglītības jomā darbs notiek divos virzienos: starptautiskajā un nacionālajā līmenī. Starptautiskajā līmenī regulāri tiek rīkotas Baltijas jūras valstu militāro akadēmiju (BJVMA) ikgadējas konferences, darbs tiek organizēts vairākās darba grupās, kurās piedalās akadēmiju rektori, pasniedzēji un kadeti.

Skandināvijas valstīs ir ilggadēja pieredze militārās izglītības un apmācības jomā, bet visi konferences dalībnieki ir vienoti uzskatos par nepieciešamību pārveidot vai veidot Militāro izglītību par pilnvērtīgu izglītības nozari, kas atbilst visām Boloņas vienošanās prasībām. Konferenču darbības mērķis ir apmainīties ar pieredzi un saskaņot savas darbības militārās izglītības jomā, lai sasniegtu galveno mērķi.

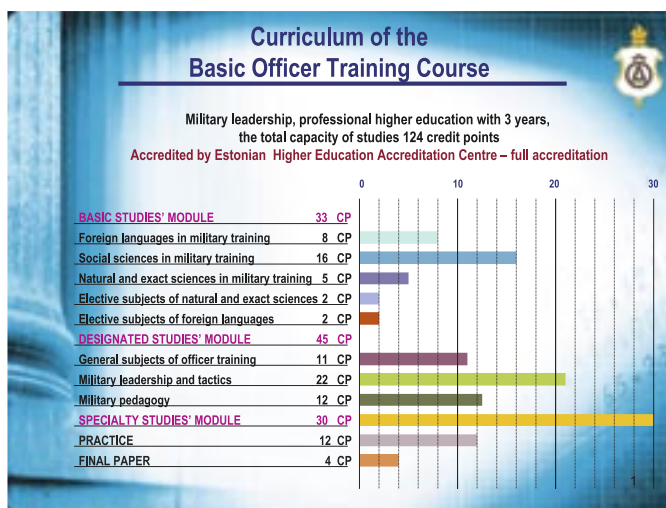
Nacionālajā līmenī ir izveidota Rektoru padome, kas aktīvi piedalās Boloņas vienošanas realizācijā Latvijas augstskolās. Nacionālās aizsardzības akadēmijas pārstāvji piedalās abos pasākumos šajā NAA svarīgajā darbā.

Šogad no 18. līdz 20. septembrim Kopenhāgenā Dānijā notika gadskārtējā BJVMA konference.

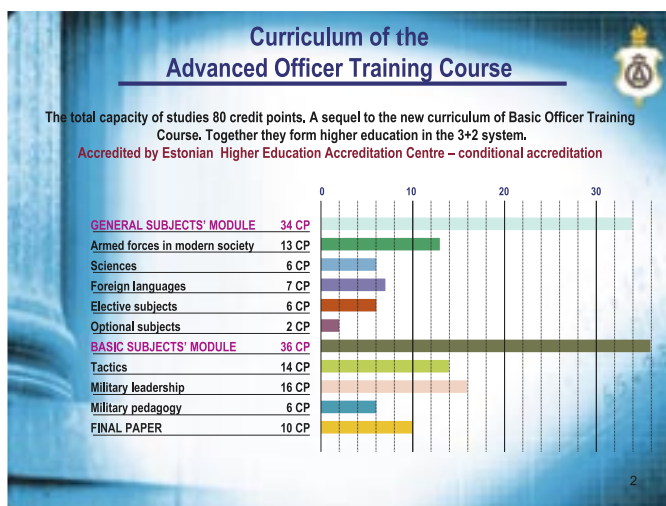

Nedaudz par konferences dalībvalstu prezentēto. Tālāk tekstā tiek izmantoti apzīmējumi BA - bakalaura studiju programma un MA - maģistrantūras studiju programma.

Igaunija izmanto Boloņas vienošanās noteikto formulu 3+2 ar sekojošiem kursiem:

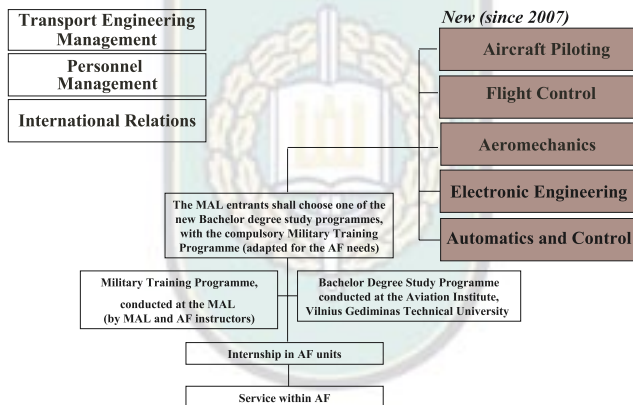
Var pieminēt, ka šogad Igaunijas militāro koledžu ir absolvējuši pirmie virsnieki ar maģistra grādu. Igaunijā tiek izsniegts vienots diploms, kas ietver sevī gan militāro, gan akadēmisko izglītību. Akadēmiskās izglītības pamatā ir *Military leadership* – Militārās vadības priekšmeti.

Lietuvā, atšķirībā no Igaunijas, jau darbojas trīs BA un divas MA studiju programmas un absolventi saņem divus diplomus: vienu par akadēmisko izglītību un otro par militāro apmācību. Nākotnē tiek plānotas izmaiņas:

New Bachelor Degree Study Programmes

Norvēģi plāno no 3 gadu virsnieku pamatapmācības vai bāzes kursa ar BA studiju programmu pāriet uz 4 gadu kursu, un vienlaicīgi, atbilstoši Boloņas vienošanas prasībām, ieviest šādas izmaiņas:

Challenges

- Less traditional education - more freedom of choice for the cadets
- Increased cadet responsibility
- Interdisciplinary co-operation
- Research & Development
- Instructors at master level
- Problem Based Learning (PBL) is a new approach to teaching - must be leaned
- Recruiting

Zviedrijā ir trīs līmeņu karavīru sagatavošana: mācību centri, kur gatavo pa spēka veidiem, tad Karlberga militārā akadēmija, kur kopā tiek izglītoti un apmācīti trīs spēku veidu pārstāvji no kadeta līmeņa līdz leitnanta līmenim un no virsleitnanta līmeņa līdz kapteinim. Tas atbilst mūsu akadēmijas standartam. Tad ir Zviedrijas Nacionāla aizsardzības koledža (ZNAK), kas gatavo no kapteiņa līdz pulkvežleitnantam, un vienlaicīgi ir kursi civilpersonām, kas strādā aizsardzības jomā. Tiek pasniegta stratēģiskā līmeņa apmācība aizsardzības sfērā.

Jāatzīmē, ka ZNAK ir izglītības iestāde, kas izglītības jomā pakļaujas Izglītības ministrijai un nav pakļauta Zviedrijas militārajai vadībai. Viņi plāno to darīt arī ar militāro akadēmiju, lai atvieglotu BA studiju akreditācijas problēmas.

Baltijas valstīs (BV) ir pa vienai militārās izglītības iestādei katrā, tādēļ BV militārajās akadēmijās ir jāizglīto karavīri visiem spēku veidiem un jāpilda karavīru sagatavošanas – izglītības uzdevumi gan taktiskajā, gan daļēji operatīvajā un stratēģiskajā līmenī. Valsts vai nacionālās militārās stratēģijas jautājumus var pasniegt tikai savā valstī, un parasti tas ir nacionālo militāro akadēmiju uzdevums.

Military Schools (present...)

-
 - Swedish National Defence College
 - "Staff programme" (capt → mjr) and Advanced Command Programme (mjr → lt col)
 - Senior management training, responsible for the subject fields (War Studies, Strategy, Military Technology..)
-
 - Academies at Karlberg and in Halmstad
 - Joint for the three services (cadets → 2nd Lt and Lt → capt)
 - Basic officer training/education and tactical courses, mainly general education, joint service and some service training
-
 - Land Combat-, Naval Warfare-, Air Combat-, Command and Control-, Armed Forces Technical schools and the Armed Forces Intelligence and Security Centre
 - Basic officer training and tactical courses, some service-common training but mainly specialised branch related training

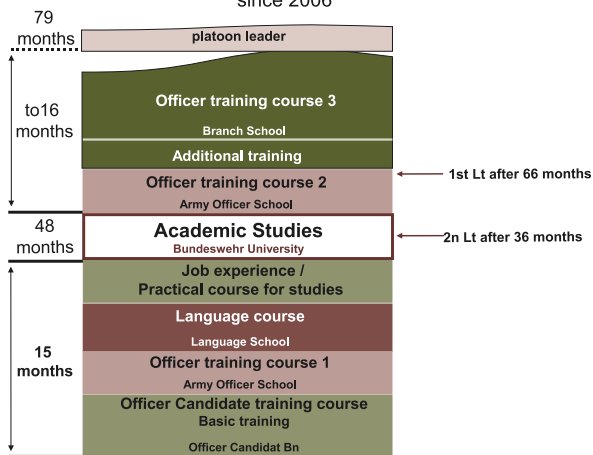

SWEDISH ARMED FORCES
MILITARY ACADEMY KARLBERG
www.mhsk.mil.se

Vācijā ir nedaudz atšķirīgs un ilgāks virsnieku sagatavošanas ceļš. Tagad ir ieviestas izmaiņas. Ja agrāk vispirms bija karavīrs „praktiķis” un tikai daļa no viņiem absolvēja Militāro Bundesvēra universitāti, tad tagad universitātes izglītība ir obligāta pat visiem vada komandieriem.

Training Scheme of an Officer Candidate since 2006

Analizējot BJVMA konferences prezentācijas, var izdarīt dažus secinājumus:

Pirmkārt, šajā sanāksmē no Sauszemes spēkiem (SZS) piedalās karaskolas un akadēmijas, un organizatori negrib paplašināt dalībnieku skaitu ar Jūras un Gaisa spēku akadēmiju vai karaskolu pārstāvjiem. Tikai BV tiek pārstāvētas ar apvienotām militārajām akadēmijām.

Otrkārt, Somijā ir attīstīta militārā zinātne, un BV ir mazāk problēmu ar akadēmisku studiju programmu akreditāciju. Dānija, Zviedrija un Norvēģija meklē iespējas BA un MA, bet pamatā maģistra programmu akreditācijai. Šajās valstīs ir augsti izglītības standarti un viņiem ir problēmas ar BA un MA studiju programmu atzīšanu savās valstīs.

Vācijā Bundesvēra militārās akadēmijas darbojas atbilstoši Izglītības ministrijas noteiktajiem standartiem un no Bundesvēra vai Aizsardzības ministrijas saņem tikai finansējumu. Zviedri izteica varbūtību vai nepieciešamību pakļaut Zviedrijas militāro akadēmiju Izglītības ministrijai. Viņu apvienotā koledža, kas organizē studijas valsts militārās stratēģijas jautājumos arī civilpersonām, nav BS komandiera pakļautībā. Tas ir interesants priekšlikums un materiāls analīzei.

NAA Satversme sakrīt ar Lietuvas akadēmijas Satversmi, bet gan akadēmiju struktūra, gan studiju programmas, gan darba organizācija un pakļautība būtiski atšķiras.

Treškārt, visās valstīs ir problēmas ar militārā personāla rekrutēšanu un paturēšanu NBS. Dānijai tā ir kļuvusi par ļoti aktuālu problēmu, jo iepriekšējos gados no SZS ir neplānoti aizgājuši 10 - 20 jaunākie virsnieki (kopējais virsnieku skaits SZS ir aptuveni 1700).

Šogad astoņu mēnešu laikā no Dānijas Sauszemes spēkiem neplānoti aizgājuši 67 jaunākie virsnieki, galvenokārt virsleitnanti un kapteiņi. Viņi to saista ar nepieciešamību karavīriem piedalīties misijās, tad mācīties un atkal braukt misijā. Praktiski jaunās ģimenes paliek bez vīrieša – karavīra. Lai saņemtu pakāpi, viņiem ir jāiziet misija, vecākajiem virsniekiem vismaz divas.

Ceturtkārt, Latvijā 1992. gadā tika nodibināta NAA. Nacionālo bruņoto spēku likuma 12.1. pants nosaka: (1) „Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija ir valsts militārās profesionālās augstākās izglītības un zinātnes iestāde. Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmi apstiprina Ministru kabinets.”

Deviņdesmitajos gados NAA karavīri varēja studēt vienu no divām BA studiju programmām un NAA bija vadošā militārās izglītības iestāde BV. Latvijā tika organizētas BV ikgadējās konferences militārās izglītības jautājumos, kas pēc tam tika pārveidotas par BJVMA konferencēm.

Akadēmijas darbību regulē NAA Satversme. Ieskatam daži Satversmes panti, kurus ir lietderīgi zināt visam akadēmijas personālam.

Pirmkārt, NAA ir Aizsardzības ministrijas akadēmija, kuru dibināja valsts MK personā.

Otrkārt, NAA Satversmes 5. punkts nosaka, ka tikai „Militārā dienesta jautājumos NAA atrodas tiešā NBS komandiera komandpakļautībā”.

Treškārt, NAA Satversmes 17. punkts nosaka, ka „par NAA struktūrvienību izveidošanu un likvidēšanu lemj Senāts”.

Ceturtkārt, NAA Satversmes 12. punkts reglamentē, ka „NAA nosaka studiju saturu un formu, pamatojoties uz NBS komandiera apstiprinātajām kvalifikācijas prasībām. Pirms studiju programmas apstiprināšanas Senātā studiju programmu vērtēšanu un ekspertīzi veic NBS komandiera nozīmētā persona.”

Piektkārt, NAA Satversmes 61. punkts nosaka, ka „NAA budžeta projektu ierosina NAA rektors saskaņā ar Senātā apstiprināto ilgtermiņa plānu. Lēmumu par NBS budžeta izveidi pieņem NBS komandieris.”

Secinājums: atbilstoši NAA Satversmei un 12.07.2007. PAIP sēdes lēmumam: „No-teikt, ka LNAA militāro izglītību īsteno augstākās izglītības studiju veidā atbilstoši augstāko izglītību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem,”– akadēmijai jāķļūst par pilntiesīgu Latvijas augstskolu un jāatgūst un jānostiprina savas pozīcijas starp BV akadēmijām militārās izglītības jautājumos.

15 GADI NO NAA PIRMĀ IZLAIDUMA

*Plkv. Andis Dilāns
NBS AŠ priekšnieks*

Ir pagājuši 15 gadi, kopš pirmie atjaunotās Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas kadeti 02.10.1992. svinīgi soliņa „Gods kalpot Latvijai!”, saņemot savas pirmās virsnieka uzšuves no toreizējā aizsardzības ministra Tālava Jundža. Bija noslēdzies pirmais virsnieku un virsniekvietnieku sešu mēnešu sagatavošanas kurss, kurš tika organizēts Mālpils Lauksaimniecības tehnikuma telpās. Pirmie 62 virsnieki un 12 virsniekvietnieki tika nosūtīti dienesta turpināšanai uz Aizsardzības spēku vienībām un Robežsardzes bataljoniem, lai turpinātu apmācīt un vadīt padotos, kā arī, lai veidotu Valsts drošības un aizsardzības sistēmu.

Daudz ūdeņu ir aiztecējis, un, kā jau zināms, nekas nestāv uz vietas. Arī Latvijas bruņoto spēku attīstība ir gājusi uz priekšu. Vai kāds no mums – 86 kadetiem –, kuri 1992. gada 6. aprīlī stāvēja ierindā lietus pielijušajā Mālpils stadionā par godu apmācību kursa svinīgai atklāšanai, ticēja, ka jau 12 gadus vēlāk Latvijas karavīri stāvēs ierindā plecu pie pleca ar Ziemeļatlantijas Alianses karavīriem gan šeit Latvijā, gan arī NATO galvenajā mītnē Beļģijā svinīgajā karogu pacelšanas brīdī par godu mūsu valsts uzņemšanai šajā drošības organizācijā. Tolaik, 1992. gadā, par to neviens vēl nedomāja, bet visi bija patriotisma jūtu pilni un vienoti savā spēkā un garā, vienoti vienam un kopīgam mērķim un idejai, ka valsts ir jāaizsargā un ka jāizglītojas pašiem, lai vēlāk spētu mācīt citus. „Lai dzīvotu mierā, jāmacās karot!” – tā bija mūsu kursa devīze, un tajā brīdī, ja būtu vajadzīgs, visi kā viens mēs stāvētu par mūsu valsti Latvijā.

Apmācību kursa sākumā mums nebija pat ieroču, bet bija lepnums par savu formas tērpu, sevišķi par sarkanbaltsarkanajām uzšuvēm pie tās. Mācību spēki NAA priekšnieka, tolaik pulkveža Valda Matīsa, vadībā kā galveno izvirzīja patriotisko audzināšanu, kultūru, Latvijas brīvvalsts militāro tradīciju atjaunošanu, kara mākslas un taktikas teorētisko zināšanu apguvi, ierindas un fizisko sagatavotību. Praktiskās iemaņas taktikā tika pilnveidotas ne tikai ar zināšanām un pieredzi, ko mums sniedza pieredzējušie virsnieki – Vilis Raups, Inārs Bīskaps, Valdis Leflers, Māris Gulbis, Juris Kursītis, Jānis Melderis, Osvalds Arnicāns –, bet jau tolaik, balstoties uz ASV jūras kājnieku taktikas pamatelementiem, ko mums mācīja mūsu tautietis no ASV Viktors Felkers, papildinot to ar savu personīgo pieredzi no Persijas līča kara. Mans nodoms nav pārstāstīt NAA vai NBS izveides vēsturi, bet gribu uzsvērt dažas lietas, kas ir mainījušās līdz laikam un kam būtu lietderīgi šobrīd pievērst lielāku uzmanību, lai stiprinātu savu Tēviju un veicinātu tās laužu labklājību.

Ja salīdzinām tā laika Aizsardzības spēkus un šā brīža Bruņotos spēkus, tad tās ir divas dažādas institūcijas. Ja toreiz lepojāmies ar sarkanbaltsarkanajām uzšuvēm pie formas tērpa, tad šobrīd mēs lepojāmies ar vienu no labākajiem un modernākajiem formas tērpiem un ekipējumu visā NATO. Ja toreiz mēs iztikām ar dāvinājuma vai sliktas kvalitātes strēlnieku ieročiem, tad šobrīd mēs ekipējam un modernizējam savas vienības ar pasaules augstas klases un iespēju ieročiem, par ko mūs var apskaust citas, daudz attīstītākas un bagātākas armijas. Toreiz mēs tikai sākām veidot savu armiju, balstītu uz obligāto dienestu. Mūsu instruktorus un virsniekus apmācīja eksperti no ārzemēm, arī latviešu izcelsmes, un dalījās savā kaujas pieredzē, kura gūta dažādās operācijās Korejā, Vjetnamā, Folklendu salās un Persijas līča karā. Tagad mēs paši esam izveidojuši

profesionālu armiju, kuras dēli un meitas piedalās miera nodrošināšanas un kaujas operācijās pasaules „karstajos” punktos, dalāties pieredzē ar citām valstīm un mācām citu valstu armijas. Daudzi no pirmā saīsinātā virsnieku kursa arī ir piedalījušies un komandējuši Latvijas kontingentus Bosnijā un Hercegovinā, Kosovā, Irākā un Afganistānā, piemēram, pulkvežleitnanti Ēriks Naglis, Sandris Brālēns, Mārtiņš Liberts, majori Ivo Mūrmanis, Andis Landrāts un, protams, arī citi. Var teikt – ar minimāliem līdzekļiem ļoti īsā laika posmā ir sasniegts maksimāls rezultāts.

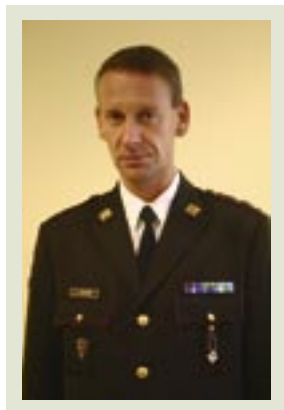
Tas nenozīmē, ka vajadzētu apstāties pie sasniegtā un nekas nav vairs uzlabojams. Gan militārā vienībā, gan citā valsts iestādē vai privātā firmā organizācijas panākumi ļoti atkarīgi no materiāltehniskā nodrošinājuma, personāla individuālās sagatavotības un spējām sadarboties ar partneriem un sastrādāties ar saviem kolēģiem. Ar materiālo nodrošinājumu un resursiem šobrīd problēmām nevajadzētu būt, arī ar mācību bāžu kvalitāti un sadzīves apstākļiem viss ir kārtībā, tos nevar salīdzināt ar Mālpils tehnikuma nekurinātajām telpām un niecīgo stipendiju, kuru nevarēja saņemt laikus, jo vienkārši nebija naudas. Un, lai īstenotos arī pārējais, ļoti liela nozīme organizācijā ir morālei un personāla motivācijai, jo tas ir pamats kopējo mērķu sasniegšanai. Ģenerālis Eizenhauers ir teicis: „Bez optimisma vadībā uzvara ir grūti sasniedzama.”

Tādēļ es gribētu uzsvērt pašu galveno, kas ir pamatā visu bruņoto spēku kaujas gatavībai, kaujas spējām, profesionalitātei un sagatavotības līmenim – tas ir kvalificēts, apmācīts un motivēts karavīrs. Personālu var motivēt dažādi, piemēram, paaugstinot atalgojumu, uzlabojot darba un sadzīves apstākļus, bet tam būs acumirkļīgs un vairāk individuāls raksturs. Par naudu un materiālajām vērtībām nav iespējams uzlabot biedriskumu, darba raksturu un kopējo noskaņojumu kolektīvā, izveidojot profesionālas un koleģiālas attiecības. Prasme vadīt cilvēkus ir galvenais virsnieka karjerā un svarīgākais militārajā dienestā, un to var iegūt, personīgi kontaktējoties ar cilvēkiem, panākot, ka uzdevumi, kas tiek uzdoti, ir adekvāti un izpildāmi.

Gribētu akcentēt attieksmi. Salīdzinot 90. gadu sākuma jauniešus ar tagadējo jaunatni, jāsecina, ka šī laika jauniešiem ir citas dzīves vērtības un prioritātes – visu pēc iespējas ātrāk, pēc iespējas vairāk un ar mazākām pūlēm. Tam iemesls ir dzīves dinamika un ritms, kurā visa sabiedrība ir ierauta, un ikdienas steigā ir nedaudz piemirsts par tādām tēmām kā, es nekautrēšos šo vārdu: **patriotisms, cieņa un pienākums pret savu valsti, pret savu ģimeni, pret savu tuvāko un mīļāko**. Šeit vietā būtu pamācība - **steidzies nesteidzoties**.

Nobeigumā vēlos teikt, ka uzticība valstij nav profesija, ka ir jāstrādā valsts labā un ka nākotni veidojam mēs paši, tādēļ nevar dzīvot, balstoties tikai uz nākotnes plāniem un aizmirst par pagātņi un tagadni, jo bieži vien cilvēki to saprot tikai tad, kad jau ir par vēlu.

MILITĀRĀ AUDZINĀŠANA NAA

NAA prorektora – štāba priekšnieka p.i.
pulkvežleitnants **Andris Čakānis**

Kas tad ir audzināšana un kāda ir tās nozīme mūsdienu karavīru sagatavošanā? Atbildi uz šo jautājumu mēs visi it kā zinām.

LR AM Iekārtas reglaments nosaka, ka vienības komandieris personīgi ir atbildīgs par vienības militāro sagatavotību, audzināšanu, militāro disciplīnu un morālo stāju. Komandieris ar savu stāju un piemēru ne tikai vada sev pakļauto apakšvienību, bet arī audzina padotos karavīrus. Cik precīzi komandieris ir izpildījis un ievērojis reglamentā noteiktās normas, tik precīzi karavīri izpildīs savus dienesta pienākumus. Audzināšanas darbs ir ne tikai pavēļu izdošana un izpildes kontrole, bet arī personīgais piemērs, izdodot pavēli. Komandierim ir jābūt stingram, bet taisnīgam pret visiem padotajiem karavīriem. Viņam ir svarīgi rūpēties par militāro tradīciju ievērošanu un to pilnveidošanu, pozitīva piemēra radīšanu un popularizēšanu.

Sabiedrībā karavīri tiek vērtēti gan pēc ārējā izskata, gan pēc veiktajiem darbiem, respektīvi, visa pamatā ir karavīru audzināšana. Komandieri nekad darbu ar karavīriem nedrīkst novērtēt pārāk zemu vai atstāt kā otršķirīgu lietu. Ja sabiedrībā karavīri tiek vērtēti pozitīvi, tad komandieru audzināšanas darbs un pašu karavīru pašaudzinošie pasākumi ir bijuši pareizi un izvirzītais mērķis – būt piemēram visiem – ir sasniegts.

Realizējot normatīvajos aktos noteikto, Nacionālās aizsardzības akadēmijas personālsastāvs kopā ar kadetiem tiek iesaistīts dažādos audzinošos un kolektīvu saliedējošos pasākumos. Šajā gadījumā audzināmie ir visi karavīri, reglaments neparedz izņēmumus.

Šī gada laikā Nacionālajā aizsardzības akadēmijā ir notikuši un tiek plānoti vairāki nozīmīgi pasākumi.

Gribētos atzīmēt NAA 15. gadadienas svinības un šī pasākuma audzinošo pusi, kad karavīri, kuri tikai nesen uzsāka mācības NAA, varēja iepazīties ar to, kādu ceļu no dibināšanas brīža ir veikusi NAA. Arī viņi ar savu klātbūtni veido vēsturi, par ko pēc nākošajiem 15 gadiem varēs atcerēties ar lepnumu.

2007. gadā NAA personāls aktīvi iesaistījās Rundāles pils uzkopšanā, kur viens otram blakus strādāja virsnieki, instruktori un kadeti. Šādi pasākumi tiks plānoti arī turpmāk, jo kopīgi paveiktais darbs kolektīvu var tikai vienot. Un tas, ka kadeti redz, ka to pašu dara arī viņu priekšnieki, var motivēt karavīru apzinīgāk pildīt viņam uzticētos dienesta pienākumus.

NAA Vadības un politisko zinību katedrā tika uzsākts militāri audzinošs projekts „Latviešu karavīru kauju vietas”. Projekta ietvaros NAA kadeti devās ekspedīcijā uz 1.Pasaules kara kauju vietām, kur latviešu karavīri izcīnīja smagas kaujas. Kadeti paši, balstoties uz iepazīto materiālu, izspēlēja 2.pasaules kara Kurzemes epizodi, kā arī atgriezās netālā senatnē, kad latviešu karavīri izcīnīja savai valstij brīvību. Kā atzina paši kadeti, ekspedīcija bija ļoti pozitīva un audzinoša gan no vēstures, gan militārā viedokļa. Tiek

plānotas militāri audzinošas un izglītojošas ekspedīcijas arī ārpus Latvijas Republikas robežām.

Kā vienu no svarīgākajiem karavīrus audzinošiem pasākumiem gribētu minēt „Melnās kafijas vakaru”, kur NAA personāls un viesi atceras par Latvijas Republikas brīvību kritušos Kara skolas kadetus. Vakara gaitā kadeti var apmainīties ar pieredzi un uzzināt daudz ko jaunu no Kara skolas kadetiem (to laiku aculieciniekiem).

NBS popularizēšana NBS organizētajās dienās Latvijas pilsētās arī ir sava veida audzināšanas darbs, kur NBS popularizēšanā ar savu piemēru un klātbūtni tiek iesaistīti NAA kadeti.

Audzināšanas darbs ir nepārtraukts un ilgstošs, šis process nav saistīts tikai ar atsevišķiem pasākumiem, kuri tika vai tiks realizēti Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Lai sekmētu personālsastāva audzināšanu, šajā procesā ir jāiesaistās ikvienam no NAA personālsastāva, audzināšanas darbam ir jānotiek visos līmeņos, ne tikai komandieris – padotais, bet arī koleģiālā līmenī padotais – padotais. Komandieris ne vienmēr var atrasties blakus, bet kursa biedrs vai darba kolēģis var būt tieši tas, kurš var gan ieteikt, kā labāk rīkoties, gan kuru ir jāattur no rīcības, kura var negatīvi ietekmēt Nacionālo aizsardzības akadēmiju vai Bruņotos spēkus kopumā.

MĀCĪBU DARBS NAA 2007. GADĀ

*NAA Mācību daļas priekšniece
majore J. Vilipsone*

Kā jau katru gadu, arī šogad mācību darbs akadēmijā ir bijis saspringts un jaunu pārmaiņu pilns. Notiek nepārtraukta mācību procesa pilnveide, kurā iesaistīts ir viss akadēmijas personālsastāvs, kurš ir strādājis ar lielu atdevi un augstu atbildības sajūtu.

Šogad tika uzsākts pirmais starptautiskais Jūras spēku Jaunākā štāba virsnieka kurss, kurā zinības apguva 14 Jūras spēku virsnieki no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. Kurša beigās tika saņemtas pozitīvas atsauksmes par kursu, kā arī tika apbalvoti vairāki Latvijas un ārvalstu karavīri par ieguldīto darbu kursa organizācijā un vadīšanā.

Pārmaiņas ir skārušas arī NAA organizēto Jaunākā štāba virsnieka kursu. Kurša laiks tika samazināts no sešiem mēnešiem līdz četriem, kas būtiski ietekmēja kursa klausītāju patstāvīgā darba apjomu. Liels paldies ir jāsaka majoram Mārim Gavrilko, kurš ir ieguldījis lielu darbu, lai Jaunākā štāba virsnieka kurss jaunā kvalitātē varētu tikt uzsākts un pabeigts.

Šogad pēdējo reizi tika izsniegti diplomu studiju programmas „Rotas komandieris” klausītājiem. Šo kursu absolvēja 11 NBS virsnieki. Kā labākais šajā kursā tika atzīts virsleitnants Pēteris Suveizda. Pirmais Rotas komandiera kurss tika uzsākts 2000. gadā, un kopumā to ir apguvis 101 virsnieks.

Būtiski ir samazinājies Virsnieka speciālista kursa beigušo klausītāju skaits. Šogad par šī kursa apguvi sertifikātus saņēma divi klausītāji. Arī Rezerves virsnieka speciālista (ārsta) kursa beigušo skaits ir visai neliels – viens klausītājs.

Izlaidums šā gada 13. februārī – NAA 15. dzimšanas dienā – bija arī studiju programmas „Komandējošā sastāva virsnieks” 9 kadeti, kuri līdz ar diplomu saņēma savu pirmo virsnieka dienesta pakāpi – leitnants. Kā labākais šo kursu absolvēja leitnants Oļegs Tumuškāns, kura vārds tika iegravēts akadēmijas „Goda zobenā”.

Jau daudzus gadus turpinās NAA sadarbība ar vairākām Latvijas augstskolām, kurās mācās mūsu kadeti. Latvijas Jūras akadēmija, Rīgas Tehniskā universitāte un Rīgas Aeronavigācijas institūts sniedz zināšanas mūsu topošajiem virsniekiem NBS nepieciešamajās jomās, kā, piemēram, kuģu vadīšana, gaisa transporta kustības vadība, elektronika u.c. Šajā gadā notika pirmais izlaidums 11 kadeti, kuri ir saņēmuši diplomu Latvijas Jūras akadēmijā un turpina mācības NAA, lai apgūtu visas Jūras spēku specifiskās zināšanas, kuras nepieciešamas, uzsākot dienestu NBS Jūras spēkos. Septembrī 7 kadeti ir devušies mācīties Latvijas Jūras akadēmijā, un 8 kadeti turpmākos gadus studēs Rīgas Tehniskajā universitātē.

Ar pilnu sparū 12 kadeti studē NAA studiju programmas „Komandējošā sastāva virsnieks” kursā. Pirms tam viņi ir sekmīgi apguvuši mācības kadeta kandidāta kursā Kājnieku skolā, Sakaru skolā un Instruktoru skolā, no kurām esam saņēmuši tikai pozitīvas atsauksmes par topošo kadetu attieksmi, izejot šo grūto posmu, kurā gan sev pašam, gan programmu vadītājiem ir jāpierāda, ka topošais kadets ir gatavs dienēt Nacionālajos bruņotajos spēkos, vispirms gūstot zināšanas un pēc tam sniedzot tās saviem padotajiem.

Saskaņā ar NAA, mācību centru un skolu kalendāro plānu, NAA Taktikas katedra organizēja divus kursus NBS/AM strādājošo civilpersonām. NAA pasniedzēja un AZPC

profesores Liāna Pļaviņas vadībā tika organizēts kurss karavīriem, kuri vēlējas iegūt zināšanas, kā veikt pirmo palīdzību un glābt cilvēkus, kuri iekļuvuši nelaimē, atrodoties ūdenī.

Aizvien lielāka uzmanība tiek vērsta uz to, ka topošajiem virsniekiem būs jāpiedalās dažādās starptautiskajās operācijās. Programmās ir iekļautas tēmas, kurās kadeti iepazīstas ar *PSYOPS* un *CIMIC* dienesta uzdevumiem un organizāciju.

Vairāki NAA pasniedzēji vada lekcijas virsniekiem, pirms tie dodas uz starptautiskajām miera uzturēšanas misijām Irākā, Afganistānā un Kosovā.

Septembrī divi kadeti un pieci virsnieki no NAA piedalījās Baltijas jūras valstu militāro akadēmiju konferencē, kurā tika risināts jautājums, kā cīnīties ar pasaules lielāko draudu – terorismu.

2007. gada 28. septembrī notika svinīgs izlaidums divdesmit deviņiem Jaunākā štāba virsnieka kursa klausītājiem, kuri savas mācības Nacionālajā aizsardzības akadēmijā uzsāka š.g. 11. jūnijā. No dažādām NBS struktūrvienībām esošajiem virsniekiem, kurss tika organizēts pēc reorganizētās programmas, tas ilga četrus mēnešus, un kursa laikā paralēli mācībām kursa klausītāji izstrādāja štāba izpētes darbu. Kā zināms, agrāk JŠVK kurss tika organizēts sešus mēnešus un kursa laikā klausītājiem bija jāizstrādā kursa darbs.

Izlaiduma ceremonijā piedalījās arī NBS komandieris brigādes ģenerālis J. Maklakovs, kurš neslēpa savu prieku par absolventu paveikto un novēlēja viņiem arī turpmākajā dienestā parādīt sevi no labākās puses un izmantot iegūtās zināšanas arī praksē.

Laikā, kad mūsu akadēmija nepārtraukti attīstās un pilnveidojas, liels paldies jāsaka visam NAA personālsastāvam, kurš ir ieguldījis lielu darbu mācību procesa pilnveidē.

Novēlu visam Nacionālās aizsardzības akadēmijas personālsastāvam izturību, sapratni un savstarpēju izpalīdzību, veicot mūsu atbildīgo darbu sniedzot savas zināšanas un nodrošinot apmācības procesu.

NAA SABIEDRISKĀ DARBĪBA 2007. GADĀ

*NAA preses virsnieka p.i.
kpt. Ilona Kojaloviča*

2007. gads akadēmijai bija notikumiem bagāts. Mūsu pārstāvji, aktīvi sadarbojoties ar NBS Rekrutēšanas un atlases centru (RAC), piedalījās NBS dienās, kas tika organizētas dažādos Latvijas rajonos un kurās tika plaši un individuāli pārstāvēta NAA.

Plaši apmeklēts un ar labiem panākumiem bija tāds NAA informatīvās dienas pasākums, kurā līgumus ar RAC par mācībām NAA noslēdza samērā liels pretendentu skaits. Prezentācija par mācībām NAA tika realizēta arī izstādes „Skola 2007” ietvaros.

NAA personāls aktīvi piedalījās atceres pasākumos (Ziemassvētku kauju atceres pasākums, kura ietvaros notika pārgājiens ar slēpēm, komunistiskā terora upuru piemiņas pasākums Gulbenē, Litenes pasākums un NBS rīkote pasākumi). Tika organizēti ikgadējie pasākumi – Lieldienas, Ziemassvētki, Mātes diena, kas saliedē kolektīvu un ļauj neoficiālā gaisotnē pārrunāt dažādas aktualitātes, ko ikdienā nevaram atļauties darba steigā.

Nacionālā aizsardzības akadēmija savos pastāvēšanas gados ir attīstījusi sadarbību ar citu valstu militārajām akadēmijām, piesaistot ārvalstu partnerus kā kadetu apmaiņas programmās, tā arī mācību programmu izstrādē, gan organizējusi pasniedzēju apmaiņu, gan saņēmusi finansiālu atbalstu akadēmijas infrastruktūras attīstīšanā.

Jau vairākus gadus Nacionālā aizsardzības akadēmija uztur ciešus sakarus ar dažādām ārvalstu militārajām mācību iestādēm, pilnveidojot savstarpējās sadarbības mērķus un uzdevumus dažādos virzienos. Lielākoties šāda veida vizītes notiek pēc divpusējās sadarbības principa, jo pēc kāda laika arī NAA tiek aicināti dažādu ārvalstu militāro mācību pārstāvji šādas sadarbības paplašināšanai.

Šā gada vasarā pieredzes apmaiņas programmas ietvaros Nacionālās aizsardzības akadēmijas kadeti un virsnieks apmeklēja Dānijas Karalisko militāro akadēmiju (DKMA), kur iepazinās ar kultūras un tradīciju īpatnībām, mācību programmām un apmācības sistēmu kopumā, kā arī cita veida iespējām kadetu brīvā laika racionālai izmantošanai apmācību laikā DKMA. Šāda veida sadarbības brauciens tiek plānots vairākus mēnešus, pat gadus uz priekšu, jo kadeti ir dota iespēja pašiem sagatavot un realizēt vizītes programmu ar savu visciešāko līdzdalību tajā. Parasti vizīšu dienas tiek ielānotas saskaņā ar NAA rīkoto kultūras un mācību pasākumu plānu. Šī plānošana parasti ir ļoti līdzīga, jo abas puses cenšas arvien vairāk parādīt sevi ne tikai no militārā viedokļa, bet arī kā no ikdienas – civilās, ar tradīcijām iedibinātās kultūras dzīves puses.

Jau pirmajā dienā kadeti tika iepazīstināti ar gaidāmo pasākumu klāstu turpmākajām vizītes dienām. Kā pirmais pasākums bija tikšanās ar DKMA vadību, vēlāk tika rīkota lielā konference, kur iepazīstināja ar militārās apmācības sistēmu un dažādiem starptautiskās sadarbības plāniem. Tika izskaidroti militārās izglītības virzieni DKMA, to realizācijas veidi un nepieciešamais laiks. Nedaudz iedziļinoties, tas ļāva kadeti saprast un salīdzināt studijas DKMA ar studijām NAA.

Konferences gaitā prezentācijā sniegtā informācija pamazām novirzījās uz cita veida jautājumiem, kas skar DKMA kadetu kultūrvēsturisko un tradīcijām bagāto dzīvi kopumā. Teorētiski tika prezentēti vairāki tradīcijām bagātie kultūras pasākumi un to norises

īpatnības. Jau sākumā NAA pārstāvji tika informēti par to, ka gaidāma DKMA lielā balle ar Dānijas karalienes līdzdalību. Kā saka paši DKMA kadeti: „Tas ir skaists un emocionāli pacilājošs pasākums, kuru var piedzīvot tikai reizi mūžā.”

Pēc DKMA dzīves notikumu izzināšanas, NAA kadetus iepazīstināja ar Karaliskās militārās gvardes vienību, kura ir elitāra un senām tradīcijām bagāta. Mūsu bruņotajos spēkos tā līdzinātos Štāba bataljona goda sardzes rotai, kura papildus vēl pilda Drošības dienesta funkcijas. Karaliskā militārā gvarde tiek gatavota Dānijas Karalistes un citu augstākstāvošu valsts amatpersonu apsardzei.

Nākošā vienība, kurā viesojās NAA kadeti, bija viens no Sauszemes spēku bataljoniem, kur iepazīstināja ar tā vadību, struktūru, veicamajiem uzdevumiem un nākotnes perspektīvām.

Vizīte sākās ar kultūrvēsturisku ieskatu pagātnē, līdz pat šodien veicamajiem uzdevumiem. Interesanti bija tas, ka katrai militārajai vienībai ir sava apstiprināta *vizītkarte*, kura var tikt dažādi izrādīta. Piemēram, karaliskās gvardes vienībā NAA pārstāvji tika sagaidīti ar speciāli pagatavotu maltīti, kuru gatavo tikai Karaliskajā gvardē. Savukārt Sauszemes spēku bataljonā visus pacienāja ar speciāli šim bataljonam gatavotu vīnu. Pēc sagaidīšanas un cienasta kadeti tika iepazīstināti ar bataljona un apakšvienību komandieriem, kā arī tika nodemonstrēta miera uzturēšanas spēku vada darbība.

Vizītes laikā NAA delegācija tika nedaudz iepazīstināta arī ar citu spēku veidu militārām vienībām, un radās pozitīvs priekšstats par starptautiski militāras sadarbības lielo nozīmi un iespējām. Arī pēc kadetu izdarītā secinājuma, šāda veida sadarbība starp dažādu valstu militārajām augstskolām būtu jāattīsta un jāpilnveido arī nākotnē.

DARBS NAA TAKTIKAS KATEDRĀ

*NAA Taktikas katedras vadītāja vietnieks
majors A. Strazdiņš*

Katrs raksts, kas publicēts šajā žurnālā, ir daļa no mūsu kopējā ieguldījuma NBS attīstībā. Kāds no mums šeit atspoguļojis sasniegumus, kāds vēl līdz galam nepadarītos darbus, bet cits varbūt kavējies pagātnes atmiņās ar cerībām uz nākotnes perspektīvām.

Arī NAA Taktikas katedrā (TK) pa šo gadu gājis visādi – bijuši gan priecīgi brīži, gan ne tik ļoti. Varam priecāties par padarīto, jo esam paveikuši tiešām daudz. Visu uzskaitīt grūti un pašiem sevi lielīt negribas. To lai dara citi, jo *no malas* labie darbi labāk redzami. Trīs virsnieki no TK 2007. gadā pārkvalificējās darbam civilajās struktūrās, atsakoties no turpmākā militārā dienesta NBS. Iemesli šāda lēmuma pieņemšanā katram bija savi. Bēdīgi ir tas, ka katedra šķīrās no zinošiem, enerģiskiem pasniedzējiem. Viens TK virsnieks uzsāka studijas *BALTDEFCOL*, kuru ilgums ir apmēram pusotrs gads, bet viens – pārgāja dienēt citā vienībā.

Gada laikā no TK aizgājuši pieci virsnieki – pasniedzēji, bet TK izvirzītie uzdevumi paliek nemainīgi. Šobrīd viegli nav, bet TK savu virsnieku izglītībai šķēršļus neliek. Vienmēr esam atbalstījuši un atbalstīsim savu virsnieku un instruktoru attīstību gan zināšanu apguvē, gan arī karjeras izaugsmē. Līdz ar to pārējiem virsniekiem ir nācies uzņemties pildīt papildus pienākumus, kas saistīti ar apmācību procesu militārajos mācību priekšmetos. Mēs pašmācības ceļā veidojamies par militārajiem speciālistiem ar plašām zināšanām. Grūti spriest, vai tas ir labi, vai slikti, kā tas ietekmē mācību procesu un ko par to saka NAA kadeti un klausītāji. Galvenais saglabāt optimismu, izturēties ar sapratni un izpildīt uzticētos pienākumus ar lielu atbildības sajūtu, neskatoties ne uz rotāciju, algu reformām un pārējiem apstākļiem, kas ietekmē mūsu garīgās un fiziskās darba spējas.

Katrs virsnieks, kurš strādājis TK pasniedzēja amatā, ir ieguldījis lielu darbu topošo un esošo virsnieku sagatavošanā un izaugsmē. Un šis darbs nav bijis vienpusējs. Apmācību procesā pasniedzēji iegūst derīgu informāciju no studējošajiem kadeti un virsniekiem, un šādas sadarbības rezultātā katrs no mums papildina savas zināšanas, kuras palīdz turpmākajam dienestam. Taktikas katedrai ir arī sadarbības līgums ar Čehijas Brno militāro akadēmiju. Šīs sadarbības ietvaros militāro pieredzi, īpaši jau apmācību procesa uzlabošanai, mēs iegūstam arī no mūsu Čehijas kolēģiem, piedaloties viņu rīkotajās taktiskajās mācībās, lekcijās un diskusijās.

Mūsu pasniedzēju darba rezultātus īpaši pozitīvi novērtēja arī *BALTDEFCOL* vadība Baltijas valstu militārajā konferencē, kur tika diskutēts par Jaunākā štāba virsnieka kursa (JŠVK) apmācību procesu. Jo šobrīd *BALTDEFCOL* studē daudzi virsnieki, kuri kādreiz sekmīgi absolvējuši NAA organizēto JŠVK.

Visas militārās zināšanas studējošie iegūst ne tikai sēžot auditorijas solos, bet praktiski tās nostiprinot poligonā. Un tieši šeit vislabāk iespējams novērtēt apmācāmo spējas izmantot iegūtās teorētiskās zināšanas praktiskajā darbībā, izrādot līdera dotības un spēju vadīt uzticēto apakšvienību. Tieši ar šādām dotībām Jūs, kadeti un virsnieki, varat droši pretendēt uz pievienošanu NAA akadēmiskajam personālam, lai kļūtu par pasniedzēju kādā no militārajiem mācību priekšmetiem. Tas noteikti palīdzēs nostiprināt jūsu jau esošās zināšanas un veicinās profesionālo izaugsmi.

Un mēs, NAA Taktikas katedras personāls, neatteiksimies no palīdzības. Varam informēt, ka mūsu katedrā ir brīvas vakances.

Ja esat enerģisks virsnieks, vēlaties iegūt vērtīgu pieredzi un pārliecību par savām spējām, kuras veicinās Jūsu turpmāko karjeras izaugsmi, piedāvājam jums sekojošus amatus:

- vecākā pasniedzēja (majora) amats - 1 vieta;
- pasniedzēja (kapteiņa) amats – 3 vietas.

Jūsu dienests, atkarībā no jūsu izvēlēta mācību priekšmeta, varētu būt saistīts ar štāba darba organizāciju un taktiku bataljona līmenī, taktiku, ieroču un šaušanas, kā arī topogrāfijas apmācību vada un rotas līmenī.

Interesentus lūdzam pieteikties NAA, Ezermalas 6/8, Taktikas katedrā.

VADĪBAS UN POLITISKO ZINĪBU KATEDRA

*NAA Vadības un politisko zinību katedras
pasniedzējs Jānis Arājs*

Vadības un politisko zinību katedra (VPZK) Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA) nodrošina studijas sociālo un humanitāro zinātņu jomā, vienlaikus realizējot vairākas zinātņu nozares militārajā sfērā. Katedra, atbilstoši savai specializācijai, palīdz NBS karavīru pārkvalifikācijas jautājumu norisē, kā arī veic izbraukuma nodarbības un sniedz metodisko palīdzību komandieriem viņu padoto kvalifikācijas paaugstināšanai vienībās. Katedras akadēmiskais personāls paaugstina savu kvalifikāciju, studējot doktora studiju programmās dažādās valsts augstskolās, kā arī piedalās zinātniskajā darbā ārpus akadēmijas.

Akadēmisko darbu VPZK nodrošina pedagoģijas zinātņu un politikas zinātņu maģistrs Muntis Ģeibaks, psiholoģijas zinātņu un tiesību zinātņu maģistrs pulkvežleitnants Aivars Buls, psiholoģijas zinātņu maģistre kapteinleitnante Andžela Rožcenkova, militārie darbinieki Mečislavs Šuksts un Jānis Arājs.

Studiju procesa nodrošināšanai katedras rīcībā ir divas lekciju auditorijas, kā arī metodiskais kabinets, bet mācību procesa metodiskā nodrošinājuma uzlabošanai plaši tiek izmantoti uzskates un mācību tehniskie līdzekļi – audio, video un datortehnika.

Pēdējā laikā VPZK ir piedzīvojusi virkni pārmaiņu. Katedras vadībā ir atgriezies pulkvežleitnants Andris Čakārnis. Jāatzīmē, ka šī gada laikā pulkvežleitnants A. Čakārnis ilgstoši ir pildījis NAA prorektora pienākumus. Mācību programmu un personāla optimizācijas rezultātā katedras personāls ir samazinājies līdz minimumam. Bijusi katedras pasniedzēja asociētā profesore Dr. Med. Liāna Pļaviņa tagad strādā Aizsardzības zinātņu pētniecības centrā (AZPC), taču turpina realizēt militārās medicīnas programmas NAA kadetiem un klausītājiem.

Pēc darba AZPC katedrā ir atgriezies kara mākslas vēstures pasniedzējs Jānis Arājs, kas papildus saviem tiešajiem pienākumiem iekārto un vada arī NAA vēstures ekspozīciju. Vēl šī gada laikā ir paredzēts NAA vēstures ekspozīciju pārvietot uz jaunām telpām un aprīkot ar jauniem, mūsdienīgiem stendiem.

NAA vadības maiņa sola arī pārmaiņas Vadības un politisko zinību katedras darbā. Atliek izteikt cerību, ka pārmaiņas nāks par labu NAA darbam un novēlēt veiksmi, realizējot esošās un ieviešot jaunas studiju programmas.

Latvijas Nacionālajos bruņotajos spēkos ar sportu nodarbojas regulāri un pietiekami augstā līmenī, karavīriem tiek dota iespēja trenēties un pilnveidoties jaunās zālēs ar jaunu aprīkojumu. Katru gadu vairākos sporta veidos notiek NBS čempionāti, ik gadu tiek rīkota arī NBS vasaras spartakiāde.

NAA personāls un kadeti aktīvi un ar lielu atbildības sajūtu iesaistās visos sporta pasākumos, sasniedzot vērā ņemamus rezultātus. Pateicoties Sporta katedras iniciatīvai, arī akadēmijā tiek organizēti dažādi sporta pasākumi. NAA personālam nozīmīgākie no tiem ir kadetu tradicionālais turnīrs NAA Gladiators un NAA Sporta dienas. Šie pasākumi veido interesantāku ikdienu, padara karavīrus fiziski spēcīgākus un veido karavīra stāju. Sacensības audzina raksturu un disciplīnu.

„NAA Gladiatorā” arī šogad piedalījās visu kursu kadeti. Akadēmijas spēkavīri cīnījās par Gladiatora titulu. Šogad, tāpat kā 2005. gadā, titulu ieguva 4. kursa kadets S. Vitols.

Otrs nozīmīgākais pasākums ir „NAA Sporta dienas”. Maijā notikušajā sporta dienā, akadēmijas personāls un kadeti pavadīja aizraujošu dienu, spēlējot peintbolu.

NAA rudens Sporta diena notika 21. septembrī. NAA personāls un kadeti sacentās gan dažādās „Seno laiku” atrakcijās, gan „volejbolā ar dvieļiem”, gan arī komandu stafetē (pavisam piedalījās 12 komandas).

NAA Sporta diena 21.septembrī

Februārī Alūksnē notika NBS čempionāts distanču slēpošanā, kurā NAA pārstāvēja kpt. I. Kojaloviča, vlt. G. Belkovskis, kpt. A. Leicāns, kpt. A. Taimiņš un vsrž. A. Buķelis.

NBS čempionātā pavasara krosā NAA pārstāvēja kadeti D. Muižnieks, A. Kaļiņičs, G. Ošenieks, A. Meļka, E. Supe un maj. A. Liepa un kpt. I. Kojaloviča. Tika izcīnīta 6. vieta. Jāpiebilst, ka kpt. I. Kojaloviča savā grupā izcīnīja 1. vietu un majors A. Liepa 3. vietu.

Aprīlī Rīgā, Sporta kluba (SK) sporta zālē, notika NBS čempionāts basketbolā. NAA sieviešu komanda izcīnīja 3. vietu. Diemžēl neizdevās aizstāvēt iepriekšējā gadā iegūto čempionu titulu ZS atklātajā čempionātā basketbolā, kas notika Cēsīs. NAA vīriešu komanda izcīnīja ceļazīmi uz finālu un ieguva 3. vietu. Vīriešu basketbola fināli tika izspēlēti Gulbenē.

11. aprīlī tika pulcēti NBS šaha lietpratēji. NBS čempionātā šahā godam tika pārstāvēta arī akadēmija – U. Ozoliņš, J. Šalts. Kopvērtējumā tika izcīnīta 7. vieta

Ļoti nozīmīgs pasākums ikviena karavīra un sporta cienītāja dzīvē ir ikgadējā NBS spartakiāde. Šogad 5. NBS spartakiāde notika Gulbenē no 8. – 10. jūnijam. Kopvērtējumā NAA izcīnīja 9. vietu. Visvairāk punktus komandai izcīnīja sieviešu volejbola komanda (3.vieta), militarizētās stafetes skrējēji (4. vieta), svarbumbu cēlāji (1.vieta).

No 2. līdz 6. jūlijam notika 5. Baltijas karavīru sporta spēles Lietuvā, Klaipēdā. Kpt. R. Innus pieveica savus konkurentus un uzvarēja svaru bumbu celšanas sacensībās. NAA komanda vairāku gadu laikā ir izveidojusies par vienu no spēcīgākajām smagatlētikas komandām Latvijā.

NAA kadetes Z. Savicka un E. Pļaviņa izcīnīja 2. vietu pludmales volejbolā.

Uzreiz pēc Baltijas karavīru spēlēm kadetes E. Pļaviņa un Z.Savicka jau otro gadu devās uz Vāciju, lai piedalītos CISM reģionālajās pludmales volejbola sacensībās. Neskatoties uz gūtajām traumām un sliktajiem laika apstākļiem, meitenēm izdevās izcīnīt 3. vietu.

15. augustā Jūrmalā Dubultos notika NBS čempionāts pludmales volejbolā. NAA komanda, kuru pārstāvēja kpr. G. Grantiņa un kadete Z. Savicka, un tika izcīnīta 1. vieta.

Kadete Z. Savicka (no kreisās) un kpr. G. Grantiņa

No 14. līdz 16. septembrim notika „ZS patruļa 2007”. Izaicinājumu piedalīties pieņēma arī akadēmijas komanda, apvienojoties ar Zemessardzes štāba sievietēm. Akadēmiju pārstāvēja kpr. G. Grantiņa un kadete Z. Savicka.

Ik gadu kaut kas pilnveidojas un attīstās, arī akadēmijas sporta dzīve. Tā kļūst arvien raibāka un interesantāka.

Notikumu kalendārs:

28.02.: „Gladiators”, kurā piedalās visu kursu kadeti, uzvarēja kadets S. Vītols;
Maijs: NAA Sporta diena. Peintbols;

2. – 7. jūlijs: 5. Baltijas karavīru sporta spēles Lietuvā, Klaipēdā;
Volejbols: kadetes E. Pļaviņa un Z. Savicka. 2. vieta pludmales volejbolā;
Svaru bumbu celšana: kpt. R. Innus 1. vieta;
1. CISM Vācija, Varendorfa, 3. vieta;
Basketbols: NBS čempionāts basketbolā. 3. vieta vīriešiem, 3. vieta sievietēm;

8. – 9.04. Talsi, ZS orientēšanās sacensības „Kurzemes pavasaris”;

11.04. Rīga, NBS čempionāts šahā;

18.04. NAA, NBS čempionāts svaru stieņa spiešanā guļus;

18.04. – 20.04. Rīga, NBS čempionāts militārajā pieccīņā;

03.05. Valmiera, NBS čempionāts orientēšanās sportā;

08. – 11.05. Rīga, NBS čempionāts militārajā pieccīņā;

17.05. Gulbene, NBS pavasara kross;

12.05. Skulte, ZS atklātās sacensības lauka šaušanā;

09. – 11.06. Gulbene, NBS 5. vasaras sporta spēles.

KADETA PIRMAIS DIENESTA GADS

*NAA KSVP kursa
kadete L. Leimane*

Valsts aizsardzība ir vārdu savienojums, kas pauž nelokāmību, drosmi, spēku un fundamentālu sistēmu. Latvijas Republikas Nacionālie bruņotie spēki (LR NBS) veic dažādus sabiedrību informējošus pasākumus, lai popularizētu Valsts aizsardzības būtību. Televīzijas raidījumu, militāro žurnālu un Rekrutēšanas un atlases centra darbs ir pievērsts sabiedrības uzmanību LR NBS. Tomēr joprojām sarunās ar apkārtējiem cilvēkiem ir jūtama neizpratne par jauno cilvēku motivāciju iestāties LR NBS. Sarunu biedri neredz šīs struktūras reālu pielietojumu, tādēļ necenšas izprast. No otras puses – pavisam nesen bija saruna ar puisi, kurš pēc augstskolas beigšanas ir apņēmis kandidēt Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA) par kadetu. Viņš runāja apņēmīgi, nosauca vairākus savas rīcības iemeslus.

Raksta mērķis ir atspoguļot tieši mūsu kursa kadetu iespaidus par pirmo dienesta gadu. Raksta autore nav tiesīga runāt visu bijušo, esošo un nākamo kadetu vārdā. Tomēr kadetes status dod tiesības radīt labāku priekšstatu par sastaptajām grūtībām un emocionālajiem brīžiem pirmā dienesta gada laikā.

JAUNIEŠU MOTIVĀCIJA KĻŪT PAR KADETU

Mūsu kursā ir kadeti ar dažādām augstākajām izglītībām – programmētāji, datorspeciālisti, sporta pedagogi, juristi, vides speciālisti, tulks-tulkotājs, politoloģijas zinātņu pārstāvis, kuģa vadītājs, pedagogs. Tās ir izglītības, kas civilajā dzīvē dotu plašas karjeras iespējas un labu atalgojumu. Tomēr, neskatoties uz to, šie jaunieši izvēlējās iet grūtāko un interesantāko ceļu. Visi kā viens „spēra kāju šajā pusē sētai” cerībā, ka ieraudzīs sakārtotu Valsts aizsardzību, adekvātu apmācību programmu un dinamisku ikdienu. Kadetu vēlēšanās bija pārtraukt to dienas rutīnu, kādā katrs bija iestidzis.

Vairāki kursa kadeti ir bijuši Jaunsardzes, Zemessardzes un Studentu bataljona biedri. Iestājoties NAA, viņi turpina iesāktu dzīves ceļu. Puišu militārās karjeras motivācija atspoguļojas praktiskajos vingrinājumos, kur saskatāma drosmē darīt un drosmē kļūdīties. Viņi ir ieradušies NAA, lai iegūtu zināšanas un kļūtu par cienījamiem vada komandieriem. Nešauboties viņi ir gatavi mainīt mierīgo civilo dzīvi pret militāro karjeru.

Mūsu kursa kadeti bez militārās pieredzes vēlas piedāvāt savu izglītību LR NBS. Raksta autore pieder pie tiem kadetiem, kuri pirms gada nezināja, kādas pakāpes ir NBS, un neko nenojauta par karavīru dzīves dinamiskumu.

Lai gan iegūta juridiskā izglītība un uzkrāta pieredze tiesībaizsardzības iestāžu darbā, tomēr priekšroka tika dota NAA un LR NBS. Vadmotīvs bija vēlme iepazīt, izprast un apgūt Latvijas valsts aizsardzību, vēlme piedalīties tieši Valsts aizsardzības pilnveidošanā, attīstībā un starptautisko attiecību veicināšanā. Šobrīd atrodos kadetes statusā NAA, jo uzskatu, ka zināšanas jebkurā jomā jāskā krāt no pašiem pamatiem. Tikai tad būs iespējams risināt problēmas un uzdevumus.

Varu tikai minēt, kāda būs mana un pārējo kursa kadetu vieta LR NBS. Tomēr var apgalvot, ka mēs vēlamies strādāt sakārtotā un disciplinētā vidē. Strādāt darbu, kas dod emocionālu pacēlumu un saskatāmus rezultātus.

Protams, ne tikai aktīvā dzīve ir mūsu motivācija. Tā ir arī finansiālā nodrošinājuma puse un karjeras iespējas. Pat karavīri vēlas drošību un stabilitāti. Jaunie karavīri saskata karjeras iespējas LR NBS, ņemot vērā tendenci attīstīties un pilnveidot starptautiskās attiecības. Šādā aspektā skatoties, katrai mūsu augstākajai izglītībai ir atrodams īstais un nepieciešamais pielietojums NBS. Jauniem, aktīviem un darboties gribošiem cilvēkiem NBS ir vieta, kur ieguldītais darbs atmaksāsies. Ar nosacījumiem – darbs un tā novērtēšana.

PIRMĀ DIENESTA GADA IESPAIDI

Iepriekš minētās vēlmes, ierodoties pirmajā dienesta vietā, satiekās ar reālo karavīra ikdienu. Sākot ar ierašanās brīdi visi spēki bija jāpieliek karavīra ikdienas grūtību pārvarēšanai. Augstajai motivācijai vairs nebija laika. Līdz pat šim brīdim ik dienu ir saspringts apmācību grafiks. Tikai izmantojot profesionālās viltības, ir iespējams rast atelpas brīžus.

KSVP kursam ir trīs sagatavojošās daļas. Katra tiek pavadīta citā mācību iestādē. Mūsu kurss vienprātīgi var sniegt savu vērtējumu par iespaidiem katrā skolā.

NBS Kājnieku skolā (KS) pirmais pārsteigums gaidīja tos, kuriem bija mazāka militārā pieredze. Tā bija mācību vieta, kur mums tika parādīta karavīra ikdienas. Sastapāmies ar instruktoru darba metodēm. Nekādā gadījumā no KS mums nav palikušas negatīvas atmiņas. Neskatoties uz seržantu bardzību, mācības norisinājās, nezaudējot abpusējo cieņu. Gluži pretēji – tā līdz šim ir vienīgā vieta, kur lielākā daļa no mums redzēja kārtīgi sagatavotu apmācību programmu, precīzi izplānotu dienas sadali un ļoti interesanti izveidotus apmācību vingrinājumus. Reizē ar nepieciešamajām individuālajām kaujas iemaņām, KS mums ierādīja karavīra stāju, disciplīnu un atbildību pret pienākumiem. No Kājnieku skolas mēs aizgājām ar konkrētu izpratni par karavīru ikdienu, par vienības struktūru, par NBS kā par perspektīvu sistēmu.

Tāpat kā Kājnieku skola, arī NBS Instruktoru skola (IS) izraisīja zināmu pārsteigumu. Šoreiz tas skāra arī tos, kam bija lielāka militārā pieredze. IS apmācībām ir *solī augstāks* līmenis – nodaļas komandiera apmācība. Sakarā ar to, programma bija pretēja Kājnieku skolai. Nebija vairs bargo instruktoru. Dienas sadales striktā uzraudzība tika nomainīta pret dienas sadali, par kuras ievērošanu rūpējāmies paši. Palielinājās apgūstamās informācijas apjoms. Instruktoru skolā uzsvars tika likts uz vadīšanas iemaņām. Piemēru rādīja kursa vadība. Katru nedēļu mums bija jāvērtē iepriekšējās nedēļas mācību metodes un vingrinājumi. Tie tika ņemti vērā, sagatavojot nākamās aktivitātes. IS redzējam kursa vadības rūpes par apmācību un sadzīves procesa kvalitāti. Šādā vidē dzīvojot, mēs iemācījāmies, ka rezultātu var sasniegt ne tikai ar bargu toni, bet arī ar precīzu motivāciju un adekvāti veiktu situācijas analīzi. Instruktoru skolas apmācošais personāls mūsu apmācības procesā izrādīja pacietību un mūsu kļūdas tika analizētas, lai turpmāk no tām izvairītos.

Lai arī abās skolās ir atšķirīgs mērķis un līdz ar to arī metodika, tomēr kopīga ir pozitīvā emocionālā noskaņa, kas uztur vēlmi mācīties, strādāt un virzīties uz izvēlēto mērķi.

Trešā skola bija Sakaru skola, kuras laikā mēs uzturējāmies NAA. Līdz ar to mūsu administratīvā vadība bijā tā, kas ir mūsu kursam šobrīd. Pārsteigums sagaidīja mūsu kursu arī Rīgā. NAA ir tā vieta, kurai mūs ir jāizaudzina par krietniem virsniekiem.

Par virsniekiem ar labām militārām zināšanām. Par virsniekiem, kas ciena savus karavīrus, viņu ģimenes un spēj rast kompromisu starp civilo dzīvi un militāro pienākumu.

NAA uzsākās intensīva apmācība. Drīz vien radās pirmās problēmas. Daļa no tām zināšanām, ko mums deva Kājnieku skolā un Instruktoru skolā, šodien neatbilst NAA pasniedzēju prasībām daļēji vai pilnībā. Vairāk tas attiecas uz taktiku, arī uz AMII. Pasniedzēju neapmierinātība izraisīja mūsu apmulsumu. Tas, ko mēs pilnā pārlicībā apguvām, NAA tika uzskatīts par daļēji aplamu. Mēs vēlamies uzsvērt secinājumu, ko izteica kadets dižkareivis Mežals un kadets Brūveris skolu kopīgajā konferencē – visām trīs skolām jāveido ciešāka sadarbība apmācību programmas sagatavošanā.

Ņemot vērā to, ka mūsu apmācība NAA joprojām turpinās, nav iespējams sniegt tādu galīgu secinājumu kā par Kājnieku skolu un Instruktoru skolu. Šajā stadijā varam turpināt uzsvērt mūsu studiju mērķi un atspoguļot līdz šim novēroto apmācību procesu.

NAA mēs vēlamies tapt par virsniekiem, kuri nekaunēsies nest LR NBS vārdu Latvijas sabiedrībā un stāties blakus ārvalstu sadarbības partneriem. Lai tas izdotos, mūsaprāt, jāakcentē daudzveidīga apmācība, kļūdu analīze un kadetu statusa izpratne. Kā kadeti mums ne tikai jāuzrāda teicamas sekmes, bet arī jāveic papildus pienākumi – izvietojuma ikdienas uzkopšana, pasākumu vietu sagatavošana, materiāltehnisko līdzekļu pārvietošana. Kā teica kadets, kurš NAA mācās pēc vidusskolas, ir lietas, kas šķietami atbilst kadeta kā karavīra statusam, bet kadetam kā studentam tās ir mācībās traucējošas. Viņš par pozitīvu atzina mums doto iespēju pilnveidot komandiera iemaņas. Katru nedēļu kāds no mums pilda vada komandiera un vada seržanta lomu. Tā ir laba iespēja trenēt plānošanu un koordinēšanu.

Kadeti ir atnākuši iegūt zināšanas tāpēc, ka paši to grib. Ikvienam, kurš atdod visus spēkus, lai sasniegtu paša izvēlēto mērķi, motivāciju grauj norāde par nepietiekošu cītību, slinkumu. Ieguvuši vienu augstāko izglītību, mēs apzināmies savus spēkus, apzināmies darbu, kas jāiegulda mērķu sasniegšanā. Savukārt, atrodoties virsnieka kursā, enerģiski iesaistais dienests nereti apsīkst. Iemesls tam ir iepriekš norādītās problēmas apmācību programmā un saņemtā kritika par pieļautajām kļūdām.

NBS TĒLS KADETA ROKĀS

Mūsu kursa vadība nebeidz uzsvērt to, ka kadeta statuss prasa īpašu attieksmi. Kadetam jāparāda savi labākie rezultāti sportā, sabiedriskajā dzīvē un studijās. Mēs esam NBS daļa un mums ir savi uzdevumi, veidojot karavīra tēlu sabiedrībā.

Kā NAA kadeti esam piedalījušies 14. jūnija Komunistiskā genocīda upuru piemiņas pasākumā Gulbenē un Litenē.

Oskara Kalpaka atceres pasākumā „Airītēs” kopā ar jaunsargiem, zemessargiem un kara veterāniem piedalījās mūsu kursa jaunākie kadeti.

Visplašākā sabiedrības daļa kadetus var novērtēt 11. un 18. novembra militārajās parādēs. Mūsu kursam bija gods piedalīties 2006. gada 11. novembra parādē Alūksnē. Šajā gadā jau septembrī sākām gatavoties parādēm Rīgā. Parādē mūsu galvenie uzdevumi ir parādīt kadetu stāju un, dziedot karavīru dziesmas, pievērst sabiedrības uzmanību Latvijas karavīriem.

Piedaloties talkās Bauskā un Rundāles pilī, kadeti var parādīt, ka nav vienaldzīgi pret Latvijas kultūrvēsturiskajām vietām.

Daļa no mūsu kursa vasarā tika iesaistīta Pasaules rezerves virsnieku piecīņas spēju realizācijā. Šādi pasākumi dod iespēju salīdzināt citu valstu karavīru stāju un sagatavotību.

Septembra vidū kadets Mukāns piedalījās konferencē Dānijā. Viņam bija iespēja satikt citu valstu jaunos virsniekus, kuri kadetiem sniedza noderīgu informāciju par apmācībām. Neformālās sarunās kadeti iegūst reālāku iespaidu par nākotni.

Mūsu kurss ir domājis par to, ko varētu darīt, lai kadeti vēl spilgtāk nestu NBS vārdu sabiedrībā. NAA Lieldienu un Jāņu dienas pasākumu sakarā radās ideja – kadetiem svētku dienās iziet pie mazākajiem sabiedrības locekļiem – bērniem – un sarīkot svētkus viņiem. Piemēram, Lieldienu lielo šūpošanos un krāsaino olu sišanu sarīkot kādā bērnu dārzā. Jāņu ugunsroku sakurt bērnu nama bērniem. Ziemassvētku egli ienest sākumskolā.

Mēs, kadeti, esam tādi paši studenti kā pārējie, bet mācību noslogotības dēļ reti ir iespēja pabūt citu studentu vidū. Šobrīd studenti aktīvi piedalās dažādās sakopšanas talkās. Kadeti ne tikai varētu nodrošināt perimetra aizsardzību, bet arī sakārtot to, ko mācāmies aizstāvēt.

Nekļūdās tikai tie, kas neko nedara! Gribētos turpināt ticēt, ka NAA ir vieta, kur katram jaunam kareivim paveras nākotnes perspektīvas. Nepilnu divu gadu cītīgs darbs, sviedri un kļūdu labošana sekmējas ar interesantu un atraktīvu darbu. Katrs kadets apzinās, ka darbu LR NBS var darīt tikai tas, kurš to patiešām vēlas.

Kadets ir vienu soli līdz jaunākā virsnieka pakāpei. NAA mēs vēlamies sagaidīt ne tikai teorētiskas un praktiskas zināšanas, bet arī saskatīt paraugus, pēc kuriem veidot:

1. Virsnieka stāju.
2. Vislabāko virsnieka un padoto attiecību modeli ar abpusēju cieņu un situācijas izpratni.
3. Virsnieka cienīgu attieksmi pret pienākumiem.
4. Virsnieka cienīgu atbildības uzņemšanos par kļūdām un vaļsirdīgus centienus tās labot.

Raksta autore un mūsu kurss esošajiem un nākamajiem kadetiem vēlamies novēlēt:
„Per aspera ad astra!”

*NAA Gaisa spēku vada 3. kursa kadets
dižkareivis Juris Dinne*

Iestājoties NAA, vēl nezinājām, kurā augstskolā mācīsimies, jo sadali veica pēc kadeta kandidāta kursa beigām. Kurša laikā tam īpašu uzmanību nepievērsām, tāpēc arī īpaša gatavošanās augstskolai nenotika. Tas bija jūtams, uzsākot mācības. Pēc sadales lielākā daļa kadetu bija tikuši augstskolās, kurās tie vēlējās mācīties. Pienākot septembrim, neviens vēl īsti nezināja, kas viņu sagaida. Zinājām tikai, ka mācīsimies Rīgas Tehniskajā universitātē, Elektronikas un telekomunikāciju fakultātē, elektronikas programmā.

Pirmo reizi ierodoties Rīgas Tehniskajā universitātē, visi bija pārsteigti – gan studenti, ieraugot formās tērptus studiju biedrus, gan pasniedzēji, gan arī mēs paši. Nebijām gaidījuši, ka daļa lekciju mums notiks kopā ar pārējiem studentiem. Grūti bija arī tas, ka šeit mēs bijām pilnīgi citā, neierastā vidē, atkarīgi tikai no sevis un paši spiesti kārtot ar mācībām saistītās lietas. Šeit attieksme pret mums nebija savādāka kā pret jebkuru citu studentu. Pasniedzējiem šeit visi bija vienādi – neatkarīgi – ar pakāpi vai bez tās, ar formu vai bez. Uzreiz pamanāms bija citu studentu respekts pret formas tērpu. Tas izpaudās dažādi, piemēram, studentu grūstīšanās kafējnīcas rindā beidzās, kad kāds vai pat vairāki formās tērpti studenti nostājās rindas galā.

Mūsu grupa jau pirmā semestra sākumā no pasniedzējiem izpelnījās ļoti disciplinēta un motivēta kolektīva slavu. Mūsu obligātā iešana uz visām lekcijām ļoti atšķīrās no lielas studentu daļas brīvā apmeklējuma. Ir bijušas pēdējās lekcijas, kad 80% vai pat 90% apmeklētāju veido mūsu grupa. Labās attiecības ar pasniedzējiem atvieglo arī parādu un citu sarežģījumu kārtošanu. Nav arī bijušas problēmas sarunāt kādu ārpuskertas konsultāciju vai padomu pajautāt.

Mācību gada laikā bija vairāki pasākumi, kas atrāva mūs no mācībām, piemēram, gatavošanās parādei, apbalvojumu pasniegšana un vairāki citi. Tas mudināja mūs pielāgoties studentu dzīvei ar nakts mācīšanos un mājas darbiem pēdējā brīdī. Savukārt pasniedzējiem tas lika pielāgoties negaidītām izmaiņām, kas saistītas ar armijas dzīvi un pienākumiem. Šeit arī visvairāk izpaudās pasniedzēju izpratne – tika pārcelti kontroldarbi, pārplānotas nodarbības, lai tikai mācības netiktu kavētas.

RTU mums piedāvā arī vairākas iespējas pilnveidot sevi ārpus studijām. Tie ir dažādi pasākumi studentiem ar dažādām interesēm. Piemēram, vairāki kadeti izmanto iespēju nodarboties ar sportu, ir iespēja arī piedalīties dažādos zinātniskos projektos, izstrādāt pētnieciskos darbus, ir iespēja dziedāt korī vai mācīties dejojot. Cik iespējams, cenšamies šīs iespējas izmantot.

Visu sakārtoja sesija. Pirms sesijas mēs, tāpat kā visi studenti, domājām, ka laika jau vēl ir daudz un mācīties paspēsīm. Taču pēdējās dienās pirms eksāmeniem daži kadeti gandrīz neizgāja no savām istabām un mācījās gan dienu, gan nakti. Pašapziņa cēlās pēc pirmās sesijas, kad visa grupa nokārtoja eksāmenus. Redzot lielo parādnieku un atskaitīto studentu skaitu, radās motivācija cītīgāk mācīties tālāk. Otrajā semestrī sākās priekšmeti, kas tieši saistīti ar specialitāti. Tas radīja problēmas gandrīz visiem, jo ar elektroniku iepriekš nebijām saskārušies.

Mācību process RTU nav tik viegls, kā no malas varētu šķist. Ja, skatoties lekciju sarakstu, redzams, ka lekciju nav daudz, tas nenozīmē, ka nedēļa būs brīva. Viela ir sadalīta tā, ka pēc katras klātienes lekcijas vismaz vēl viena ir jāmācās un jālasa mājās vai bibliotēkā. Arī praktiskie darbi ir ātri padarāmi, bet to analīze, pamatošana un aizstāvēšana aizņem daudz laika un spēka. Tas arī rada problēmas lielākajai daļai studentu, ne tikai mūsu grupai.

Tā parādījās arī cilvēki, kuri nevēlējās turpināt mācības vai nu mācību apjoma un ātruma dēļ, vai arī vienkārši viņiem nepatika izvēlētā mācību programma. Tagad no divdesmit cilvēkiem, kas uzsāka mācības, esam palikuši tikai vienpadsmit. Tāpēc cenšamies viens otru atbalstīt un ar cerīgu skatu raugāties nākotnē, un mēģinām uzminēt, ko nesīs jaunais mācību gads.

MANAS STUDIJAS RĪGAS AERONAVIGĀCIJAS INSTITŪTĀ

NAA GS vada 5. kursa kadets
dkar. **Rolands Ivuškāns**

Gribētu pastāstīt par mācībām Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā un Rīgas Aeronavigācijas Institutā (RAI), kur studēju.

Studijas NAA sākas ar kadetkandidāta kursu. Tā ietvaros tiek apgūta kareivja pamatapmācības programma, veidots priekšstats par militāro dienestu, virsnieka profesiju un izvērtēta kandidāta piemērotība tai. Kursa ilgums ir aptuveni 5 mēneši.

Kadetkandidāta kursā ietilpst:

- a) karavīra pamatsagatavošana;
- b) sakaru apmācība;
- c) pirmā līmeņa instruktora apmācība.

Sekmīgi pabeidzot kadetkandidāta apmācību, pretendents var uzsākt studijas atbilstošajā virsnieka pamatapmācības kursā.

Virsnieka pamatapmācība dienestam JS un GS tiek organizēta Nacionālajā aizsardzības akadēmijā un atbilstošo civilo augstskolu (Latvijas Jūras akadēmija, Rīgas Tehniskā universitāte, RAI) integrētajās profesionālās augstākās izglītības studiju programmās. Studiju laikā kadeti atrodas valsts apgādē un saņem karavīra algu MK noteiktajā kārtībā. Uz studiju vietām var pretendēt kandidāti, kuri ieguvuši vismaz vidējo izglītību. Absolventiem, kuri pabeidz RAI, tiek piešķirta studiju programmai atbilstoša kvalifikācija, diploms par augstākās izglītības iegūšanu un pirmā virsnieka dienesta pakāpe – leitnants.

Pamatprasības uzņemšanai NAA:

- 1) Latvijas Republikas pilsonība;
- 2) vecumā līdz 27 gadiem;
- 3) bez kriminālās sodāmības.

Prasības:

- 1) vidusskolas atestātā zemākais vērtējums 4, neviens no IZM organizētajiem centralizētajiem eksāmeņiem nav nokārtots zemākā līmenī par D;
- 2) vidusskolas atestātā vērtējums fizikā (nevis dabas zinībās);
- 3) nokārtoti centralizētie eksāmeņi matemātikā un angļu valodā (minimālais vērtējums – D);

Absolvējot LJA, RAI vai RTU, kadets iegūst sekojošu izglītību:

- augstāko militāro izglītību un pirmo virsnieka dienesta pakāpi (leitnants);
- gaisa satiksmes vadības dispečers (inženieris).

Katru rītu es un mani kursa biedri dodamies uz Rīgas Aeronavigācijas institūtu, kur pāiet dienas lielākā daļa. Institūtā mums tiek pasniegti gan obligātie augstskolas priekšmeti, gan arī mūsu profesijai paredzētie lekciju kursi. Mums notiek gan teorētiskās, gan praktiskās nodarbības. Teorētiskās nodarbības notiek auditorijās, bet praktiskās – speciāli izveidotās telpās, kurās atrodas simulatori. Uz šiem simulatoriem mēs apgūstam praktiskās iemaņas gaisa kuģu vadīšanā, kas ir pietuvinātas reāliem apstākļiem.

Vēl pie speciālajiem priekšmetiem obligāta ir angļu valoda, kurā ietilpst:

- angļu sarunvaloda;
- speciālā angļu valoda, kurā ietilpst tehniskie un radiosakaru apmaiņas termini un frazeoloģija.

Pēc nodarbībām institūtā mēs dodamies uz NAA kopmītnēm. Tur gatavojamies nākošajām nodarbībām un pavadām no mācībām brīvo laiku. Akadēmijā mums ir iespēja nodarboties ar sportu, apmeklēt bibliotēku un izmantot internetu. Kopmītnēs apstākļi ir ļoti labi – istabiņās dzīvojam pa divi, ir dušas, atpūtas telpa ar televizoru, veļas mašīnas, kur varam izmazgāt savas formas.

Pie mums ciemos brauc kadeti no citu valstu militārajām augstskolām, kā arī mēs braucam pie viņiem. Kā NAA kadeti mums ir gods piedalīties 18. novembra militārajā parādē. Vēl mēs tiekamies ar augstām valsts militārpersonām un amatpersonām.

Ar mācībām esam ļoti apmierināti, jo nodarbības pasniedz kvalificēti un ziņoši pasniedzēji.

NAA JS vada 5. kursa
kadets **M. Kibejskis**

2004. gada februārī sākām mācīties Latvijas Jūras akadēmija (LJA), lai iegūtu stūrmaņa kvalifikāciju, kas nepieciešama dienestam uz Jūras spēku (JS) kara kuģiem.

Mācību posms bija sadalīts teorētiskajā un praktiskajā daļā. Pēc pirmā semestra mums jau bija pirmā prakse uz kara kuģiem. Daudziem no mums tā bija pirmā saskare ar kuģa dzīvi un jūru. Kopā bija trīs prakses, pavisam pavadot uz kuģa vairāk pa gadu. Praksē mēs izmantojām apgūtās zināšanas LJA praktiski. Dažas lietas teorētiski atšķīrās no tā, kā tiek darīts reālajā dzīvē. Mācību process LJA ir ļoti organizēts, akadēmijā ir ļoti labi kvalificēti pasniedzēji ar lielu profesionālo pieredzi. Viņi vienmēr bija ļoti pretimnākoši un dalījās ar savu pieredzi un padomiem. Mīnuss, kas kavē zināšanu apgūšanu, mūsu skatījumā ir tas, ka LJA apmācību klasēs nav mūsdienīgs aprīkojums, tehnika, trenāžieri utt. Ārzemju speciālisti ir atzinuši to, ka LJA vairāk tiek akcentēta akadēmisko priekšmetu apguve un tā ir augstā līmenī, bet vairāk vajadzētu uzsvērt profesionālo priekšmetu apguvi. Ļoti nozīmīgi kursi bija tieši tie, kas saistīti ar stūrmaņa specifiku: navigācija un locija (kuģu vadīšanas zinātnes nozare), kuģošanas drošība, GMDSS, sakaru procedūras, kuģa sardzes dienests, kuģa uzbūve un angļu valodas terminoloģija.

Šogad martā mūsu kurss absolvēja LJA un ieguva 1. līmeņa augstāko izglītību kuģa vadītāju specialitātē. Vēl tikai atlicis pabeigt Nacionālo aizsardzības akadēmiju, un tad jau varēsim savas zināšanas izmantot uz kara kuģiem Jūras spēkos.

NAA JS vada 5. kursa kadeti

Raksta autors

PRAKSE UZ TIRDZNICĪBAS KUĢIEM

NAA JS vada 5. kursa kadets

M. Kibejskis

Mācoties Latvijas Jūras akadēmijā 4. kursā, kad vienlaikus mācības notika arī NAA, pienākot pēdējai praksei, tā bija jāiziet tirdzniecības flotē (peldprakse). Tas bija vajadzīgs tāpēc, lai iegūtu pilntiesīgu stūrmaņa diplomu. LR JS karakuģi nevarēja nodrošināt mums šādu praksi, jo kara un tirdzniecības flotes uzdevumi krasi atšķiras. Kā viens no svarīgākajiem iemesliem ir tas, ka kara kuģi nevar nodrošināt tādu uzdevumu kā kravu operācijas realizēšanu, kas ir viens no tirdzniecības kuģu galvenajiem mērķiem. Daudzi LR JS kara kuģi nepārsniedz 500 BT.

Mūsu LJA JS nodaļas priekšnieks atvaļinātais Jūras kapteinis I. Lešinskis bija noslēdzis sadarbības līgumu ar Latvijas kuģniecību, ka iziesim praksi uz *tankeriem* kā klāja kadeti (*deck cadet*). Mūs pa diviem aizsūtīja praksē uz *tankera* klases kuģiem. Tie, kas gribēja ātrāk iziet praksē, paši sameklēja kuģu kompānijas.

No mūsu kursa praksi izgājām Latvijas kuģniecībā, Rīgas kuģniecībā un CSM Baltija (*Columbia Shipmanagement*). Bijām uz dažāda lieluma kuģiem, sākot no 100 – 200 m garumam, tie pārvadāja dažādas kravas. Viss bija atkarīgs no tā, kas kuģi noirējis. Bija pat reizes, kad vedām kravu 20 milj. Ls vērtībā. Tika izbraukātas dažādas pasaules valstis, jūras un okeāni. Apmeklējām tādas valstis kā ASV, Panama, Gvatemala, Aruba, Venecuēla, Puertoriko, Tobago, Gibraltārs, Spānija, Sicīlija, Slovēnija, Ukraina, Indija, Ķīna utt., pabijām dažādās jūrās - Baltijas, Karību, Vidusjūrā, Sarkanajā jūrā, Adrijas jūrā un Atlantijas, Klusajā un Indijas okeānā.

Pārsvārā visi kadeti bija *klāja kadeti*, bet viens no mums bija „iekārtojies” par pirmās klases matrozi (OS – *Ordinary seaman*). Kadetiem galvenais uzdevums bija 4 stundas strādāt uz klāja un 4 stundas uz tiltiņa mācīties navigāciju. Uz tiltiņa bijām pakļauti stūrmaņiem, kas lika pildīt dažādus uzdevumus un arī pamācīja, ja kaut ko nesapratām. Bet dažās lietās varējām pamācīt viņus, jo mums jau bija stūrmaņu pieredze, ko ieguvām uz kara kuģiem, un LJA mums bija labi pasniedzēji. Ostās pārsvārā 4 stundas stāvējām sardzē pie trapa, un pēc tam 8 stundas bija brīvas. To laiku varēja izmantot personīgajām vajadzībām – vai nu atpūsties, vai aizbraukt uz pilsētu utt.

Vienmēr piedalījāmies tauvošanās operācijās. Ja navigācija uz tirdzniecības kuģa neatšķīrās no kara kuģu navigācijas, tad tauvošanās operācijas gan bija nedaudz citādākas. Tas izskaidrojams ar to, ka kuģa tonnāža un izmēri krasi atšķīrās no kara kuģu parametriem. Jūrā vai okeānā uz klāja veicām ikdienas darbus – kuģa mazgāšanu, klāja inventāra labošanu, uzturēšanu kartībā, krāsošanas darbus, cīnījāmies ar rūsu, kas kuģu korpusam ir lielākā problēma, jo sāļais ūdens paātrina korozijas veidošanos.

Saliekot kopā visu kadetu stāstīto, iezīmējās kāda atšķirība – disciplīna. Uz daudziem tirdzniecības kuģiem disciplīnas nebija, bet viss atkarīgs no kapteiņa un pārējās kuģa komandas.

Redzējām daudzas skaistas valstis un vietas. Bija tādas zemes, kur varbūt savā dzīves laikā arī vairs nenokļūsim. Patika Suecas kanāls, ļoti iespaidīgs bija Panamas kanāls.

NAA KADETU PRAKSE CIVILAJĀ FLOTĒ

*NAA JS vada 4. kursa students
kadets **A. Knoks***

Prakse civilajā flotē ir ļoti noderīgs posms nākamo Jūras spēku virsnieku apmācību procesā. Tirdzniecības kuģi visu laiku ir kustībā. Tie nestāv piestātnē ilgu laiku, izņemot remonta gadījumus, jo katra bezdarbībā pavadīta diena maksā naudu. Tas dod iespēju kadetiem ļoti daudz atrasties jūrā. Šajā praksē kadetiem ir iespēja ne tikai apgūt kaut ko jaunu navigācijas prasmē, bet iepazīt arī klāja darbus, jo virsniekam ir jāzina, kā viss notiek, citādi viņš nevarēs racionāli dot rīkojumus klāja komandai nākotnē. Tā ir iespēja pārbaudīt sevi jūrā, jo darbs nav tikai skaisti saules lēkti un rieti – tās ir vētras, ilgstošas lietusgāzes un migla, kas ļoti apgrūtina gan navigāciju, gan darbu. Civilās prakses priekšrocība ir arī vairāku navigācijas ierīču apguve, kuras netiek izmantotas uz Jūras spēku kuģiem. Kā arī iespēja iepazīt lielu daudzumu navigācijas literatūras, kāda nav uz Jūras spēku kuģiem.

Protams, uz kuģa ir ļoti daudz jāstrādā, bet, ja ir vēlēšanās, tad atrodas laiks arī mācībām.

Rakstot šo rakstu un atceroties piedzīvoto, man atmiņā atausa Rekrutēšanas un atlasēšanas centra reklāmas stends, kur bija rakstīts: "Jūra stipriem". Strādājot uz kuģa, saprotu, ka tas tiešām tā ir.

*Itn. Eduards Kurpnieks,
NAA ĀMG (Ārvalstu apmācību grupa)
klausītājs (2003 – 2007)*

Profesionālo militāro dienestu uzsāku 1999. gada martā. Dienot vecākā radiotelefonista amatā, sapratu, ka gribu veidot turpmāko militāro karjeru kā virsnieks. Tāpēc 2001. gada vasarā iesniedzu dokumentus iestājpārbaudījumiem NAA. Tas bija reformu laiks. Kursu sauca „Rezerves virsnieka kurss”. Prasības bija absolvēts nodaļas komandiera kurss 65. atsevišķajā Studentu bataljonā un bija jābūt augstskolas studentam. Tajā laikā mācījos Rīgas Aviācijas universitātē, vēlāk Transporta un Sakaru institūtā Radioelektronikas un datorsistēmu fakultātes 3. kursā.

Izturot iestājpārbaudījumus, tiku pieņemts NAA. Pienākot laikam, kad sākas studijas, man tika atteikts, tāpat kā lielākajai daļai virsdienesta karavīru, paskaidrojot to ar nesakārtotu likumdošanu. Ar atlasī nodarbojās jaunizveidotais Rekrutēšanas un atlases centrs (RAC) – ļoti pretimnākoši cilvēki, īsti Latvijas patrioti. Sevišķi liels paldies jāsaka majoram M. Robežniekam, kapteinim P. Suveizdam un brig. ģen. J. Vectirāna kungam. Mēģināju atrast kādu citu iespēju. 2001. gada ziemā RAC notika atlase uz Zviedrijas karaskolām, kurā piedalījos arī es. Izturēju iestājpārbaudījumus un tiku pieņemts. Bet vēl pirms apstiprināšanas J-1 departamenta priekšnieks izteica piedāvājumu mēģināt man iestāties kādā no ASV militārajām akadēmijām. Piedāvājums mani ļoti ieinteresēja, jo tā pavērtos lielākas iespējas, un, pabeidzot ASV karaskolu, tiek iegūta augstākā izglītība, ko Zviedru karaskolas nepiedāvāja. Studiju ilgums ASV militārajās mācību iestādēs ir 4 gadi, turpretī Zviedrijā – 3. Man vajadzēja izlemēt 10 minūšu laikā, un es atteicos no studijām Zviedrijā. Tā arī bija mana pēdējā iespēja mācīties ASV, jo viena no prasībām pretendentiem bija – maksimālais vecums 21 gads, kas man tad arī bija. J-1 departaments bija apsolījis pilnīgu atbalstu. Pienākot atlases laikam, vērsos pēc informācijas J-1 departamentā, kur atbalsta vietā saņēmu kontaktpersonas ASV vēstniecībā, kura nodarbojas un atbild par atlases norisi, vizītkarti. ASV vēstniecībā man paskaidroja, ka ir nepieciešams nokārtot divus sertificētus testus, kurus kārtro ASV pilsoņi, pabeidzot vidusskolu, – *TOEFL* un *SAT1*. Šos testus var kārtot divas reizes gadā katrā no Baltijas valstīm. *SAT1* testu kārtāju Rīgā, *TOEFL* testu – Viļņā. Par katru testu maksāju pats, jo Nacionālajos bruņotajos spēkos man paskaidroja, ka es mācīties gribu pats, mani NBS nekur nesūta. Cena par katru testu bija apmēram 100 dolāru, vēl bija jāmaksā par ceļa izdevumiem, visu dokumentu notariālo apstiprināšanu utt. Ieguldīju apmēram 3 algas, jo mans atalgojums NBS toreiz bija ap 120 Ls. Nokārtoju fiziskos pārbaudījumus, un pienāca pēdējā atlases fāze – pārrunas ar ASV militāro atašeju Latvijā. Atašejs man paskaidroja, ka daudzi rezultāti man ir tādi paši kā gados jaunākiem pretendentiem, un, galvenokārt tāpēc, ka viņi ir perspektīvāki, man tika atteikts. Viņš man piedāvāja pieteikties atlasei nākamgad, jo amerikāņiem patīk neatlaidība, sakot, ka noteikti tikšu; bet viņš aizmirsa par vecuma ierobežojumu. Iespējams, ja es nebūtu pieteicies uz studijām ASV Militārajā akadēmijā Vestpointā (*USMA*) un ASV Gaisa spēku akadēmijā (*USAFPA*), kurās bija visaugstākie kritēriji, es būtu ticis. Pats labi apzinājos, ko daru un pats esmu vainīgs. Cik atceros, tad visi, kas aizbrauca studēt uz ASV, tika atskaitīti.

2002. gada vasarā RAC piedāvāja izmēģināt spēkus atlasē studijām Dānijas Karaliskajā Jūras spēku akadēmijā. Sapratu, ka ar sakaru jomu savu nākotni nesaistīšu, jo sākās sakarnieku štatu samazināšana. Mani nosūtīja dienēt NBS SSC, darbs bija aizraujošs, cilvēki apkārt saprotoši. Sevišķi liels paldies par atbalstu un izpratni jāsaka majoram P. Baika kungam.

Izejot divas atlasē kārtas, dāņi, braucot projām, pateica, ka esmu iestājies Dānijas Karaliskajā Jūras spēku akadēmijā, jo viņi uzņē 3 kandidātus, un es pēc rezultātiem esmu trešais. Diemžēl nebūšu kapteiņa palīgs jūrā, bet gan Jūras spēku štāba jaunākais virsnieks. Man ļoti patika Jūras spēku uniforma, jo valda stereotips, ka Jūras spēku un Gaisa spēku karavīri vienmēr būs „elite”. Pienākot braukšanas laikam, zvanīju uz NBS štābu, lai noskaidrotu sev nepieciešamo informāciju. Man atbildēja, ka pēc atlasē esmu palicis ceturtais un man nekur nav jābrauc.

Apritēja gandrīz gads, un notika atlasē studijām Zviedrijas karaskolās. Iesniedzu dokumentus, izgāju atlasē, bet neiestājos (zviedru psihologs uzskatīja mani par maz motivētu). Pēc visām neveiksmēm un dažu cilvēku attieksmes, sāku domāt par aiziešanu no NBS. Biju daudzkārt vilies, sāku zaudēt ticību saviem spēkiem. Un atkal ļoti palīdzēja brig. ģen. J. Vectirāns. Pārrunājot notikušo, viņš man piedāvāja studēt Čehijas SZS augstskolā Viškovā, Aizsardzības pret masu iznīcināšanas ieročiem (AMII) specialitātē. Tās ir četru gadu studijas kopā ar valodas apgūšanas kursu. Rezultātā tiek iegūta augstākā civilā izglītība, un joma ir ļoti perspektīva. Piedāvājumu pieņēmu un 2003. gada janvārī sēdēju Valodu skolas solā Brno, Čehijā.

Valoda ir diezgan grūta, bet man palīdzēja tas, ka perfekti pārvaldu krievu valodu, jo gramatika slāvu valodām ir vienāda. Dzīvojām istabiņā pa vienam, katrā istabiņā ir duša, tualete un izlietne, TV, rakstāmgalds, skapis un grāmatu plaukts, arī balkons. Skolas teritorijā bija pieejams internets. Nodarbības sākās 8.00 beidzās 13.30, pēc tam pusdienas un pašmācības līdz 16.00. No 16.00 līdz nākamās dienas rītam – plkst. 7.00 – brīvs. Čehi ieguldīja ļoti daudz spēka un enerģijas, iepazīstinot mūs ar savu kultūru, paražām un tradīcijām. Tika organizētas ekskursijas, tajās mēs braucām katru trešo nedēļu. Viņiem patiešām ir ko parādīt un pastāstīt. Aprīļa vidū bija jānokārto čehu valodas zināšanu pārbaudi pēc *STANAG 6001 1.* līmeņa prasībām, jo maijā bija jākārtos iestājpārbaudījumi ČR SZS augstskolā Viškovā.

Iestājpārbaudījumi notika vienā dienā – rakstiski matemātikā (vidusskolas līmenis) un svešvalodā – tests (angļu vai vācu, vai arī krievu valodā), fiziskie normatīvi (skrējieni 1 km, pievilksnās (min 5 reizes)). Pēc nedēļas tika paziņoti rezultāti, un es tiku pieņemts. Atlika nokārtot čehu valodas zināšanu pārbaudi pēc *STANAG 6001 2.* līmeņa prasībām jūnija beigās, ko arī sekmīgi izdarīju.

Studijas man sākās tikai oktobrī, jo čehu kadetiņiem bija jāiziet 3 mēnešu jaunakreivja kurss Viškovā. Es pa to laiku dienēju NAA par operatīvā dežuranta palīgu un biju atvaļinājumā. Atgriežoties Čehijas Republikā (ČR), palūdzu, lai mani izmitina istabiņā kopā ar čehiem (valodas dēļ), jo man gribēja dot atsevišķu istabiņu.

Tā sākās studijas. Gāja visādi, galvenokārt bija problēmas ar valodu. Radās dažādi pārpratumi izrunas dēļ, kontroldarbos gadījās izdomāt kādu jaunu vārdu, ar konspektēšanu lekcijās bija pavisam slikti. Dzīvošanas apstākļi Viškovā bija vienkārši lieliski, tikām pie tikko izremontētām telpām ar jaunām mēbelēm. Vienīgais, ka vēl joprojām nebija pieejams internets istabiņās, bet tas bija pieejams bibliotēkā Viškovas bāzes teritorijā.

Divām istabiņām, kurās dzīvojam divi cilvēki katrā, bija divas izlietnes, duša un tualete. Katrā dzīvojamā stāvā bija veļas mazgājamā mašīna, veļas žāvētājs, virtuve un atpūtas telpa ar mājas kinozāli.

Pienāca sesija, nokārtoju ieskaites un eksāmenus. Pēc pirmā semestra notika kadetu atskaitīšana, no 125 sākumā pieņemtajiem kadetiem palikām 90.

Sāku pamazām pierast pie rutīnas, kaut gan sporta un izklaides iespējas Čehijā ir ļoti plašas. Mums bija abonementi uz baseinu, skvošu, boulinga halli, spinningu utt. Katru gadu tika veikta aptauja par izklaides iespējām un sporta abonementiem, tāpat tika iepirkts arī sporta inventārs, jo Viškovas bāzē bija pieejams volejbols, basketbols, futbols, teniss, vingrošana, tuvciņa, hokejs u.c. sporta veidi.

Tā pagāja pirmais mācību gads, un Čehijā notika reforma. Tā skāra arī augstākās militārās izglītību iestādes. No trijām augstskolām tika izveidota Aizsardzības universitāte ar trim fakultātēm: SZS, Aviācijas un Medicīnas. Apvienošanas rezultātā mums bija jāpārvācas uz Brno, un es kļuvu par Čehijas Aizsardzības universitātes (*UNOB*) studentu. Dzīvošanas apstākļi vēl vairāk uzlabojās, atkal tikām pie tikko izremontētām dzīvojamām telpām ar jaunām mēbelēm.

Nedaudz par dienas sadali:

- 6.00 - celšanās, rīta tualete, brokastis;
- 7.00 – izvade, pavēles nolasīšana ar dienas sadali nākamajai dienai;
- 8.00 – 13.10 nodarbības (nod. ilgums viena stunda 25 min., ja nepieciešams pasniedzējs var uztaisīt pārtraukumu 5 min.);
- 13.10 – 14.20 pusdienas,
- 14.30 – 17.40 nodarbības (pārsvārā izvēles priekšmeti, pirmdienās no 14.30 līdz 16.00 rotas komandiera pēcpusdiena);
- 17.00 – 19.00 vakariņas,
- 22.00 naktsmiers.

Nedaudz par absolvētajiem studiju kursiem:

1. un 2. semestris:

Obligātie: augstākā matemātika, informātika, angļu valoda, otra svešvaloda, fiziskā audzināšana, militārā vēsture, mikro- un makroekonomika, tiesību zinātnes, ekonomiskās teorijas vēsture, valsts un ČR NBS drošības politika, vadības socioloģija un psiholoģija, vadības teorija militārās operācijās, vispārējā taktika, specifiskultūra (tuvciņa un nedēļu ilgs brauciens ar laivām pa upi).

Izvēles: ķīmijas pamati, darbs ar datoru, matemātikas praktikums.

3. un 4. semestris:

Obligātie: vispārējā taktika, fiziskā audzināšana, pavēļu operācijas, sociālā un politiskā ekonomika, ČR aizsardzības un drošības tiesības, militārais menedžments, statistika, informāciju tehnoloģijas un sistēmas, matemātika ekonomistiem, menedžments, atomieroči, kaujas ķīmisko vielu ķīmija, militārās tehnikas un materiāla konstrukcijas, organiskā ķīmija, neorganiskā ķīmija, angļu valoda, otra svešvaloda, specifiskultūra (slēpošana – skriešana un nobrauciens).

Izvēles: matemātiskā modelēšana, kaujas dokumentācija.

Pēc 3. semestra tikām sadalīti pēc specialitātēm.

5. un 6. semestris:

Obligātie: angļu valoda, otra svešvaloda, fiziskā audzināšana un fizioloģija, fizikālā ķīmija, dozimetrija, militāro operāciju vadības teorija, ķīmiskie un bioloģiskie ieroči, AMII vienību izmantošana kaujās, meteoroloģija, atomieroči, kaujas ķīmisko vielu ķīmija, dekontaminācija, informāciju tehnoloģijas un sistēmas, toksikoloģija, individuālā un kolektīvā aizsardzība, degmaisījumi un dūmus veidojošie līdzekļi, instrumentālā ķīmija un analīze, specifiskultūra (alpīnisms, militārā slēpošana).

Izvēles: angļu valoda (sagatavošanās STANAG 3. līmenim), matemātiskās analīzes metodes. Katru semestri bija apmēram 10 ieskaites un 4 vai 5 eksāmeni.

Absolvējot katru semestri, tika rīkotas lauka mācības, kuras ilga atkarībā no gadalaika: ziemā – 3 nedēļas, vasarā – mēnesi. Nobeigumā bija jānokārto integrētais eksāmens un fiziskie normatīvi. Neabsolvējot vienu no mācību posmiem, kadetam tika dots laiks to vienu reizi labot. Ja netika izlabots – kadets tika atskaitīts no ČR Aizsardzības universitātes.

Skola tiek absolvēta, ja ir nokārtotas visas ieskaites un eksāmeni, nokārtotas ieskaites un integrētie eksāmeni pēc praktiskajām lauku mācībām, absolvēti visi specifiskultūras kursi, nokārtoti valsts eksāmeni (ķīmijā – integrētais (kompleksais), ekonomikā un menedžmentā), aizstāvēts bakalaura darbs savā specialitātē. Valodas prasmēm jābūt: angļu valoda STANAG 2. līmenis, otra svešvaloda STANAG 1. līmenis.

Kas attiecas uz Latvijas nodrošinājumu: grāmatu apmaksāšana man tika atteikta, ekipējums – Zviedru humānā palīdzība, kā prezentācijas materiāli – NAA vimpelis un uzlīmes.

Klāt izlaiduma diena. Tas, ka pa četriem gadiem man netika uzšūta svētku forma, jau šķita saprotams. Izlaidumā stāvēju 1. rindā studiju laikā novalkātā ikdienas formā.

Militārais atašejs atbraukt nevarēja, jo notika viņu rotācija.

Vēl mācību laikā Aizsardzības universitātē Čehija piedāvāja apgūt praktisko kursu Viškovas Militārajā akadēmijā (VAV) pēc ČR Aizsardzības universitātes pabeigšanas. Prakse ilgst atkarībā no specialitātes. Visilgāk tā ir AMII virsniekiem – 8 mēneši. Prakse notiek Militārajā akadēmijā Viškovā. Latvija piekrita, un es uzreiz pēc atvaļinājuma Latvijā atgriezos Čehijas Republikā. Visu šo laiku gaidīju, kad beidzot man tiks piešķirta pirmā virsnieka dienesta pakāpe – leitnants. Vada komandiera kursu absolvēju pēc otrā kursa, iesniedzu dokumentus personāldaļā, tomēr nekas netika darīts lietas labā. Kurša biedri jau 3. kursā saņēma vecākā virsniekvietnieka pakāpi, man vēl joprojām bija tikai kaprāja dienesta pakāpe (Čehijas armijā tāda ir katram otrajam obligātā dienesta karavīram). Laiks ritēja, un pienāca 2006. gada Ziemassvētki. Cerēju, ka Latvija varētu sagatavot dāvanu un piešķirt leitnanta pakāpi – tomēr nekā. 2007. gada februārī mani informēja par to, ka man jau sen neesot kārtoti fiziskie normatīvi Latvijā, kas mani izraisīja smieklus un dusmas, jo, absolvējot augstskolu, nokārtoju eksāmenu fiziskajā audzināšanā, kurā ietilpa fiziskie normatīvi un fizioloģijas teorijas pamati. Praktiskā kursa beigās (2007. gada aprīlī) man bija jākārtoti fiziskie normatīvi (5 km skrējieni lauka formā, atspiešanās un „vēdera prese”). No Latvijas tika saņemta tabuliņa ar normatīviem un lūgums Viškovas Militārajai akadēmijai veikt pārbaudījumus pēc noteiktajām prasībām. Viškovā visi smējās un jautāja man, vai tad patiešām jūsu valsts jums neuzticas? Tik nepareizu oficiālu dokumentu es vēl nekad nebiju redzējis. Tajā bija gramatikas kļūdas angļu valodā

(ķermeņa augšdaļas pacelšana un nolaišana angļu valodā – „press”). Pārbaudot mani pēc Latvijas normām un aizsūtot normatīvus, 15.02.2007. LR Aizsardzības ministrija pielīdzināja manu izglītību, un tika gatavoti dokumenti leitnanta pakāpes piešķiršanai. Un marta pēdējās dienās es saņēmu pirmo virsnieka dienesta pakāpi – leitnants. 2007. gada 20. aprīlī notika kursa izlaidums Viškovas Militārajā akadēmijā (VAV). Tas bija ļoti skaists pasākums, kurš notika Slavkovas pilī pie Brno. Kādreiz no šīs pils balkona, pirms izšķirošajām Slavkovas kaujām, savus karavīrus uzrunāja pats Napoleons Bonaparts (*Napoléon Bonaparte*). Pasākumā piedalījās augstas amatpersonas, militārie atašeji, ciemiņi no ārzemēm utt. Es, kā parasti, stāvēju pirmajā rindā. Leitnanta pakāpes uzšuvi atļāvos izgatavot un piešūt pats. Piešūt tāpēc, ka svinīgajā pasākumā piedalījās lauku formā, jo instruktora ikdienas forma bija novalkāta. Pasākumā man tika pasniegta Militārās akadēmijas Viškovā piemiņas medaļa, biju uzmanības centrā, galvenokārt formas dēļ. Medaļu pasniedza militārais atašejs Čehijā majore I. Kučere. Liels paldies viņai par sadarbību un par to, ka pagodināja ar savu klātbūtni. Par kaunu kursa biedru, viņu vecāku, savu vecāku, pasniedzēju, vadības, amatpersonu u.c. cilvēku priekšā nav vēlēšanās rakstīt.

Pēc atgriešanās Latvijā, kā jau tas ir kļuvis par tradīciju, pie sevis ciemos ielūdza brig. ģen. J. Vectirāns. Pēc tikšanās reizēm ar ģenerāļa kungu, cilvēks aizmirst par visām bēdām, paceļ galvu un iet uz priekšu ar jaunu cīņas sparū. Vēl lielu paldies gribu teikt savai ģimenei, tuvajiem un draugiem, kas mani vienmēr atbalstījuši, kā arī LR militārajam atašejam Čehijā majore I. Kučeres kundzei.

No šī gada 23. aprīļa tiku piekomandēts NAA Tehnisko zinātņu katedrai. Kursā laikā Viškovā man tika piedāvātas studijas maģistrantūrā. Latvija to atbalstīja un pieņēma piedāvājumu. No oktobra turpinu studijas ČR Aizsardzības Universitātē. Latvijā pavadītajā laikā „izcīnīju” virsnieka ikdienas un svētku formas uzšūšanu un arī jauno lauka formu. Varbūt lietas pamazām mainās uz labo pusi.

Uzskatu, ka AM NBS vadībai jāvelta lielāka uzmanība un palīdzība karavīriem (darbos, ne vārdos), kas pilda dienesta pienākumus ārpus LR, jo tas ievērojami paaugstinātu Latvijas Republikas un NBS starptautisko prestižu, kā arī Latvijas karavīra tēla atpazīstamību. Savukārt mēs apņemamies godprātīgi un ar degsmi sirdī nest Latvijas vārdu pasaulē. Un visiem LR NBS karavīriem gribu novēlēt šos K.Ulmaņa teiktos vārdus:

„Nepiederiet pie tiem, kuriem bail no brūcēm un no nāves, jo patiesībā viņiem vislielākās bailes ir no kāju saslapināšanas un saaukstēšanās. Un šīs bailes pataisa viņus par nullēm! Jūsu gods stāv uz spēles! Jo nekas pasaulē nav un nevar būt bīstamāks par neveiksmi, par veltīgi nodzīvotu mūžu. Jūsu sirdis lai ir pilnas karstas degsmes, bet prātā nesiet paštīcību un pašpaļāvību!”

NAA KADETU APMĀCĪBA UKRAINĀ

*NAA Ārvalstu apmācību grupas
klausītāja dižkareive
Aleksandra Matuseviča*

Gaisa spēku (GS) attīstība tiek veikta saskaņā ar Nacionālo uzdevumu un NATO militāro spēju attīstības prasību izpildi. Nacionālais uzdevums ir meklēšanas un glābšanas operāciju veikšana Latvijas teritorijā. Tāpēc, lai spētu paveikt mūsu valstij uzticētos uzdevumus, liela uzmanība tiek pievērsta GS personālsastāva profesionālajai sagatavotībai.

Savas zināšanas GS personālsastāvs papildina dažādās ārvalstu militārajās un civilajās skolās.

Ukrainas valsts lidotāju akadēmijas vēsture sākās 1951. gadā, kad Ukrainas pilsētā Kirovogradā tika izveidota Kara aviācijas skola, kur sagatavoja PSRS Gaisa spēku lidotājus, inženierus un citus aviācijas speciālistus.

Šī gada 7. janvārī pieci NAA Ārvalstu mācību grupas karavīri uzsāka mācību posmu lidotāju sagatavošanā Ukrainas valsts lidotāju akadēmijā. Kandidātu atlasī veica NBS RAC, pamatojoties uz NBS Apvienotā štāba (J-1) pieprasījumu un ievērojot Ukrainas valsts lidotāju akadēmijas noteiktās prasības. Galvenais nosacījums bija teicama veselība, labas krievu un angļu valodas zināšanas, kā arī laba fiziskā sagatavotība.

19 mēnešu laikā akadēmijā Latvijas karavīriem jāapgūst mācību materiāls, sākot no aerodinamikas pamatprincipiem un beidzot ar lidmašīnu AN-2 un L-410 tehniskajiem datiem.

Mācību process sastāv no 3 daļām:

- teorija;
- trenāžieri;
- praktiskās nodarbības.

Mācību laikā klausītāji studē aerodinamiku, meteoroloģiju, angļu valodu, aviācijas starptautiskos likumus un citus mācību priekšmetus, kuri ir svarīgi kvalificēta lidotāja sagatavošanas procesā.

Pilotu sagatavošana ar trenāžieriem palīdz atstrādāt darbības secību un spēju koncentrēties.

Praktiskā daļa sastāv no 3 veidu uzdevumiem: nosēšanās un pacelšanās, lidojumi pa maršrutu, izmantojot GPS, un dažādu manevru izpilde.

Šobrīd visi 5 lidotāji ir saņēmuši PPL (*Private Pilot Licence*). Bet mācību beigās iegūs CPL (*Commercial Pilot Licence*) un, atgriežoties mājās, spēs veikt gaisa transporta uzdevumus un valsts robežas patrulēšanu.

NAA KADETU MĀCĪBU EKSPEDĪCIJA PA KAUVU VIETĀM KURZEMĒ

*NAA Vadības un politisko zinību katedras
pasniedzējs **Jānis Arājs**
NAA Administratīvās un personālsastāva daļas priekšnieks
kapteinis **Edgars Strods***

Šī gada vasarā NAA Mācību daļa izteica priekšlikumu organizēt kadetiem tematisku mācību ekspedīciju. Ekspedīcijas organizēšanā iesaistījās Vadības un politisko zinību katedras (VPZK) pasniedzējs militārais darbinieks (MD) Jānis Arājs un Administratīvās un personālsastāva daļas (APD) priekšnieks kapteinis Edgars Strods.

Lai pilnveidotu Latvijas kara vēstures apmācību un veicinātu militāri patriotisko audzināšanu NAA, tika nolemts organizēt izpēti ekspedīciju.

Lai padarītu ekspedīciju pēc iespējas daudzpusīgu, tika nolemts izpētīt operatīvo situāciju un apmeklēt kauju vietas un citus apskates objektus, kas saistīti ar dažādām operācijām Latvijas teritorijā 1. pasaules karā, Latvijas Brīvības cīņās un 2. pasaules karā. Pirms ekspedīcijas kadeti tika dots uzdevums izpētīt visu pieejamo faktoloģisko materiālu par kādu no katrā operācijā iesaistītajām pusēm.

Ekspedīcija sākās ar latviešu strēlnieku Ziemassvētku kauju vietu apskati Tīrelpurvā, Ložmetējkalnā un pie Mangaļu mājām. Šeit neatsveramu palīdzību sniedza Kara muzeja filiāles – Ziemassvētku kauju muzejs – direktors D. Dedumietis. Īpašu interesi izraisīja rekonstruēto Krievijas armijas aizmugures pozīciju un t.s. Vācu vaļņa apskate.

Nākamā pieturvietā bija Annenieku – Džūkstes – Pienavas rajons. Šeit kadeti, sadalīti grupās, mēģināja rekonstruēt padomju armijas 130. latviešu strēlnieku korpusa un vācu armijas 19. SS grenadieru (latviešu) divīzijas darbību t.s. Trešajās Ziemassvētku kaujās 1944. gadā Kurzemes katlā. Dienas noslēgumā apmeklējām Kurzemes cietokšņa muzeju Zantē un devāmies uz Liepāju, kur mums naktsmītnes viesmīlīgi piedāvāja Ūdenslīdēju skola.

Nākamā ekspedīcijas diena sākās ar īsu, bet interesantu un faktiem bagātu ekskursiju Ūdenslīdēju skolā un Jūras spēku mācību centrā. Tālāk sekoja ekspedīcijas otrās dienas galvenā programmas daļa – Liepājas fortu apskate, fortifikācijas būvju analīze un 1919. gada Liepājas operācijas rekonstrukcija. Šajā ekspedīcijas fāzē īpašu ieguldījumu deva kapteinis Edgars Strods, kurš jau 1999. gadā kadetu kluba „Kadets” sastāvā bija apzinājis Liepājas fortus un to nozīmi Liepājas operācijā 1919. gadā.

Kopumā jāatzīmē, ka ekspedīcija noritēja sekmīgi un izvirzītie mērķi un uzdevumi tika sasniegti. Kadeti guva jaunas iemaņas un prasmes, patstāvīgi analizējot dažādu operāciju gaitu un rekonstruējot to kauju norises vietās. Atskaitēs par ekspedīciju kadeti vienprātīgi atzina tās pozitīvo nozīmi un veiksmīgo izpildījumu, kā arī uzsvēra šāda veida ekspedīciju organizēšanas lietderību. Tajā pašā laikā jāatzīmē arī trūkumi šīs ekspedīcijas organizēšanā. Kā būtiskāko varētu pieminēt to, ka ekspedīcijas pirmās dienas programma izrādījās pārslogota, kā rezultātā dienas beigās bija jūtams nogurums un nepietiekamas koncentrēšanās spējas. Tāpat arī ekspedīcijas hronoloģiskās robežas, šķiet, tika izvēlētas par plašu. Kadeti reizēm bija problemātiski orientēties dažādu, atšķirīgu periodu taktisko doktrīnu, apbruņojuma, organizācijas u.c. atšķirībās.

No ekspedīcijas organizatoru puses būtiskākie secinājumi ir šādi:

- šādas ekspedīcijas ir neatsverams ieguldījums kadetu militāri patriotiskajā audzināšanā;
- ekspedīcijas laikā kadeti gūst prasmes un iemaņas, kas tiem noderēs turpmākajā dienestā, kā arī paplašina redzesloku;
- ekspedīcijas tematu ieteicams plānot viena militāra konflikta (kara) hronoloģiskajās robežās;
- ieteicamais ekspedīcijas ilgums mērķa un uzdevumu izpildei (atkarībā no izvēlētās operācijas) ir 2 – 4 dienas.

Nobeigumā jāatzīmē, ka, saskaņā ar VPZK priekšnieka pulkvežleitnanta A. Čakārņa rīkojumu un ņemot vērā izdarītos secinājumus, tika izstrādāta virkne detalizētu maršrutu turpmākajām kadetu ekspedīcijām. Atliek izteikt cerību, ka arī turpmāk kadetu saspringtajā apmācību grafikā izdosies atrast laiku šādām mācību ekspedīcijām.

Kadets A. Mosāns lasa savu sagatavoto materiālu

NAA APD priekšnieks kapteinis Edgars Strods un Mācību daļas 2. klases speciāliste kaprāle Ligita Upīte

KADETU IESPAIDI PAR EKSPEDĪCIJU

NAA Gaisa spēku vada 3.kursa kadete
kareive **Evija Supe**

Uzzinot par divu dienu ekspedīciju Kurzemes pusē, kuras laikā mums, kadetiem, vajadzēs atainot kauju norises, pirmās izjūtas bija satraukums un nedrošība, jo šāda veida pasākumā mēs tikām iesaistīti pirmo reizi. Tomēr jau pēc pirmajām ekspedīcijas stundām satraukums un nedrošība pazuda, un turpmākais laiks pagāja nemanot un ar interesi.

Pirmajā dienā devāmies uz Pirmā pasaules kara Ziemassvētku kauju norises vietām, kur apskatījām krievu ierakumu pozīcijas. Tās ir atjaunotas, tāpēc bija ļoti interesanti apskatīt, kur un kādos apstākļos krievu karavīri bija mitinājušies Pirmajā pasaules karā. Tālāk devāmies uz Ložmetējkalni, tur bija iespēja uzkāpt skatu tornī un iztēloties tā laika kara situāciju. Apskatījām arī Mangaļu māju muzeju, vācu nocietinājuma valni un blindāžu. Ar vēsturnieka palīdzību spējām novērtēt restaurēto tranšeju un blindāžu celtniecības materiālu un konstrukciju atbilstību attiecīgajam laikam.

Pirmā dienas daļa tika pavadīta klausītāju lomā, savukārt otrajā bijām apstājušies 3 vietās, kur notika Kurzemes Trešā lielkauja, un vajadzēja orientēties apvidū, kā arī izstāstīt pārējiem klausītājiem, kas šajās vietās notika.

Dienas nobeigumā apmeklējām Zantes muzeju, kurš ļoti pārsteidza ar viena cilvēka savākto eksponātu daudzumu. Sākumā šķita, ka šajā muzejā esmu pirmo reizi, bet, kad izgājām ārā, lai apskatītu tanku un lidmašīnu, secināju, ka šeit esmu bijusi jau vidusskolas laikā. Manu uzmanību muzejā piesaistīja 1932. gadā izdots žurnāls „Kadets”. Nebiju domājusi, ka arī toreiz tika izdots šis žurnāls.

Divas stundas mums bija iespēja ceļot laikā un iepazīties ar 20. gs. nozīmīgākajiem Latvijas un arī pasaules vēstures notikumiem.

Vakarā, ierodoties Liepājā, mūs laipni sagaidīja Ūdenslīdēju skolā, kurā arī bija mūsu naktsmītnes, kas pārsteidza ar skaistu un interesantu interjeru.

No rīta apskatījām Ūdenslīdēju skolas mācību telpas un iepazīnāmies ar ūdenslīdēju ikdienu. Uzzinājām ļoti interesantu faktu, ka šo skolu ir beigusi tikai viena sieviete. Tad devāmies uz JS Mācību centru un tās teritorijā esošo virsnienu pili, kura šobrīd atrodas kritiskā stāvoklī, kaut gan ir savdabīgs vēstures pieminekļis.

Dienas turpinājumā devāmies aplūkot Liepājas nocietinājumus un no otras kadetu grupas ieguvām informāciju par attiecīgā laika kaujas situāciju. Šīs apskates laikā sapratām, cik svarīga ir aizsardzības pozīciju pamatīga izbūve un galvenā ieroča – ložmetēja – atrašanās vietas nozīmīgums.

3. kursa GS kadeti. Pirmajā rindā pirmā no labās raksta autore.

PAŠREIZĒJIE LATVIEŠU ĢENERĀĻI UN ADMIRĀĻI

Vilmārs Kukainis,
atv. rezerves brigādes ģenerālis

Latvijas Nacionālajos bruņotajos spēkos (NBS) aktīvajā dienestā pašreiz (2007. gada oktobris) dien pieci brigādes ģenerāļi: brig.ģen. Gundars Ābols (*BALDEFCOL* Tartu, Igaunija), brig.ģen. Raimonds Graube (NATO un ES štābs Brisele, Beļģija), brig.ģen. Juris Kiukucāns (NBS komandiera vietnieks, Rīga), GS brig.ģen. Juris Maklakovs (NBS komandieris, Rīga), brig.ģen. Juris Vectirāns (NBS ģenerālinspektors, Rīga).

Trīs ģenerāļi un divi admirāļi Latvijā tagad ir atvaļināti jeb rezerves virsnieki: bij. NBS komandieris viceadm. Gaidis Andrejs Zeibots, bij. NAA rektors brig.ģen. Kārlis Krēsliņš, bij. I ranga militārais atašējs Maskavā brig.ģen. Valdis Matīss, flotiles adm. Andrejs Mežmalis (no ASV), Satversmes Aizsardzības biroja (SAB) direktors brig.ģen. Jānis Kažociņš (no Lielbritānijas).

Ārzemēs dzīvo trīs atvaļināti latviešu ģenerāļi: atv. ģen.maj. Kārlis Neretnieks (Zviedrija), atv. ASV GS brig.ģen. Rūdolfs Pēkšēns un šī raksta autors, atv. Ohajo Militārās rezerves brig.ģen. Vilmārs Kukainis (abi ASV).

Pašreiz Latvijas NBS aktīvajā dienestā nav neviena admirāļa, neviena dienesta pakāpē augstāka par brigādes ģenerāli. Nav divu zvaigžņu ģenerālmajoru un kontradmirāļu vai ģenerālleitnantu un viceadmirāļu, kuru uzplečus rotātu trīs zvaigznes. Skaitliski lielākajā Latvijas Republikas militārajā formējumā – Zemessardzē – nav pat neviena brigādes ģenerāļa. Tās ilggadīgo komandieri Juri Bezzubovu tikai nesen paaugstināja pulkveža dienesta pakāpē.

Atsevišķā kategorijā jāierindo Latvijā dzimusī vācbaltu ģenerālārste – no Vācijas GS atvaļinātā Verena fon Veimama (*Weymam*). Viņa ir pirmā sieviete Vācijas bruņotajos spēkos, kas ieguvusi ģenerāļa dienesta pakāpi. Viņai vēlāk sekoja Policijas akadēmijas rektore Dr. Ārija Meikališa. Otrs vācbaltu izcelsmes ģenerālis ir pašreizējais Vācijas galvaspilsētas Berlīnes komandants, Vācijas GS brig.ģen. Viktors fon Vilkenis (*von Wilcken*). Latvijā dzimis bija arī Berlīnes militārais komandants 1945. gadā – Sarkanarmijas ģenerālpulkvedis Nikolajs Bērzzariņš (*Berzarin*). Viņš gāja bojā autokatastrofā.

Kā vērts lasītājs būs ievērojis, ne pārāk izdevušies ir vairums jaunieviesto Latvijas militāro ģenerāļu un admirāļu dienesta pakāpju saīsinājumi. Pirmskara Latvijā bija tikai viena ģenerāļu un admirāļu pakāpe. Tagad katriem ir trīs atšķirīgas. Daudzi ir pārliecībā, ka saīsinājums *fadm.* ir flotes nevis flotiles admirālis. Bet Latvijā flotes admirāļa (četras zvaigznes) nemaz nav, jo trūkst vajadzības. Neskaidrību rada arī pārgrozītie saīsinājumi: *glt., plt., vlt., lt.*, kuru galotnēs tagad ir atmests tradicionālais burts “n”. Ne visi tūlīt spēs atšifrēt, ka tās ir *ģenerālleitnanta, pulkvežleitnanta, virsleitnanta* vai *leitnanta* dienesta pakāpes.

No preses sakopotajām ziņām Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijā pašreiz dien vai ir atvaļināti 25 ģenerāļi. No tiem 18 ir Valsts policijā (priekšnieks ģen. Aldis Lieljuksis), 3 – Valsts robežsardzē (priekšnieks ģen. Gunārs Dāboliņš), 4 – Valsts Ugunsdzēsības un glābšanas dienētā (priekšnieks ģen. Ainārs Pencis).

Pilnīga informācija diemžēl nav bijusi pieejama, cik no šiem ģenerāļiem pilda aktīvo dienestu, cik strādā citos Iekšlietu ministrijas amatos un cik ir pilnīgi atvaļinājušies no dienesta. Tā kā šāda pamatinformācija nav nekāds valsts noslēpums, Iekšlietu ministrijas atbildīgajām amatpersonām to būtu vēlams publicēt.

TĀLMĀCĪBA NACIONĀLAJOS BRUŅOTAJOS SPĒKOS

NAA Tālmācības centra vecākais pasniedzējs
majors **Andrejs Misiņš**

Jau kopš 1994. gada Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) veic mērķtiecīgu darbu tālmācības attīstīšanā un popularizēšanā Latvijā. Būtiska nozīme šajā procesā ir bijusi IZM sadarbības partneriem – Rīgas Tehniskajai universitātei, Latvijas Universitātei, Daugavpils Universitātei, Liepājas Pedagoģijas akadēmijai, kā arī Eiropas Savienības programmu finansiālajam atbalstam.

1998. gadā Norvēģijas Aizsardzības ministrija izteica piedāvājumu Baltijas valstīm laika posmā līdz 2003. gadam realizēt kopīgu militārā personālsastāva attīstības projektu *NORBALTPERS*, kura sastāvā tika iekļauta arī militārās tālmācības izveides programma „*Find & Train*”. Piedāvājums tika pieņemts un projekts noteiktajos termiņos – sekmīgi realizēts.

Programmas „*Find & Train*” ietvaros 2001. gada rudenī Igaunijā uz Baltijas aizsardzības koledžas *BALTDEFCOL* bāzes tika izveidota un uzsāka darbību starptautiska militārās tālmācības speciālistu projekta izstrādes grupa *BALTDISTLEARN*, kuru vadīja Norvēģijas Bruņoto spēku pulkvežleitnants Lars S. Torgersens. Grupas sastāvā tika iekļauti Baltijas valstu bruņoto spēku virsnieki un *BALTDEFCOL* infotehnoloģiju speciālisti.

Ar Norvēģijas un ASV metodisko un finansiālo atbalstu *BALTDISTLEARN* darba grupa nepilna pusgada laikā sagatavoja rezerves kājnieku vada komandieru tālmācības kursu nacionālajā valodā katras Baltijas valsts bruņotajiem spēkiem. Tālmācības kursā ietilpa militārā likumdošana, militārā vadība, topogrāfija, taktiskie apzīmējumi, ieroču apmācība, taktika un militārā pedagoģija. 2002. gada februārī pirmie Baltijas valstu tālmācības studenti uzsāka mācības. Rezerves kājnieku vada komandiera tālmācības kursu 2002. gadā sekmīgi apguva sešpadsmit Latvijas augstskolu studenti.

Lai labāk izskaidrotu tālmācības būtību un īpatnības, nedaudz pievērsīšos tās nepieciešamībai un teorētiskajām nostādnēm.

Jaunās informācijas tehnoloģijas sniedz agrāk vēl nebijušas iespējas mācību procesa pilnveidošanā. Pateicoties šo tehnoloģiju ieviešanai, radušies jauni studiju veidi un formas, kuras dod iespēju pilnvērtīgāk veikt apmācāmo – tajā skaitā arī NBS vienību karavīru – sagatavošanu gan turpmākajam dienestam, gan atsevišķu specifisku uzdevumu izpildei.

Nepastāvīgā un nedrošā pasaule, starptautisko operāciju rajoni, kuros mūsu vienību karavīri veic savus uzdevumus, pastāvīgi izvirza aizvien mainīgas un pieaugošas prasības iesaistītā militārā un civilā personāla prasmēm un iemaņām. NBS karavīri ir pakļauti arī rotācijai. Tas nozīmē, ka karavīram atkal un atkal ir jāapgūst jaunas zināšanas, iemaņas un prasmes.

Tālmācība ir viens no tiem studiju veidiem, kas sniedz iespēju pilnveidot mācību procesu un veikt militārā personāla sagatavošanu, izmantojot modernas informācijas tehnoloģijas un tehniskos līdzekļus. Izmantojot īpašā veidā sagatavotus un strukturētus mācību materiālus un elektroniskās tehnoloģijas, tālmācības procesā tiek veidota atgriezeniskā saikne starp izglītojamo un izglītotāju, panākta efektīva izglītojamo motivācija un kvalitatīva zināšanu apguve. Tālmācības iekļaušana NBS karavīru apmācībā sekmē arī pašu militārās apmācības procesu, padarot to dinamiskāku un efektīvāku.

Tālmācības ir studiju veids, kurā izglītojamais un izglītotājs ir šķirti gan laikā, gan telpā vai tikai telpā. Pareizi organizētas tālmācības spēj nodrošināt apmācību jebkuram cilvēkam jebkurā laikā un jebkurā vietā.

Tālmācības galvenie mērķi Nacionālajos bruņotajos spēkos:

- optimizēt militāro izglītību;
- celt militāro apmācību rentabilitāti;
- daudz efektīvāk izmantot jau esošos mācību resursus;
- piedāvāt apmācību, kas ļauj izglītojamajam apgūt nepieciešamās zināšanas viņam piemērotā laikā un vietā;
- ieviešot tālmācību komponenti, saīsināt kopējo klātienes mācību nodarbību laiku;
- virzīt mācību programmu saturu mērķauditorijai noteiktajā laikā standartizētā veidā;
- paaugstināt militārās izglītības un dienesta NBS vispārējo pievilcību.

Tālmācība ir esošo izglītības procesu papildinoša jauna izglītības forma. Tās galvenie uzdevumi ir papildināt, uzlabot un saīsināt vai aizvietot esošos klātienes mācību kursus vai to daļas. Tālmācība tiek īstenota gan patstāvīgu studiju veidā, gan arī kombinējot esošās izglītības iegūšanas formas.

Salīdzinājumā ar citām izglītības ieguves formām, tālmācības priekšrocības ir iespēja izvēlēties mācību vietu, laiku un ievērot savu mācību ritmu. Daudzos gadījumos, kad izglītojamais izvēlas tālmācību pēc paša iniciatīvas, priekšrocība ir arī iespējā noteikt mācību apjomu un pieņemt lēmumu par kontroles nepieciešamību un tās veidu.

Tālmācības īstenošanai NBS paredzētas:

- autonomās studijas,
- integrētās studijas,
- kombinētās studijas.

Autonomajās tālmācības studijās viss mācību kurss notiek tālmācības veidā. Savukārt integrētajās – tikai atsevišķas mācību kursa tēmas vai to daļas tiek pasniegtas tālmācības veidā. Bet kombinētajās studijās mācību kursa tēmas tiek pasniegtas, kombinējot dažādas mācību metodes – lekcijas, tālmācību un praktiskās nodarbības.

NBS paredzēti vairāki tālmācības veidi. Tie ir elektroniskā jeb e-tālmācība, programmētās mācības, datorizētās mācības, video telekonferences, mobilā jeb m-tālmācība, datormodelēšana, imitēšana un simulācija.

E-tālmācībā visi mācību resursi – mācību programmas, metodiskie un mācību materiāli, paškontroles un interaktīvo testu jautājumi un mājas darbu uzdevumi – ir ievietoti tālmācības serverī, un visa veida darbības ar tiem internetā nodrošina tālmācības vadības sistēma. Sistēmas administrators uztur un atjauno tālmācības serverī pieejamo kursu un mācību resursu katalogu, kā arī uz ierobežotu laiku piešķir izglītojamo grupām vai kursiem piekļuves tiesības attiecīgiem mācību resursiem un iespējas komunicēt ar tālmācības pasniedzējiem, ekspertiem, tehniskajiem konsultantiem un saviem grupas vai kursa biedriem. Tehniskie konsultanti sniedz apmācāmajiem nepieciešamo atbalstu

tālmācības vadības sistēmas lietošanas jautājumos. Izglītojamajiem nepieciešamas datora un interneta lietotāja pamatiemaņas, kā arī piekļuve internetam. E-tālmācība visā pasaulē tiek uzskatīta par vienu no efektīvākajiem tālmācības veidiem, un to attīstīšanai NBS jāvelta prioritāra uzmanība.

Programmētajās mācībās izglītojamais saņem īpaši sagatavotu brošūru komplektu drukātā vai elektroniskā veidā. Brošūru komplektā ietilpst apmācāmajam paredzēti mācību materiāli un tests, kā arī tālmācības instruktoram paredzēti metodiskie norādījumi par testa vērtējumu. Atgriezeniskā saikne starp izglītojamo un izglītotāju tiek metodiski iestrādāta mācību programmā.

Datorizētajās mācībās mācību programmu, metodiskos un mācību materiālus, kā arī paškontroles jautājumus un metodiskos norādījumus izglītojamais saņem elektroniskā veidā – parasti CD formātā. Izglītojamais saņem tālmācības pasniedzēju konsultācijas, izmantojot elektronisko pastu vai citus tehniskos saziņas līdzekļus.

Video telekonference nodrošina izglītojamā un izglītotāja atgriezenisko saikni diskusijas vai konsultācijas veidā reālā laika režīmā, izmantojot skaņas un attēla pārraidi.

Mobilā tālmācība tiek īstenota, izmantojot mobilo telefonu, multimediju datu nesēju un citu moderno mobilo tehnoloģiju iespējas. Tā ir jauna un perspektīva tālmācību metode, kuras ieviešana atbalstāma nākotnē kā papildinājums e-tālmācībā, sevišķi gadījumos, kad karavīram jāpilda dienesta pienākumi ārpus savas vienības dislokācijas vietas un regulārs interneta pieslēgums nav nodrošināts.

Datormodelēšana, imitēšana un simulācija ir perspektīvas un piesaistošas tālmācības metodes, kad tā tiek īstenota, izmantojot e-simulācijas un datorspēles, kas spēj motivēt un mobilizēt izglītojamās mācību vielas apguvei.

Tālmācības attīstība NBS lielā mērā ir atkarīga no vairāku secīgu apjomīgu pasākumu un projektu (piemēram, tālmācības personāla apmācība un kvalifikācijas celšana, starptautisko sakaru uzturēšana, tālmācības serveru centra, datortehnikas, programmnodrošinājuma, pavairošanas tehnikas iegāde un uzturēšana) sekmīgas realizācijas, kur katra nākamā pasākuma mērķi un uzdevumi tiek precizēti saskaņā ar iepriekšējo pasākumu rezultātiem.

Šāda savstarpēji saistītu pakāpeniski pakārtotu projektu sērijas sākuma situācija ir pietiekami labi apzināta, lai varētu definēt konkrētus uzdevumus šiem projektiem kopumā un meklēt to izpildes ceļus.

NAA BIBLIOTĒKAS CEĻŠ UZ "GAISMAS TĪKLU"

NAA Militārās informācijas biroja priekšniece
virsseržante **Laila Tīgere**

NAA BIBLIOTĒKAS VIETA LATVIJAS BIBLIOTĒKU TĪKLĀ

Sabiedrības pieprasījums pēc informācijas pakalpojumiem nemitīgi pieaug, un ir pretruna starp šo pieprasījumu un bibliotēku reālajām materiālajām un profesionālajām iespējām. Bibliotēku kopējo darbības plānu tagad ietekmē arī ārējie faktori – starptautiskās vadlīnijas un, īpaši Eiropas Savienības mērogā, savstarpēji koordinētās bibliotēku nozares un informācijas sabiedrības veidošanas aktivitātes, kuras nosaka attiecīgi Eiropas Savienības politiskie lēmumi. Tāpēc valsts jau vairākus gadus atpakaļ ir uzsākusi realizēt Latvijas bibliotēku sistēmas attīstības plānu. Tam ir nepieciešami lieli finanšu resursi, tāpēc jo atbildīgāka ir valdības izšķiršanās par bibliotēku attīstības ceļu. Lai uzlabotu bibliotēku sistēmas darbību Latvijā kopumā un nodrošinātu Eiropas līmenim atbilstošas informācijas ieguves iespējas, Ministru kabineta 2001. gada 6. novembra sēdē tika izskatīta un akceptēta **Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas (VVBIS)** koncepcija. Tā satur bibliotēku informācijas sistēmu (IS) izvērtējumu toreizējā situācijā, veicamo izmaiņu formulējumus un konceptuālos risinājumus. **VVBIS jeb populārā valodā sauktā Gaismas tīkla** projekta galvenais mērķis ir izveidot saskaņotu valsts un publisko bibliotēku informācijas sistēmu, sniegt universālus informācijas pakalpojumus lasītājiem gan informācijas meklēšanā, gan nepieciešamo grāmatu, publikāciju, izziņu un dokumentu piegādē no Latvijas un starptautiskiem informācijas avotiem. Šīs koncepcijas realizācija un tam nepieciešamo līdzekļu avoti 2002. gadā ir noteikti Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta īstenošanas likumā, nosakot, ka šis projekts ir jārealizē līdz 2008. gada 18. novembrim. Tātad – tas ir laiks, līdz kuram Latvijā ir jāizveido valsts vienotās bibliotēku informācijas infrastruktūra.

VVBIS koncepcija ir pamatdokuments, uz kuru balstās bibliotēku neatliekamās attīstības plāns Latvijā. Tas tiek īstenots pakāpeniski kārtējā gadā iedalīto budžeta līdzekļu ietvaros –, un arī **NAA bibliotēka ir iekļauta šajā projektā.**

Projekta realizācijas gaitā ir izdalīti vairāki posmi, piemēram, datortehnikas un programmatūru iegāde bibliotēkām, darbinieku apmācība, bibliotēku informācijas sistēmas pāreja uz *unikodu*, elektronisko kopkatalogu veidošana un papildināšana, Latvijas bibliotēku portālu izveide u.c. Līdz šim daudz jau ir paveikts. 2005. gadā VVBIS projekta ietvaros NAA bibliotēka bezatlīdzības lietošanā saņēma 2 jaunus datorus, šī gada februārī saņēmām jaunu un jaudīgu serveri ar standartprogrammatūru. Martā bibliotēkai tika izveidots atsevišķs tīkls un tika noslēgts līgums par bibliotēkas datu servera standartprogrammatūras un speciālās programmatūras uzturēšanu, servera tehnisko uzraudzību, darbstaciju standartprogrammatūras un speciālās programmatūras uzturēšanu, darbstaciju tehnisko uzraudzību. Bibliotēkas darbinieki VVBIS projekta ietvaros vasarā piedalījās ALISEs BIS jaunākās versijas apmācībās. Šī gada nogalē plānota pāreja uz *unikodu (unicode)*, BIS ALISE jaunāko versiju.

Tomēr tiek uzsvērts, ka arī bibliotēku dibinātājiem ir jāiegulda vairāk savas bibliotēkas izaugsmē, nodrošinot bibliotēkas attīstību Latvijas bibliotēku kopējā tīklā un pietuvošanos Eiropas bibliotēku standartiem.

BIBLIOTĒKU INFORMĀCIJAS SISTĒMA (BIS)

Bibliotēku informācijas sistēma **ALISE** (BIS ALISE) ir Latvijā izplatītākais bibliotēku automatizācijas risinājums, kurš ieviests vairāk nekā 200 Latvijas bibliotēkās. **NAA bibliotēka BIS ALISI iegādājās 1999. gadā.**

BIS ALISE nodrošina visu bibliotekāro procesu automatizāciju, ietverot šādas funkcionālās sfēras:

- sistēmas administrācija (*NAA iegādājās 1998. gadā*);
- katalogizācija (*NAA iegādājās 1998. gadā*);
- bibliogrāfisko datu apstrāde (analītika) (*NAA iegādājās 2002. gadā*);
- autoritatīvo datu kontrole (*saņēmām VVBIS projekta ietvaros 2007. gadā*);
- Z39.50 klients (bibliogrāfisko un autoritatīvo ierakstu ieguve no attālās pieejas datubāzēm) (*NAA iegādājās 2002. gadā*);
- komplektēšana (*NAA iegādājās 1998. gadā*);
- inventarizācija;
- cirkulācija (dokumentu izsniegšana/saņemšana);
- pasūtīšana/rezervēšana (*plānots VVBIS ietvaros 2008. gadā*);
- OPAC (meklēšana lokālajās datubāzēs) (*NAA iegādājās 2002. gadā*);
- WebPAC (meklēšana attālās pieejas datubāzēs) (*NAA iegādājās 2002. gadā*).

NAA bibliotēkas iecerētais attīstības plāns 2007. – 2009. gadam paredz lasītāju automatizētās apkalpošanas ieviešanu, bibliotēkas repositārija iekārtošanu (retāk izmantojamā fonda uzglabāšanai un rezerves fonds), iespieddarbu digitalizācijas uzsākšanu, jaunu ALISE moduļu ieviešanu, kas paplašinās lasītāju apkalpošanas iespējas (piemēram, modulis „REZERVĒŠANA”, kas nodrošinātu grāmatu pasūtīšanu/rezervēšanu), vienotas lasītāju kartes (VLK) un vienotas lietotāju reģistrācijas ieviešana zinātnisko un speciālo bibliotēku grupā u.c. Tomēr ir nopietnas bažas, vai šo plānu izdosies īstenot.

Nākamajā gadā ir jāveic arī bibliotēkas akreditācija, tas būs pārbaudījums mūsu spējām.

PROBLĒMAS, KAS NOPIETNI KAVĒ BIBLIOTĒKAS ATTĪSTĪBU

1. NAA bibliotēkai ir nepietiekams štata vietu skaits

Lielākajā daļā augstskolu bibliotēku darbs ir organizēts nodaļās. Pamatā tās ir: „Iespieddarbu apstrādes nodaļa”, „Lasītāju apkalpošanas nodaļa”, „Uzziņu un bibliogrāfijas nodaļa”, „Komplektēšanas nodaļa”.

NAA bibliotēkai ir tikai 5 štata vietas, no kurām 2 pašreiz ir brīvas, jo darbinieki aizgājuši strādāt citur par lielāku atalgojumu. Tātad šobrīd bibliotēkā strādā tikai 3 cilvēki, kas mēģina veikt funkcijas, kuras nosaka Bibliotēku likums. Situācija būtībā ir kritiska. Mēs šobrīd varam nodrošināt tikai minimālās funkcijas – apkalpot lasītājus lasītavā un bibliotēkā. Pārējā laikā mēģinām tikt galā ar jauno grāmatu apstrādi, bet šis darbs ļoti iekavējas.

Lai varētu uzsākt automatizētu lasītāju apkalpošanu, lai elektroniskais katalogs atspoguļotu visu bibliotēkas krājumu, kā arī lai varētu ieviest jauno Rezervēšanas moduli, elektroniskos vārtus u.c. tehnoloģijas, **visam bibliotēkas krājumam ir jābūt elektroniski apstrādātam**. Bet mūsu gadījumā iespieddarbu elektroniskā apstrāde ir uzsākta tikai 1999. gadā. No 1993. līdz 1999. gadam iegādātās grāmatas nav datorizētas, un dati par tām ir tikai kartīšu katalogā. Ir jāuzsāk process, ko bibliotēkarajā terminoloģijā sauc par **rekatalogizāciju**, t.i., viss fonds līdz 1999. gadam ir jāapstrādā no jauna, ievadot ziņas bibliotēkas automatizācijas programmā. Skaitliski tā ir apmēram trešā daļa no kopējā grāmatu krājuma. Pretējā gadījumā elektroniskais katalogs neatspoguļo visu bibliotēkas fondu, bet tikai tā daļu, un nav iespējama arī lasītāju automatizētā apkalpošana (izsniegšana un saņemšana ar *barkodu* - skenera sistēmu).

Tā kā bez jaunajām grāmatām, kas regulāri jāiegādājas, ir saņemti arī apjomīgi grāmatu dāvinājumi un ziedojumi, pat jauno grāmatu apstrādes process nav paveicams ar šībrīža štatu nodrošinājumu, bet *rekatalogizācijas* uzsākšana vēl jo vairāk nav iespējama.

Risinājums: jāatjauno bibliotēkas štatu sarakstu vismaz 5 darbinieku sastāvā, jāpieņem darbā profesionāli bibliotēku speciālisti (jau pusgadu neviens nav atsaucies aicinājumam strādāt pie mums, bet cerības vieš jaunais atalgojums no š.g. septembra). Būtu vēlams pievienot štatu sarakstos vēl kādu bibliotēkara vietu, lai varētu izveidot Grāmatu apstrādes nodaļu, kas nodarbotos ar rekatalogizāciju un kārtējo iespieddarbu apstrādi.

2. Neziņa par bibliotēkas atrašanās vietu

2005. gada oktobrī NAA bibliotēka tika svinīgi atklāta pēc pusotra gada ilgas renovācijas. Tika izremontētas bibliotēkas telpas un, pateicoties Dānijas Karaliskās militārās akadēmijas sponsorējumam, NAA bibliotēkai tika iegādāts pilnīgi jauns aprīkojums un 6 datori par kopējo summu Ls 33 551. Bibliotēkas svinīgajā atklāšanā piedalījās Dānijas Karaliskās militārās akadēmijas rektors, NBS komandieris, Mācību vadības pavēlniecības (MVP) komandieris, Latvijas augstskolu bibliotēku direktori un citas svarīgas personas. Tomēr šogad Mācību vadības pavēlniecības štābs (MVPŠ) sāka plānot NAA bibliotēkas pārvietošanu uz citām telpām.

Bibliotēkas fonds satur vairāk nekā 40 000 eksemplāru iespieddarbu, un tā pārvietošana atkal paralizētu bibliotēkas darbu uz ilgu laiku. Pieļauju, ka tas varētu arī aizvainot Dānijas puses pārstāvjus, kas devuši nesavtīgu ieguldījumu NAA bibliotēkas attīstībā.

3. Caurlaīžu un čipkaršu režīms

Lasītāju apmeklējumus, kā arī vienotās lasītāju kartes (VLK) ieviešanu varētu traucēt mūsu specifiskais drošības režīms. Vienoto lasītāju karti šobrīd Latvijā izmanto jau 13 pirmās grupas bibliotēkas, tajā skaitā arī Policijas akadēmijas bibliotēka. Un no valsts naudas finansētas bibliotēkas nedrīkst būt slēgta tipa. Informāciju uz vietas ir jāļauj izmantot jebkuram iedzīvotājam.

Risinājums: Bibliotēkas ieejai varētu izmantot atsevišķas ieejas durvis (rezerves izeju aiz tradīciju zāles). Tam būtu nepieciešams jaunās ieejas zonas remonts.

4. Finances

Mūsdienīgas bibliotēkas uzturēšana prasa lielus finansiālus ieguldījumus. Finances daudzkārt ir grūti ielānot, nezinot, piemēram, vai tiks piešķirtas telpas (viena vai vairākas) bibliotēkas repositārija izveidei, nezinot, vai bibliotēka paliks turpat, vai tomēr tiks pārvietota. Arī drošības vārtu iegāde atkarīga no bibliotēkas atrašanās vietas un no tā, cik izejas būs bibliotēkai. Bibliotēkas drošībai nepieciešama arī signalizācija, kuras ieviešana un uzstādīšana būtu jāplāno drošības virsniekam.

BIBLIOTĒKU DARBINIEKU APMĀCĪBA UN PIEREDZES APMAIŅA

Ievērojot faktu, ka pat vislabāko automatizēto sistēmu izmantošana nedod vēlamos rezultātus, ja nav atbilstoši sagatavoti tās lietotāji, bibliotēku darbinieku apmācībai jāvelta vislielākā uzmanība. Bibliotekāru apmācība tiek uzskatīta par vienu no VVBIS izveidošanas prioritātēm. Dinamiskās pārmaiņas bibliotēku nozarē izvirza uzdevumu katram bibliotekāram regulāri papildināt savas zināšanas. Līdzās nacionālajām tālākizglītības aktivitātēm, kuras pārsvarā organizē Latvijas Universitāte, ļoti svarīgi ir arī Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociācijas (LATABA) valdes organizētie tālākizglītības pasākumi – semināri un vasaras skolas. Šogad mēs, visas trīs NAA bibliotēkas darbinieces, no 22. līdz 24. augustam piedalījāmies LATABAs Vasaras skolā, kura pulcēja 69 LATABAs bibliotēku darbiniekus. Vasaras skolas tēma bija „**Informācijpratības veicināšana mūsdienā sabiedrībā**” un tā norisinājās Latvijas Universitātes konferenču un atpūtas kompleksā Cēsu rajona Līgatnes pagasta „Ratniekos”. Radošā un brīvā gaisotnē trīs dienas klausījāmies, mācījāmies un līdzdarbojāmies ar Apvienotās Karalistes Lfboro universitātes lektoriem – Marku Hepvortu un Inesi Auziņu-Smiti. Nodarbības tika apgūtas teorētiskās zināšanas, bet pieredzes apmaiņai un jaunu ideju meklēšanai darbs tika organizēts dažādās darba grupās. Apvienotajās darba grupās radās ne viena vien jauna atziņa par ētikas dilemmām un citām bibliotekāru prātus nodarbošām problēmām. Veiksmīgam darbam ir svarīgi arī personiskie kontakti, kurus guvām atpūšoties kopā saviesīgā vakarā ar folkloras kopu „**Senlejiņas**”, kā arī pastaigājoties pa Gaujas Nacionālā parka takām.

Augstskolu bibliotekāri Vasaras skolā 2007

Nepieciešams arī turpmāk aktīvi piedalīties *LATABA*s Vasaras skolās un citos izglītojošos pasākumos, Latvijas Universitātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas Bibliotekāru tālākizglītības centra piedāvātajosursos un pieredzes apmaiņas braucienos uz attīstītām Eiropas valstu bibliotēkām. Bet, lai orientētos bibliotēku nozares jaunumos un tendencēs, jāpiedalās bibliotekāru kongresos Latvijā un pasaulē. Ļoti svarīga ir iesaistīšanās Eiropas bibliotekāru diskusijās un pieredzes apmaiņā.

Bibliotēkas darbinieces (no kreisās): Laila Tīgere, Anete Cēbere un Sanita Lovčīnovska LATABA "Vasaras skolā-2007"

KAS BŪTU JĀZINA PAR NAA BIBLIOTĒKU

1. NAA bibliotēkai ir **elektroniskais katalogs**. Adrese: <http://lnaalise/alise/>;
2. NAA bibliotēka ir ALISES virtuālā kopkataloga dalībniece. Kopkatalogs piedāvā 13 Latvijas augstskolu un speciālo bibliotēku virtuālo kopkatalogu, kas veidots bibliotēku informācijas sistēmā ALISE. Adrese: <http://www.alises.lv>;
3. Bibliotēka veido NAA Militārās nozares rakstu Analītikas datu bāzi;
4. NAA bibliotēka ir Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociācijas (LATABA) biedre jau 13 gadus un viena no šīs organizācijas dibinātājām;
5. Bibliotēkas krājums ir universāls, bet tā komplektēšanā galvenā vērība tiek pievērsta mācību literatūrai un militārajai nozarei;
6. Bibliotēkas lasītava piedāvā plašu periodisko izdevumu klāstu latviešu, angļu, krievu, franču un vācu valodā;
7. Bibliotēkā ir plašs **elektronisko datu bāzu** piedāvājums:
 - 7.1. **LETONIKA** – enciklopēdiskas uzziņas par Latviju, tulkojošas un skaidrojošas vārdnīcas, multivīde;
 - 7.2. **LETAS** arhīvs – ziņu aģentūras LETA arhīva informācija sākot no 1993. gada;
 - 7.3. **LURSOFT** laikrakstu bibliotēka – Latvijas laikrakstu pilnu tekstu datu bāze;
 - 7.4. **NAIS** – Normatīvo aktu informācijas sistēma;
 - 7.5. **Nozare.lv** – jaunākā informācija dažādās nozarēs, piemēram, „Aizsardzība”;
 - 7.7. **EBSKO** – bibliogrāfisko un pilnu tekstu datu bāze dabas zinātnes, inženierzinātņu, humanitāro, sociālo zinātņu u.c. jomās;
 - 7.8. **SpringerLink** – pilnu tekstu datu bāze inženierzinātnēs, datorzinātnēs, ekonomikā, fizikā, matemātikā, humanitārajās zinātnēs u.c.

Gada nogalē plānots iegādāties Militāro un valsts pārvaldes dokumentu datu bāzi **Military & Government Collection**. Tajā ir pieejami rakstu **pilnie teksti** no vairāk nekā 300 zinātniskajiem žurnāliem un periodiskajiem izdevumiem un **referatīvie kopsavilkumi** no aptuveni 400 zinātniskajiem žurnāliem un periodiskajiem izdevumiem militārajā un valsts pārvaldes nozarē.

Pēc lasītāja pieprasījuma bibliotekārs palīdzēs informācijas meklēšanā šajās datu bāzēs un sniegs konsultācijas.

Nobeigumā vēlētos izteikt cerību, ka Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas tuvākā nākotne būs daudzsolīša, un bibliotēka augs un attīstīsies moderna līdz ar to. Kultūras ministre Helēna Demakova septembrī notikušajā Latvijas kultūras darbinieku forumā ir teikusi, ka tagad mūsu uzdevums ir runāt un domāt par nākotni, *kalt plānus*. Mums ir jānodarbojas ar nākotni, jo citādi nākotne sāks nodarboties ar mums.

RĪGAS KĀJNIEKU KARASKOLA

*Igors Briežkalns,
atvaļināts pulkvedis,
Otrā pasaules kara dalībnieks*

BIJUŠĀ KURSANTA ATMIŅAS PAR RĪGAS KĀJNIEKU KARASKOLU

Rīgas Kājnieku karaskolu izveidoja PSRS Aizsardzības ministrija (jeb tautas komisariāts) komandieru personāla sagatavošanai 24. Teritoriālajam strēlnieku korpusam, kurš tika izveidots pēc Latvijas armijas likvidēšanas. Tā tika skaidrots, vervējot cilvēkus karaskolas komplektēšanai. Praktiskie darbi skolas iekārtošanā sākās 1940. gada septembrī, kad Rīgā ieradās par karaskolas priekšnieku ieceltais pulkvedis Vladimirs Čistovs. Skolas nokomplektēšana ar virsniekiem un kursantiem (tā Sarkanajā armijā dēvēja karaskolu kadetus) notika 1940. gada oktobrī.

Par karaskolas mācību korpusu un ēdnīcu izmantoja nesen uzcelto Kara muzeja ēku pie Pulvertorņa. Karaskolas štābs un sardznieki izvietojās nelielā divstāvu ēkā Smilšu ielā iepretī Kara muzeja ēkai.

Kursantu izvietojšanai izmantoja Jēkaba ielas kazarmas un vairākus daudzdzīvokļu namus. Gatavojot masu armiju, bija vajadzīgs milzīgs daudzums komandieru, tāpēc visās tā laika padomju karaskolās bija liels kursantu skaits.

Rīgas kājnieku karaskolā izveidoja divus kursantu bataljonus, katrā bataljonā četras rotas. Kursantu rota sastāvēja no trim vadiem, katrā vadā 40 kursantu (četras nodaļas). Karaskolas 1. bataljons tika komplektēts no PSRS "vecajās" republikās dzimušajiem karviņiem un civilās jaunatnes. 2. bataljons, neoficiāli dēvēts par "latviešu bataljonu", dienesta sarakstā arī par "nacionālo bataljonu", komplektējās:

- 5. un 8. rota no Latvijas armijā dienējušajiem Latvijas pilsoņiem;
- 6. un 7. rota – no Latvijas pilsoņiem, kuri armijā nebija dienējuši.

Kopā 2. bataljonā bija vairāk nekā 500 kursantu, jo tika uzņemts lielāks cilvēku skaits, lai varētu segt iespējamo "atbirumu". Lielākā daļa šī bataljona kursantu bija latvieši, bet bija daudz arī krievu, ebreju u. c. tautību pārstāvju. Pie karaskolas izveidoja arī ārštata poljitruku rotu ap 100 cilvēku sastāvā. Latviešu bataljona galvenā īpatnība bija tā, ka ne tikai pasniedzēji, bet arī visu kursantu apakšvienību komandieri bija Latvijas armijas virsnieki no bijušās Latvijas Kara skolas un izformētā armijas Štāba bataljona. Par šī bataljona komandieri nozīmēja bij. Štāba bataljona komandieri pulkvedi Albertu Vīksni.

Lai gan mācības karaskolā notika krievu valodā un pēc Sarkanās armijas reglamentu prasībām, kursantu audzināšanā bija sajūtama Latvijas armijas virsnieku ietekme, viņu stāja un darbības stils. Gandrīz katru "pīppauzi" mācību laukos virsnieki izmantoja, lai sniegtu kursantiem vērtīgu informāciju un padomus. Nereti komandieri ieradās savās vienībās uz pārrunām arī vakara stundās, centās izskaidrot grūtāk saprotamus jautājumus. Lai gan "latviešu bataljona" kursanti nevarēja iegūt tās zināšanas un prasmes, ko deva bijusī Latvijas Kara skola, tomēr visi, kas to vēlējās, ieguva pareizus uzskatus par virsnieka ētiku un morālo stāju. Tāpēc arī latviešu strēlnieku divīzijās, kur virsnieku personālu pamatā veidoja bijušie Rīgas kājnieku karaskolas audzēkņi, bija atšķirīga un krietni labāka kārtība nekā citās karaspēka daļās. To apstiprināja daudzi citu tautību padomju virsnieki,

kuri kādu laiku bija karojuši vai dienējuši latviešu strēlnieku vienībās.

Mācību procesu, it sevišķi sākumā, negatīvi ietekmēja nepietiekama krievu valodas prasme, kā arī tas apstāklis, ka daļai kursantu bija tikai pamatskolas izglītība.

Kara pirmajās dienās kursantu vienības izmantoja apvidus "ķemmēšanā" Rīgas apkārtnē, kur it kā nolaidušies vācu izpletņlēcēji. 24. jūnija naktī daļa karaskolas ieradās Skrundā, daļa – Durbē. 25. jūnijā notika pirmā kursantu sadursme ar vācu izlūku vienībām. Ar šāvienu no slēpņa tika nogalināts 8. kursantu rotas komandieris, bij. Štāba bataljona kapteinis Aleksandrs Zelmenis. Tas bija Rīgas Kājnieku karaskolas pirmais upuris Otrajā pasaules karā.

Nākošajā dienā kursantu "latviešu bataljons" izdzina no Aizputes vācu motorizētās vienības. Ienaidnieks zaudēja vairākus kritušos, pameta 20 mm automātisko lielgabalu, šautenes un ložmetējus. Šajā sadursmē vairākus cilvēkus zaudēja arī kursanti.

Naktī no 25. uz 27. jūniju kursanti atgriezās Rīgā, un 27. jūnija vakarā karaskola tika evakuēta uz Pleskavas apkārtni.

3. jūlijā (faktiski 30. jūnijā) notika pirmais izlaidums. No "latviešu bataljona" leitnanta dienesta pakāpi saņēma 214 iepriekš Latvijas armijā dienējušie kursanti.

Pārējā karaskolas daļa aizbrauca uz Sterlitamakas pilsētu Baškīrijā, kur turpinājās to kursantu apmācība, kuri nebija dienējuši armijā.

1941. gada septembrī skolu beidza arī tā kursantu daļa, kuru komplektēja no civilās jaunatnes. Visi šī otrā izlaiduma leitnanti tika nosūtīti uz Gorohoveckas noietnēm, kur formējās 201. Latviešu strēlnieku divīzija (LSD). Ap šo laiku pēc īpašas pavēles no savām karaspēka vienībām tika atskaitīti un uz Gorohovecku nosūtīti arī visi Rīgas kājnieku karaskolas "latviešu bataljona" pirmā izlaiduma leitnanti. Vēlāk kaujās daudzi šie jaunie leitnanti izcēlās ar drošsirdību un enerģisku rīcību. 201. LSD pārtapšanā par 43. gvardes LSD ir ievērojams šo jauno virsnieku ieguldījums.

JAUNSARDZES 15. GADADIENA

*Egberts Imants,
atvaļināts majors*

Jaunsardze ir Zemessardzes veidota brīvprātīga organizācija jeb kustība, kas apvieno 12 līdz 18 gadu vecus jauniešus. Organizācijas mērķis – patriotisku, mūsu valstij uzticīgu pilsoņu audzināšana, sekmējot viņu fizisko sagatavotību un priekšzināšanu apguvi militāra dienesta vajadzībām.

Kustība aizsākās 1992. gada rudenī. Neskatoties uz to, ka toreiz nebija nekāda materiālā nodrošinājuma, pie visiem Zemessardzes bataljoniem tika izveidotas jaunsargu vienības. Teorētiskās un praktiskās nodarbības pēc noteiktas programmas vadīja bataljona komandiera iecelti jaunsargu vadītāji. Skolu brīvlaikos tika rīkotas nometnes un salidojumi arī republikas mērogā. To programmās ietilpa dažādu šķēršļu pārvarēšana, kross, šaušana, granātas mešana u.c. vingrinājumi. Notika ierindas skates, vērtējot jaunsargu stāju un disciplīnu. Jaunieši sacentās Latvijas vēstures un ģeogrāfijas zināšanās, pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanā.

Jauniešu daļa, kas vēlējās savu nākotni saistīt ar profesionālo militāro dienestu Nacionālajos bruņotajos spēkos (NBS), varēja iestāties arodvidusskolu kursantu grupās. Viena tāda mācību iestāde bija Aizkraukles arodvidusskola. 1993. gada 1. septembrī pirmie jaunsargi uzsāka mācības militārās ievirzes grupā. Kursanti četros gados apguva vidusskolas priekšmetus, automehāniķa un šoferu profesijas disciplīnas un arī ierindas un ieroču mācību, kājnieku taktikas pamatus. Divas reizes gadā kursanti pilnveidoja militāro prasmi lauka nometnēs kopā ar NAA kadeti.

Arodvidusskolā tika iekārtota militārā klase ar taktisko mācību maketi un citiem uzskates līdzekļiem. Fizisko treniņu vajadzībām izveidoja trenažieru un cīņas sporta zāles. Praktiskās militārās nodarbības notika ārpus pilsētas.

Militārās ievirzes grupā uzņēma bataljona komandieru rekomendētus jaunsargus, vērtējot arī sekmes 9. klases mācību priekšmetos un fiziskajā sagatavotībā. Grupā brīvprātīgi stājās jaunieši no visiem Latvijas rajoniem, un Zemessardze viņos saskatīja NBS struktūru jauno maiņu.

Bez Aizkraukles arodvidusskolas līdzīgā ievirzē strādāja vēl četras mācību iestādes: Apes un Jaunaglonas lauksaimniecības skolas, Kazdangas lauksaimniecības tehnikums, Ozolnieku vidusskola.

2003. gadā sākās Jaunsardzes reorganizācija, un tās turpmāko attīstību koordinē Aizsardzības ministrija (AM). Jaunsardze zaudē līdzšinējo ciešo saikni ar Zemessardzi. Kopš tā laika Jaunsardze attīstās kā bērnu un jauniešu interešu izglītības forma, akcentējot lietderīgas nodarbības brīvajā laikā, iepazīstinot jauniešus ar NBS struktūrvienību uzdevumiem, rosinot viņus nākotnē apgūt militāras profesijas, kā arī augt par savas Tēvzemes patriotiem un pārliecinātiem valsts neatkarības aizstāvjiem un sargātājiem.

AM Jaunsardzes centram ir patstāvīgs valsts finansēts budžets. Apmācību procesu veic 101 Jaunsardzes centra darbinieks, apkalpojot 186 apmācību vietas gandrīz visos Latvijas novados.

Pašreiz Jaunsardzes centrs izstrādā mācību programmas 2008. – 2009. mācību gadam, paredzot apmācību kursā trīs virzienus:

- pilsoniskā audzināšana;
- piedzīvojumu meklētāju nodarbības;
- militāro zināšanu apguve.

Jaunsardze ir mūsu sabiedrības jaunatnes aktīvākā daļa. Kāda augs mūsu jaunatne, tāda būs mūsu Nacionālo bruņoto spēku un Latvijas valsts nākotne.

Man bija gods 1992. gadā uzsākt Jaunsardzes veidošanu, un es lepojos ar toreizējiem jaunsargiem, kuri šodien atrodas NBS profesionāļu ierindā.

Vēlu veiksmi Jaunsardzei tās turpmākajā darbībā!

Māris Grinšteins,
atvaļināts komandleitnants

Labā veselība un fiziskā sagatavotība ir drošs sekmīgas uzdevumu izpildes pamats Nacionālajos bruņotajos spēkos, kā arī – pildot NATO dalībvalsts pienākumus.

Karavīra fiziskajai sagatavotībai lielu uzmanību veltīja jau senatnē: atcerēsimies jaunekļu trenēšanos senajā Grieķijā – Spartā, senlatviešu karavīru vingrināšanos zobencīņās, jāšanā, skriešanā.

Latvijas armija laika posmā no 1919. līdz 1940. gadam sevišķu vērību pievērsa karavīru fiziskajam rūdījumam. Jau 1919. gadā karavīru sporta klubs organizēja pirmās sacensības. 1920. gadā nodibinājās Latvijas armijas sporta savienība – vēlākais Armijas sporta klubs (ASK). No 1921. gada darbojās fiziskās audzināšanas instruktoru kursi. 1922. gadā ieviesa Fiziskās audzināšanas reglamentu. Armijas sporta kluba pārstāvji valsts basketbola komandas sastāvā 1934. gadā izcīnīja 1. vietu Eiropas čempionātā. Latvijas izlases komandās startēja ASK futbolisti, vieglatlēti, riteņbraucēji un citu sporta veidu pārstāvji. 1937. gadā Helsinkos virsleitnants Kārlis Kļava izcīnīja pasaules čempiona titulu šaušanā ar automātisko pistoli. 2. vietu šajā čempionātā šaušanā ar kaujas šauteni ieguva Žanis Butkus. 1937. un 1938. gadā pasaules čempionātā Lucernā kapteinis Haralds Marvē uzvarēja šaušanā ar automātisko pistoli. Armijas sporta dzīvi trīsdesmito gadu beigās vadīja ģenerālis Rūdolfs Klinsons.

Arī Otrā pasaules kara laikā latviešu karavīri abās frontes pusēs bija izcili sportisti.

Padomju okupācijas gados, dienot Padomju armijā, latviešu puīši izmantoja iespēju sportot, gūstot arī ievērojamus panākumus: Rīgas ASK basketbolisti ir vairākkārtēji Eiropas kausa ieguvēji, šķēpmetējs majors Jānis Lūsis – olimpiskais čempions.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas drīz vien nodibinājās NBS Sporta klubs, ko sākumā vadīja plkv. Ē. Viķelis, bet pašreiz – pltn. A. Lībergs. Sporta klubā darbojas profesionāli sportisti, Atēnu olimpisko spēļu čempioni šķēpmetējs dižk. Vadims Vasiljevs, barjerskrējējs dižk. Staņislavs Olijars, *pieccīņnieki* kapr. Jeļena Rubļevska un dižmatrozis Deniss Čerkovskis. Ziemas Olimpiskajās spēlēs Turīnā atzīstami startēja biatloniste ka-reive Madara Līduma.

Labus panākumus latviešu karavīri guvuši Pasaules karavīru čempionātos. Par uzvarētājiem kļuvuši ASK – ABLB handbolisti, veiksmīgi startējuši modernās pieccīņas pārstāvji un orientieristi. Latvijas čempioni ir ASK – Ogre hokejisti un ASK – Rīga basketbolisti.

Regulāri vairāk kā desmit sporta veidos notiek NBS un Zemessardzes sporta spēles, NAA Sporta kluba rīkotas virsnieku fiziskās sagatavotības pārbaudes sešās vecuma grupās. Populārs ir spēkavīrs, daudzu starptautisku sacensību laureāts dižk. Raimonds Bergmanis, pazīstams arī uzvarētājs starptautisajās un republikas senioru vieglatlētiskas sacensībās soļošanā atv. maj. Zigurds Irbe. Uzturot labu fizisko formu, sporta nodarbības turpina un gūst atzīstamus panākumus arī citi armijas veterāni: brig. ģen. K. Krēsliņš, pltn. A. Lībergs, maj. R. Drāke, kapt. J. Kokins, kapt. A. Ozoliņš un šī raksta autors.

Lai armijas veterānu piemērs kļūst paraugs NBS jaunajiem karavīriem un topošajiem virsniekiem!

*Aivars Pētersons,
atvaļināts pulkvežleitnants*

Vēsture.

Mūžu dzīvo – mūžu mācies!

ĢENERĀĻA GUDERIĀNA PĒDĒJĀ LIELĀKĀ TANKU UZBRUKUMOPERĀCIJA AUSTRUMFRONTĒ (OPERĀCIJA DOPPELKOPF)

1944. gada vasarā fronte atgriezās Latvijā, kur tā noturējās līdz kara beigām, pārvēršot mūsu Tēvu zemi kara laukā un postažā, liekot iedzīvotājiem meklēt glābiņu bēgļu gaitās.

Tikai nesen iznākušajā autora dokumentu krājumā *Krustugunis* ir dots šo notikumu atspoguļojums, un šodien iespējams arī dažu šo notikumu plašāks vērtējums.

NESTABILITĀTE VĀCIJAS VALSTĪ (REIHĀ)

1944. gada pirmajā pusē visās frontēs iestājās mēnīga stabilitāte. Gada sākumā vācu armija bija atgājusi uz pozicionālo aizsardzību iepriekš sagatavotajā *Austrumvalnī* (*Ostwall*), kurš stiepās ap 50 km austrumos gar Latvijas robežu.

Rietumos Otrās frontes vēl nebija. Sabiedroto uzbrukumu Itālijas frontē vācieši bija apturējuši.

Austrumfrontes centrālajā iecirknī vienpadsmit padomju lieluzbrukumi vācu aizsardzības pozīcijai *Tannenberg* Narvas rajonā beidzās nesekmīgi. Tādēļ padomju Rietumu armiju grupu pārformēja, un tās pavēlnieku ģenerāli V.Sokolovski ar Staļina pavēli atcēla no amata.

Martā izveidoja jaunu padomju armiju grupējumu čekas ģenerāļa Mašļeņņikova vadībā, kuru nosauca par 3. Baltijas fronti, dodot kaujas uzdevumu – attīstīt padomju ofensīvu Valkas virzienā.

Taču vasaras vidū visās frontēs sekoja izšķiroši notikumi: Rietumos **6. jūnijā** sabiedrotie ar spēcīgu desantoperāciju Normandijā (Ziemeļfrancijā) atklāja *Otro fronti*; Vācu armija smagās kaujās pārspēka priekšā atkāpās. Karadarbība draudēja pāriet uz pašas Vācijas teritoriju. Liberālā vācu sabiedrība, tajā skaitā ar Hitlera politiku neapmierinātā virsniecība, pārgāja uz aktīvu rīcību. Viņus iedvesmoja Pirmā pasaules kara fināls, kad, savlaicīgi noslēdzot pamieru, izdevās neieļaut pretinieku savas valsts teritorijā.

Tā kā Hitlera bija kategoriski pret tādu risinājumu, virsnieku aprindās pret viņu tika gatavots atentāts, lai, tā izdošanās gadījumā, visās frontēs pārtrauktu karadarbību.

1944. gada 20. jūlijā Hitlera galvenajā mītnē *Vilku midzenī* (*Wolfsschanze*) eksplodēja pulkveža Štaufenberga ienestais spridzeklis. Hitlera palika dzīvs.

Sekoja zvēriska izrēķināšanās ar sazvērniekiem un kardinālas izmaiņas frontes pavēlniecībās. Par Sauszemes spēku ģenerālštāba priekšnieku kļuva no rezerves atsauktais tanku ģenerālis Heincs Guderjāns.

BALTIJAS STRATĒĢISKAIS VIRZIENS

22. jūnijā uzsāktā padomju stratēģiskā uzbrukumoperācija attīstījās sekmīgi. Milzīgam padomju armiju grupējumam nedēļas laikā izdevās pārraut vācu fronti. Visdramatiskāk situācija attīstījās tieši Latvijas dienvidu pierobežā. Vācu vadībai katastrofāli trūka spēku. Un kaut arī Daugavpils virzienā sarkanarmijas triecienu ar steigā pārsvietām latviešu vienībām izdevās apturēt, sarkanarmijas uzbrukums Ziemeļlietuvā gar Latvijas dienvidrobežu attīstījās uzbrucējiem veiksmīgi. Pa frontes pārrāvumu Latvijas teritorijā plūda iekšā sarkanarmiešu masas. Sarkanarmijas Ģenerālštābs uz šejieni papildus pārsveda divas lauka armijas (51. un 2. gv. A). Sīkās vācu vienības spēja apturēt tikai padomju kājniekus. Savukārt padomju puse papildus ieveda spēcīgas tanku un motorizētās vienības (5. tanku armiju un 3. mehanizēto korpusu). Vācu dokumentos pārrāvums ieguva zīmīgu nosaukumu *Baltisches Loch* – **Baltijas caurums**. Padomju vēsturē tas raksturots kā ļoti veiksmīgs padomju pavēlniecības manevrs ar smagām kaujām.

23. jūlijā uzbrucēji sasniedza Paņevežu, pārrāvumā uz Šauļiem ievadot padomju 3. mehanizēto korpusu. 27. jūlijā, iebraucot Šauļos, to pagrieza uz ziemeļiem – uz Rīgas jūras līci, vācu armiju grupas **Ziemeļi** (*Nord*) aizmugurē. Jāpiemin, ka šīs armiju grupas sastāvā tajās dienās bija 16. un 18. lauka armijas un operatīvais grupējums **Narva**.

28. jūlija pievakarē padomju tanku vienības sasniedza Jelgavu, kur tika apturētas, un sākts apiešanas manevrs no rietumiem. Viena brigāde pa vācu aizmuguri izbrauca līdz Tukumam.

Tā kā vācu kaujas vienību tur nebija (Tukuma vidusskolā bija tikai viena ievainoto atveseļošanas rota), tad viena sarkarmiešu rota pat sasniedza Rīgas jūras līci pie Klapkalnciema, pārcērtot pēdējo vācu armiju grupas **Ziemeļi** saskari ar **Centrālo** grupējumu un bloķējot visas vācu komunikācijas: sakarus ar vācu centrālo vadības punktu Berlīnes tuvumā, armiju grupas **Ziemeļi** komandpunktu Siguldā, 18. vācu armijas komandpunktu Kocēnos pie Valmieras un 16. armijas komandpunktu Ogrē. Sakarus uzturēja pa telefona kabeli caur Helsinkiem un Stokholmu.

Nepārtrauktas frontes līnijas tajās dienās dienvidos un rietumos no Rīgas nebija, un abi pretinieki steigā meklēja spēkus savu uzdevumu izpildei. Kaujas par Jelgavu turpinājās, bet Tukuma virzienā soļoja pārgurušie un neēdušie sarkanarmijas kājnieki (sk. karti – 74. lpp).

Lai neļautu vācu vienībām nostiprināties, padomju puse turpināja mazāka mēroga uzbrukumus visos virzienos. Lai tos neitralizētu, vācu vadībai šajā sarežģītajā situācijā nācās pielietot ļoti retu mobila manevra paņēmieni, pārvietojot pa gaisu 31. kājnieku divīziju no Kenigsbergas uz Dienvidigauņiju.

Vācu pusē operatīvā situācija Kurzemē bija satraucoša. Kurzemē atradās tikai dažas nelielas kaujas vienības:

- pie Bēnes divi vācu un divi latviešu bataljoni ar dažiem zenītlieģabaliem pulkveža Madera (*Māder*) vadībā;
- no Bēnes līdz Bikstiem – pulkveža Hirtesa grupa ar diviem latviešu bataljoniem un zenīartilērijas bateriju;
- starp Sabili un Talsiem – pulkveža Grosa desmit tanki un divas rotas no Ventpils mācību centra, kuras baidījās Tukumam pat tuvoties.

Grūti saprotams, kā šīs nelielās vienības vispār varēja turēt visu Kurzemes fronti. Taču arī lielāku padomju spēku šajā frontes iecirknī pagaidām vēl nebija, un padomju tanku reids uz Tukumu īstenībā bija avantūra ar veiksmīgu iznākumu, jo vācu kaujas vienību tur tajās dienās vispār nebija.

GALVENAIS STRATĒĢISKAIS VIRZIENS AUCE – JELGAVA

(OPERĀCIJA DOPPELKOPF – DIVGALVIS)

Tādā visai sarežģītā operatīvā situācijā vācu pavēlniecība plānoja operāciju, kura Otrā pasaules kara vēsturē iegāja kā *pēdējā lielākā vācu tanku uzbrukumkauja Austrumfrontē*. Guderiana plāns paredzēja: steidzīgi virzienā uz Jelgavu atšķelt un sagraut sarkanarmijas Tukuma grupējumu, tā atjaunojot saskari un komunikācijas starp savām **Ziemeļu** un **Centra** armiju grupām.

Grupējuma **Ziemeļi** stratēģisko nozīmi ievērojami vairoja vācu izeja uz Somu līci, kas deva iespēju sadarbībā ar somu fronti visus kara gadus pilnīgi bloķēt Kronštatē iesprototo Padomju Baltijas floti.

Vācu vadība steidzās, lai uzbrucēji nepaspētu nocietināties. Kā galveno triecienspēku tā plānoja pārvietot no Baltkrievijas uz Austrumprūsiju atgājušo vācu **3. tanku armiju** divu novājinātu korpusu sastāvā.

Tika veidotas divas tanku grupas:

- grupa **Liepāja** (*Libau*) ar jau pieminēto 39. tanku korpusu (4., 5. un 12. tanku divīzija) un ģenerāļa Štrahvica tanku divīziju, kuru savukārt veidoja, apvienojot jau minēto SS – tanku brigādi **Gross** un jaunformējamo 101. tanku brigādi, ko no Vācijas caur Liepāju atveda pa jūru. Tieši šim grupējumam ar uzbrukumu Jelgavai no Auces bija jāatšķēļ padomju divīziju grupa Tukuma izcilnī un jāiziet uz Jelgavas–Šauļu šoseju;
- grupa **Taurage** uzbrukumam Šauļiem gar Tiltītes šoseju Lietuvas teritorijā. Šim uzdevumam no Rumānijas uz Tauragi pārveda 40. tanku korpusa štābu;
- vielaicīgi šī korpusa pastiprināšanai no Rumānijas pārveda vēl divas nepilnas divīzijas, no kurām 52. apsardzes divīziju nekavējoties ievirzīja frontē ziemeļos no Saldus. Tās sastāvā bija viena kaujas grupa, kurā ietilpa viens kājnieku pulks, vieglās artilērijas divīzions un prettanku rota.

Ģenerāļa Guderiana enerģiskā rīcība deva vēlamo rezultātu. Pats Hitlers personīgi sekoja Guderiana armijas kauju norisēm un nodrošināja jaunveidojamās kaujas grupas, iedalot tām ap simts tolaik labāko vācu Pz-V tipa tanku *Panteras*.

Operācijas sākumā 39. tanku korpusam trijās divīzijās (4., 5., 12.) kopumā bija 145 mašīnas kaujas gatavībā: no tām – 27 *Panteras* (Pz-V), 84 vidējā tipa (Pz-IV) tanki un 36 trieciēnlielgabali uz tanku bāzes. Vēl 80 tankiem bija nepieciešams sīks remonts, jo no rūpnīcām nākušās mašīnas bieži *niķojās*.

Tanku korpusa divīziju kaujas spējas ar 50 mašīnām divīzijā nebija sevišķi iespaidīgas. Īpaši, salīdzinot ar motorizēto divīziju **Grossdeutschland** (*Lielvācija*), kuras apbruņojumā bija 54 *Panteras* tipa, 34 Pz IV (vidējā) tipa tanki un 20 trieciēnlielgabali.

Uzbrukumam Tukuma–Slokas virzienā piefrontes zonā formēja komandiera vārdā nosaukto **Štrahvica tanku divīziju**. Divīzijas galvenie spēki koncentrējās Saldus rajonā.

Spēcīgākā šeit bija 101. tanku brigāde ar vienu tanku bataljonu, vienu bruņumašīnu bataljonu, diviem izlūkvadiem un motorizēto sapieru rotu. Taču tajās dienās tie vēl tikai izcēlās Liepājas ostā. Galvenais brigādes triecienspēks bija 70 *Panteras* tipa tanki.

Brigādes Gross sastāvā bija tanku bataljons ar 15 veciem tankiem, motorizētais grenadieru (tā kopš 1943. gada vasaras vācieši sauca savus kājniekus) bataljons un izlūkbataljons.

Latviešu artilērijas divizona sastāvā bija divas ar motorizētiem vilcējiem nodrošinātas vieglo un divas smago haubiču baterijas. Jūnija sākumā divizionā (komandieris maj. Ozols) bija 729 vīri, t.sk., 18 virsnieki.

Šeit jāpiebilst, ka pēc nopietniem zaudējumiem frontē 1944. gadā abu pretinieku kaujas vienības bija stipri sarukušas, un, ja sarkanarmijā vienību sastāvs bija dažāds, tad vācieši centās saglabāt vienību struktūru un to agrākās kaujas spējas. Tāpēc vācu kājnieku pulkos ieviesa divu bataljonu sastāvu, saglabājot visas kaujas nodrošinājuma struktūras.

Pret vācu kaujas grupējuma **Liepāja** uzbrukumpozīcijām bija izvēsta ģenerāļa I. Bagramjana vadītā 1. Baltijas fronte (armiju grupa) ar 51. armiju Tukuma izcīlnī. Centrālo iecirkni Dobeles virzienā ieņēma 3. gvardes mehanizētā korpusa vienības. Armijas otrā ešelonā bija izvietoti vēl divi tanku korpusi no 5. gvardes tanku armijas.

Vācu **Liepājas** grupējuma 39. tanku korpusa uzbrukumu Jelgavas virzienā uzsāka 16. augusta agrā rītā ar 12. divīziju kreisā flangā pie Auces, 5. divīziju labā flangā pie Žagares un 4. divīziju centrā. Šis uzbrukums 16. augustā vairāk līdzinājās kaujas izlūkošanai, iznīcinot tikai pretinieka priekšējās un prettanku sprostvienības. Īstenībā kaujā tika ievirzītas tikai priekšvienības, aiz tām izvēršot galvenos spēkus, kuri vēl tikai pienāca kaujas rajonā.

4. tanku divīzija plkst. 18.30 sasniedza Klikoliai (10 km dienvidos no Auces) (sk. kartoshēmu) un naktī turpināja virzīties. 5. tanku divīzija ar kauju izsita pretinieka priekšvienības rietumos no Papīles un 10 km austrumos no Akmenes. 12. tanku divīzija ieņēma Ezeres rajonu. Plānotā uzdevuma izpildei galvenajā virzienā 4. tanku divīzija bija pastiprināta ar artilēriju un sapieru spēkiem, jo apvidus Latvijas – Lietuvas pierobežā ievērojami traucēja mobilo spēku izvēršanu un darbību.

17. augustā 39. korpusa divīzijas ielauzās pretinieka aizsardzībā un 18. augustā sasniedza līniju 5 km rietumos no Žagares, 2 km dienvidos no Auces, bloķējot ceļu uz Sņikeri.

Uzbrukumu uzsāka spēcīgākā – 4. divīzija, un nākošajās dienās pret to uz Žagari steidzīgi tika pagriezti visi padomju tanku un prettanku spēki no Jelgavas.

Sākās smagas tanku kaujas. Jau pirmajās dienās tika sašauti 39 pretinieka tanki. Veiksmīgākie tanku iznīcinātāji saņēma Bruņinieka krustus.

Neraugoties uz vairākiem simtiem gūstā nonākušo sarkanarmiešu, cīņu spars nemazinājās. Ar visu sistēmu mīnām tika mīnēts apvidus, uz ceļiem sagāzti arī koku aizsprosti.

Par kauju smagumu liecina padomju papildspēku - 5. tanku armijas 19. tanku korpusa un 6. gvardes armijas iesaistīšana kaujās. Smagās kaujas ievilkās pat līdz 2. septembrim.

Vācu 4. tanku divīzija, vairākkārt mainot uzbrukuma virzienus, Auci ieņēma tikai 24. augusta rītā pēc smagas nakts kaujas. 5. un 12. vācu tanku divīzija bija tik novājināta, ka Žagari ieņemt nespēja. Frontes līnija stabilizējās, sasniedzot Bēni.

Galvenais uzdevums – izlauzties uz Jelgavu, netika izpildīts. Padomju frontes pārrāvums ar trīs tanku divīzijām nebija izdevies un nebija zināms, vai Štrahvica uzbrukums Slokai būs veiksmīgs.

Hitlera mītnē uzmanīgi sekoja notikumiem un tika nolemts ar vienu – divām divīzijām pastiprināt uzbrukumu Slokas virzienā. Motodivīzija **Lielvācija** (saīsināti GD) sāka manevru pa frontes aizmuguri uz šo frontes iecirkni.

TUKUMA KORIDORS

Citos frontes iecirkņos situācija pa to laiku bija ievērojami izmainījusies. Štrahvica tanku divīzijas vienības pa dzelceļu ieradās ar novēlošanos un tikai 19. augusta pievakarē beidzot bija koncentrētas savā dislokācijas rajonā sešus kilometrus dienvidaustrumos no Jaunpils. Aizmugures labo pusī piesedza **Hirtesa latviešu kaujas grupa** piecus kilometrus austrumos no Blīdenes. Štrahvica kaujas grupas uzdevums bija uzbrukt trijos ziemeļaustrumu virzienos – uz Džūksti, Ķemeriem un Sloku, apejot Tukumu no dienvidiem. Uzbrukums bija jāatbalsta 52. policijas divīzijai no Ziemeļkurzemes virzienā uz Tukumu–Ķemeriem, līdz triecienvienības savienosies ar armiju grupas **Ziemeļi** 16. lauka armijas vienībām. Trieciengrupa savu kaujas reidu caur Bikstiem un Rumbām varēja sākt tikai **naktī uz 20. augustu**. Visi padomju tanku spēki tajā laikā jau bija iesaistīti kaujās Auces virzienā, un Štrahvica priekšvienības pēc nelielas sadursmes jau plkst. 7.15 sasniedza Džūksti. Ar vienu daļu spēku tās ieņēma Tukumu un ar galvenajiem spēkiem turpināja virzīties uz Ķemeriem un Sloku, kurus pievakarē arī ieņēma.

Apīetā **padomju Tukuma** grupējuma sagrāvē bija paredzēts iesaistīt vācu **Baltijas kara flotes spēkus** – smago kreiseri **Princis Eižens** (*Prinz Eugen*), kurš 20. augustā plkst. 7.00 sāka piekrastes apšaudi, izšaujot uz Tukuma rajonu 265 smagākā kalibra šāviņu. Apšaudē palīdzēja arī vairāki citi kreiseri. Par trāpījumiem informācijas trūkst. Vietējie aculiecinieki apgalvo, ka redzējuši tikai dažus trāpījumus dzīvojamās mājās.

Lai attaisnotu savu sakāvi, padomju pusē parādījās ziņojumi, ka esot bijis varens jūras desants. Nākošajā dienā Tukumā un apkārtnē ienāca 52. apsardzes (policijas) divīzijas atsevišķās vienības. Iekšējo kārtību pilsētā jau bija atjaunojuši latviešu policisti un aizsargi.

Abas **Tukuma katlā** palikušās padomju divīzijas tika atšķeltas un sagrautas. No ielenkuma izdevās izbēgt tikai atsevišķām aizmugures vienībām, kuras atgāja Jelgavas un Dobeles virzienā. Lai attaisnotu notikušo, naktī uz 21. augustu padomju 51. armijas vadība deva pavēli frontes atvilkšanai uz Jelgavas–Dobeles līniju. No ielenkuma bija izdevies izbēgt vienam 346. divīzijas pulka komandiera vietniekam. Viņš ar 13 izlūkiem tika sūtīts meklēt pazudušās kaujas vienības pretinieka aizmugurē. Majors purvos un mežos savāca ap 700 sarkanarmiešu, kuri vēl nebija padevušies gūstā, un izveda viņus no ielenkuma, nopelnot sev Zelta zvaigzni. Tas izdevās, jo šajā joslā tobrīd nebija stabilas frontes pozīcijas, Kurzeme tika nodota armiju grupas **Nord** rīcībā, kuras apsardzes divīzijas bataljoni no Babītes rajona vēl nebija paspējuši ierasties. Īstā informācija par notikušā detaļām joprojām glabājas KGB (FSB) arhīvos.

Padomju puse reaģēja uz frontes pārrāvumu, sūtot sava otrā ešelona tanku spēkus no Jonišķiem uz Dobeles rajonu. Attiecīgi bija reaģējusi arī vācu puse. Plānotais uzbrukums Jelgavas un Šauļu virzienā pagaidām panākumus nebija devis. Tāpēc jau 19. augustā plkst. 21.00 armiju grupas **Centrs** (*Mitte*) vadība jau bija devusi rīkojumu Štrahvica grupu pastiprināt ar vienu vai divām tanku divīzijām, **lai noteikti savienotos ar Ziemeļi (Nord) spēkiem**. Tā izpildei vācu vadība pavēlēja jau 20. augustā pastiprināt Štrahvica kaujas grupu, pārvietojot motorizēto divīziju **Grossdeutschland** uz **Liepājas tanku grupas ziemeļu iecirkni** un atjaunot uzbrukumu uz Jelgavu ar galveno triecienu caur Žagari.

Smagās kaujās vairāk kā 30 km platais Tukuma koridors tika atjaunots, un fronte stabilizējās līnijā Žagare – Bēne – Zebrenes ezers, 6 km ziemeļos no Dobeles, – Līvberze–Lielupe iepretī Valgundeī – Jelgava un tālāk pa Lielupi līdz Bauskai.

Ar to kaujas Kurzemes pievārtē nebeidzās. Kā liecina vācu kauju dokumenti, draudi Tukuma virzienā saglabājās. Tika veikts vēl viens pretuzbrukums Dobeles virzienā. To izpildīja motodivīzija **Lielvācija** no 23. līdz 25. augustam, sasniedzot rajonu 3 km dienvidrietumos no Dobeles.

14. septembrī sākās padomju ģenerāluzbrukums Baltijā, un vācu vadība 17. septembrī bija spiesta realizēt lielmēroga atiešanas operāciju, pazīstamu ar segvārdu **Aster**. Situācija krasi mainījās pēc vācu atiešanas uz Kurzemes placdarmu, atstājot Rīgu 12. oktobrī. Savukārt tajā pašā laikā Sarkanarmijai ar izrāvienu uz Klaipēdu (*padomju Mēmeles operācija*), izveidojās **Kurzemes stratēģiskais placdarms**, kur smagas kaujas ilga līdz pat kara pēdējai stundai. Tajās visai aktīvi abās frontes pusēs piedalījās pretinieku – krievu un vācu – formētās latviešu kaujas vienības.

Daži secinājumi:

- vācu pēdējā tanku uzbrukumoperācija deva vāciešiem tikai nelielu operatīvu pauzi un atlika galīgo sagrāvi uz kādu laiku;
- latviešu cīnītājiem tas deva cerību uz nacionālās neatkarības atjaunošanu, iespējami ilgāk saglabājot daļu no Latvijas teritorijas, bet tiem, kuriem draudēja Sibīrijas koncentrācijas nometnes, – arī iespēju paslēpties ārzemēs „līdz labākiem laikiem”, vairākumam gan – uz visu mūžu...

Vēl jāpiebilst, ka tieši latviešu tauta šeit cieta vislielākos zaudējumus un ne savā labā, taču – saglabājot mūsu pēcnācējiem latviešu varonības piemēru par saviem Tēvzemes aizstāvjiem – par mūsu tēviem...

Autora piezīme:

Dažus lasītājus laikam izbrīnīs, kāpēc tikai šodien atklāsmei tiek doti svarīgi un lielas nozīmes atklājumi par pēdējo kara gadu notikumiem Latvijā. Atbilde ir ļoti vienkārša – daudzus pēckara gadus ar kompartijas propagandas izdevumu palīdzību īstenie notikumi tika slēpti vai apzināti kropļoti, un tādi tie nonāca arī pie mums. No Nacionālās aizsardzības akadēmijas izveides brīža sadarbībā ar Aizsardzības zinātņu pētniecības centru pie tiem strādāja akadēmijas pirmās katedras virsnieki pulkveža Jāņa Skrinčas vadībā, un tikai šā gada maijā par virsnieku personīgajiem līdzekļiem tika izdots militāri dokumentāls pētījums **Krustugunis 1940 - 45**, kurā pirmo reizi Latvijā ir samērā plaši izskatīti un vērtēti visi nozīmīgākie 1940 - 45. gada kara dienu notikumi **mūsu zemē**. Kaut arī pētījumā ir 600 lapaspuses, kuras profesors Rihards Treijs ir pat nosaucis par foliantu, nav iespējams dot sīku un visiem saprotamu izsmeļošu notikumu analīzi, tāpēc arī atļaujos dalīties ar lasītājiem, dodot iespēju plašāk ieskatīties mana milzīgā mūsu vēstures pētījuma daļā.

KAUJU DALĪBNIEKA – KARA ĀRSTA VIRSLEITNANTA VIĻA KRASTA PAPILDINĀJUMS

Uz fronti mani pirmo reizi aizsūtīja 1944. gada jūlijā pie Daugavpils. Karotmāku biju apguvis jau Latvijas armijas Alūksnes Instruktoru skolā un virsnieku vietniekuursos Daugavpilī. Biju apguvis kara ārsta profesiju Latvijas Universitātē.

Daugavpils aizstāvēšanas kaujās pie Turmontiem man laimējās, jo bataljonā, kurā biju ārsts, bija neapmācīti jaunieškie un to kaujās neiesaistīja, bet atstāja rezervē.

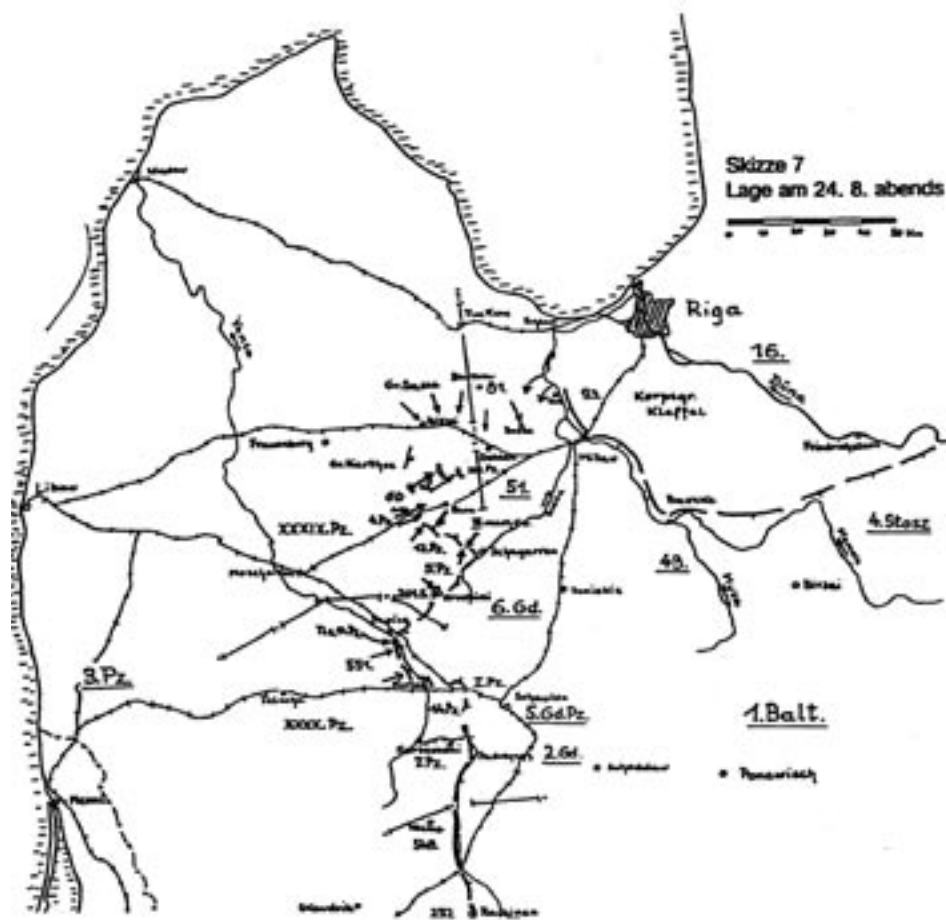
Pēc atgriešanās no Daugavpils frontes kā kara ārsts ieradās Liepājā. Tālākie notikumi attīstījās zibenīgi.

28. jūlijā saņēmu steidzošu norīkojumu pulkveža (*SS standartenfirera*) **Hirtesa kaujas grupā**. Šis pulkvedis ilgāku laiku bija armiju grupas **Nord** apmācības vadības priekšnieks, bet pēc sarkanarmijas izlaušanās uz Jelgavu un tālāk uz Tukumu un Dobeli tika nozīmēts par Saldus virziena kaujas grupas komandieri.

Šauļu – Jelgavas virzienā bija izveidojies frontes pārrāvums, kuru paši vācieši nokrustīja par **Baltische Loch**, t.i., caurumu. Nekādu vācu kaujas vienību šajā bijušajā aizmugures rajonā vispār nebija. Pulkvedis mani ar pieciem vācu aizmugurniekiem iesēdināja kravas automašīnā un nekavējoties izbraucām no Liepājas Dobeles virzienā. Ap pusdienas laiku piebraucām pie Dobeles stacijas, kur atstājām mašīnu ar kareivjiem. Pulkvedis manā pavadībā devās uz dzelzceļa pārbrauktuvi novērtēt situāciju. Pārbrauktuves labajā pusē ieraudzījām vieglo ložmetēju ugunspozīcijā. Pie tā bija tikai viens leitnants, kuru atcerējos no Latvijas armijas Kara skolas laikiem. Kareivju viņam nebija. Tikai vēlāk noskaidrojās, ka Hirtesa kaujas grupā ar trauksmes signālu nozīmēti divi latviešu bataljoni no apmācības vienībām, turklāt ar nepietiekamu bruņojumu, un viena zenitartilērijas baterija; taču tie vēl paredzētajā darbības rajonā nebija ieradušies.

Piepeši pie mums pa Jelgavas šoseju piebrauca divas kravas mašīnas, no kurām lēca ārā sarkanarmieši un izvērās kaujas izkārtojumā. Acīmredzot bijām pamanīti. Mūsu situācija bija samērā muļķīga, jo atiet uz staciju nevarējām, tā jau bija apšaudes laukā. Atlika atiet uz aizmuguri pa iepaklu labajā pusē. Leitnants tajā mirklī bija pazudis. Palikām mēs ar pulkvedi, bruņoti pistolēm. Protams, varēju pats gulties pie ložmetēja, Latvijas armijā bijām visam kam apmācīti, taču sapratām, ka šajā situācijā pretinieka priekšgrupa mūsu **Hirtesa kaujas grupu** pārvērtīs sietā. Ņēmu rokās ložmetēju un, lodēm svilpjot pāri galvām, sākām savu *atiešanas manevru*. Acīmredzot uzbrucēji arī bija neskaidrībā par mūsu grupas uzdevumu, sastāvu, lielumu un kaujas nodrošinājumu. Bijām ar savu skatu uzbrucējus *noguldījuši* un uz nenoteiktu laiku apturējuši. Izmantojot uzbrucēju *aizķeršanos*, pārgājām Bēzres upei un pa apkārtceļiem ar ložmetēju siksnā iznācām uz Liepājas šosejas, pa kuru pievakarē sasniedzām Saldus.

Līdz kara beigām vēl bija tālu, taču šoreiz nāve līdz ar lodēm bija aizsvilpusi garām.

Tukuma koridora izveide

NEKROLOGS VIKTORAM EGLĪTIM

Viktors Eglītis
19.09.1919. – 13.11.2006.

Maija Zālīte,
Latviešu virsnieku apvienības sekretāre

Mana Latvija, par visu tev paldies.
Nav man citas, ar ko lepoties.
Ceļa oli manī iekaliet,
Lai kaut soli viņa tālāk iet.
Viktors Eglītis

1997. gada Lāčplēša dienā Latviešu virsnieku apvienības Tradīciju grāmatā ierakstītās Viktora dzejas rindas vēlreiz apliecina viņa Tēvzemes mīlestību, uzticību tai un gatavību ziedot sevi tās ideāliem.

Viktors bija gaišs cilvēks, muzikāli apdāvināts, izglītots, apveltīts ar kārtības izjūtu un augstu pienākuma apziņu, audzināts bezgalīgā uzticībā Dzimtenei – Latvijai un visu mūžu palika uzticīgs jaunībā dotajam solījumam **“Latvju slavai, savam godam, Tēvzemei un Brīvībai”**.

Pāris gadus pirms aiziešanas Mūžības ceļos viņš kā laikmeta liecību atstāja nākošajām paaudzēm savu šajā Saulē noietā ceļa aprakstu, kurā tikai pirmos 20 un pēdējos 15 savas dzīves gadus atzinis par **“cilvēciskiem, kultūras pasaulei piederīgiem”**.

Dzimis Balvu pusē, Bērzpils pagastā. Skolas gadu atmiņas saistās ar Madonu, uz kuriem ģimene pārceļas 1929. gadā. Mātes rosināts, jau pamatskolā Viktors mācījies klavierspēli; tad reiz dzirdējis vijolnieka koncertu. Tas izraisījis lielu emocionālu pārdzīvojumu, un zēns sācis mācīties vijolspēli.

Neizdzēšamā atmiņā palikuši skolas gadi Madonas ģimnāzijā, kurā valdījis īpaši patriotisks gars. Jaunekļa personības izveidē liela nozīme bijusi vēstures un militārās audzināšanas skolotājiem – atvaļinātiem Latvijas armijas virsniekiem. Talantīgu mūzikas skolotāju vadībā Viktors turpinājis mācīties vijolspēli un apguvis kordirģenta māku. **“Notis un dziedāšana jums noderēs visu mūžu”** – šī skolotāja teiktā atziņa Viktoru pavadījusi vienmēr, palīdzējusi pat ļoti grūtās situācijās. Prasmīgais zīmēšanas skolotājs rosinājis gatavoties arhitektūras studijām. Viktors aktīvi piedalījies skolas sporta dzīvē, karnevālos, deju vakaros, spēlējis skolas teātrī. **“Tas bija skaists laiks”**, savās atmiņās raksta Viktors. **“Mēs augām pārliecībā savu dzīvi veltīt Latvijai - nacionālai, daiļai, vienotai.”**

1938. gadā – 19 gadu vecumā – Viktors Eglītis brīvprātīgi iestājies dienestā Latvijas armijā. Armijas disciplīna un jaunkareivja apmācības laiks nekādas grūtības nav sagādājuši, tas apgūts jau ģimnāzijas laikā. Mācījies instruktoru rotā, virsniekvietnieku kursus, tad rezerves leitnantu kursus un 1940. gada maijā leitnanta pakāpē no dienesta atvaļināts.

1940. gada septembrī, jau pēc Latvijas okupācijas, uzsācis studijas Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātē. Par pasniedzējiem strādājuši Latvijā pazīstami profesori, bet nācies apgūt arī Komunistiskās partijas vēstures īso kursu. Tieši šo lekciju apmeklējumu stingri kontrolējis kursa komjaunatnes sekretārs. Pēc Baigā – 1941. gada notikumiem jaunieši centušies savā vidū uzturēt nacionālo garu, lasījuši un izplatījuši Leonīda Breikša patriotisko dzeju.

Šajā laikā kursa komjaunatnes sekretārs Viktoram sagatavojis raksturojumu, kurā teikts: "Viens no visreakcionārākajiem elementiem. Demonstratīvi izturas pret visiem jaunajiem pasākumiem, ignorē komjaunatnes darbošanos. Kaitīgs Padomju Savienībai." Dīvainas priekšnojautas vadīts, Viktors aploksni atvēris, rakstīto izlasījis un paredzētajā vietā nav iesniedzis – sapratis, ka no Rīgas jāizbrauc.

Pēc vācu karaspēka ienākšanas Latvijā Viktors studijas turpinājis, bet diemžēl tās palikušas nepabeigtas.

1943. gada martā Viktoru iesauc Latviešu leģionā. Kā virsnieks viņš piedalās zvēresta parādē Doma laukumā, no kurienes latviešu puīšu pirmo tūkstoti, gandrīz neapmācītus, nosūta tieši uz Ļeņingradas fronti, vēlāk – uz Volhovu. Viņš smagi saslimst. Pēc atveseļošanās tiek komandēts uz virsnieku apmācības skolu Dembicā, Polijā. Tad nosūtīts atpakaļ uz Latviju, lai Vecaucē veidotu jauniesaucamo puīšu apmācības skolu.

1944. gada Lāčplēša dienā tikusi noslēgta laulība ar Leonoru – studiju kursa biedreni. Mierīga ģimenes dzīve nav bijusi iespējama, jo turpinājies dienests leģiona 19. divīzijā, un kara darbība kļuvusi arvien spraigāka. Par kaujām Kurzemē V. Eglītis apbalvots ar Kara Nopelni krustu un Triecienu nozīmi. Tepat Kurzemē sagaidīta Vācijas kapitulācija. Bataljona komandieris paziņojis, ka pretošanās netiks turpināta: **"Esiet brīvi! Turpmākā dzīve jūsu rokās."** Bijis sāpīgi, ka, nezaudējot kauju, vajadzējis padoties...

Jau civilā apģērbā tērpts, 1945. gada maijā Tukuma apkārtnē Viktors Eglītis arestēts, ievietots Tukuma cietumā. Tad ap septiņiem tūkstošiem ieslodzīto pārvesti uz Jelgavu, pie Cukurfabrikas "salādēti" vagonos un 25. maijā ešelons devies ceļā. Ap Jāņiem jau bijuši Vladivostokā. No stacijas apmēram 2,5 tūkstoši "noziedznieku" dzīti uz ostu, pa ceļam apmētāti ar akmeņiem, "godāti" par fašistiem un slepkavām, kuģi aizvesti uz Sovetskaja Gavaņu, ievietoti soda nometnē. Bijis steidzīgi jābūvē lidlauks krievu lidmašīnām, jo karš ar Japānu vēl nebija beidzies.

Latviešu leģionāri bija nokļuvuši elles priekšnamā – pasaulē, kāda baltiešiem nevarēja rādīties pat drūmākajos murgos. Bijis smagi jāstrādā, bet sarunās tikai viens temats: kaut varētu paēst, cik gribas... **"Deva tikai no Ķīnas atgādāto lopbarību. Iveda ar pašizgāzēju, nobēra zemē, veči ar lāpstām sašķīpelēja spaiņos un bēra katlā. Bija jādzīvo, lai gan, taisnību sakot, dažkārt gribējās mirt,"** pēc daudziem gadiem stāsta Viktors.

Šajā drūmajā, bezcerīgajā dzīvē spēku devušas vēstules no mājām. Pēc divus gadus ilgas neziņas, Viktors saņēmis vēsti, ka piecas dienas pēc viņa izbraukšanas no Jelgavas Leonorai piedzimuši dvīņi. **"It kā izslējos taisnāks, prāts kļuva asāks, apziņa diktēja: izturēt, izdzīvot, atgriezties mājās,"** raksta Viktors.

Bijuši brīži, kad fiziski un morāli stiprinājusi vijole. Lēģera priekšnieki nolēmuši nodibināt kādu "kultūras ansambli", vākuši kopā muzikāli izglītotus ieslodzītos. Pieteicies arī Viktors. Viņam iedota vijole, bet smagajos darbos sabojātie pirksti tikai pēc nedēļas sākuši klausīt. Dzīve kļuvusi nedaudz vieglāka, taču **"tikai īsu brīdi es biju atļāvies būt cilvēks. Uzzinājuši, ka esmu fašistu virsnieks, priekšnieki mani no ansambļa izmeta."** Tā atceras Viktors.

Bijuši arī mēģinājumi ar ilgstošu pratināšanu panākt atzīšanos par bēgšanas organizēšanu, lai varētu notiesāt pēc panta, kas neatbilst gūstekņa statusam. Kad tas nav izdevies, par dzimtenes nodevību pēc 58. panta sodīts uz 10 gadiem un vēl uz 5 gadiem atņemtas jebkādas tiesības. Padomju valstī nav ievēroti starptautiskie likumi par gūstekņu atbrīvošanu pēc kara beigām.

Viktors pārsūtīts no vienas nometnes uz otru, arvien tālāk uz ziemeļiem no Magadanas, līdz nonācis alvas raktuvju šahtās Kolimā, kur aizvadīti ilgi gadi. Pēc atlabšanas no smagas slimības nolikts pie rakstu darbiem kantorī. Radusies iespēja ņemt rokās veco draugu – vijoli. Apstākļi nedaudz uzlabojušies, sācis ar cerībām raudzīties uz nākotni. Kad "politiskajiem" izsludināta amnestija, krājis naudu mājupceļam. **"Es biju dzīvs! Es varēju braukt mājās! Mani gaidīja!"**

1956. gada 17. martā Tukuma stacijā savam tētim – Viktoram Eglītim pretī skrējuši 11 gadus vecie dvīņi Ingūna un Gundars. Viņš tos satīcis pirmo reizi...

Pēc vienpadsmit ieslodzījuma gadiem sākās jauns dzīves posms. Pamazām atkopies fiziski un garīgi, Viktors sāka strādāt Tukumā, rūpkombinātā un pienotavā. Aktīvi iesaistījies sabiedriskajā dzīvē – nodibinājis un vadījis kori, piedalījušies Dziesmu svētkos. Par labu darbu saņēmis apbalvojumus.

Bet prieks par mierīgo dzīvi izrādījies īslaicīgs. Tiklīdz Viktors ieņēmis labāk atalgotu, augstāku amatu, varas iestādes atradušas iemeslu, lai viņu no darba atbrīvotu. Tā bijusi atmaksa par atteikšanos no piedāvātās sadarbības ar drošības orgāniem – čeku.

Nācies pāriet darbā uz Slokas celulozes un papīra fabriku par viszemākās kategorijas strādnieku. Tur viņa pagātne nevienu neinteresējusi, katrs vērtēts pēc padarītā darba. Viktors ātri ieguvis uzticību un cieņu, nostrādājis 15 gadus, 1979. gadā ar godu aizvadīts pensijā.

Tad kā krāšņa puķe uzplaukusi mīlestība pret dziesmu. 15 gadus Viktora balss skanējusi Tukuma skolotāju kora "Vanema" koncertos Latvijā, Igaunijā, Bulgārijā, Anglijā un citur, Dziesmu svētkos, koru skatēs un festivālos.

Atmodas gadi ar Baltijas ceļu, Daugavmalas mītiņu, Barikādēm, uz kurām tēva vietā stāvējis dēls Gundars – tas bija laiks, kad sirmā virsnieka sirds gaviļēja. Piepildījās gandrīz neticamais, tik ilgi cerētais – Latvija kļuva brīva un neatkarīga.

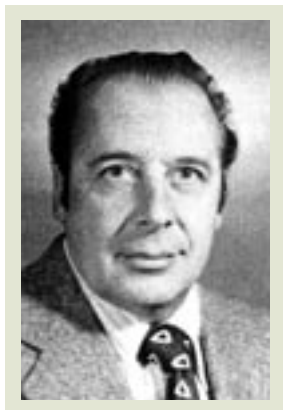
1991. gada martā Viktors Eglītis rehabilitēts. Darbojies Latvijas Tautas frontē, represēto klubā "Atauga", Latvijas Daugavas Vanagu Tukuma nodaļā, Nacionālo karavīru biedrībā. 1993. gada aprīlī iestājies Latviešu virsnieku apvienībā. Jau novembrī ar Aizsardzības ministra pavēli Nr. 62-MK atjaunota Latvijas armijas dienesta pakāpe "leitnants" un saņemts paaugstinājums virsleitnanta pakāpē. Kā atzinība par Latvijas aizsardzībai veltīto mūžu, līdzdalību jauniešu patriotiskajā audzināšanā un tagadējo bruņoto spēku stiprināšanā saņemti Aizsardzības ministra, Nacionālo bruņoto spēku komandiera un Zemessardzes komandiera apbalvojumi.

Savu dzīvesstāstu Viktors ir noslēdzis ar gaišiem vārdiem: **"Šodien varu bez bailēm un nicināšanas rītā atvērt acis un vakarā mierīgi aizmigt. Ceru, ka manas dzimtas turpinātājiem, kas ir jau ceturtā paaudzē, liktenis būs lēmis laimīgākus mūžus."**

Latviešu karavīru Aizsardzības pulkos Viktoru iesaucā pēkšņi. Vēl 11. novembrī viņš, meitas Ingūnas pavadīts, apmeklēja Latviešu virsnieku apvienības svinīgās Lāčplēša dienas pusdienas. Nekas neliecināja, ka tā būs pēdējā tikšanās ar "savējiem" – cīņu un domu biedriem.

2006. gada 20. novembrī virsleitnantu Viktoru Eglīti ar militāru godu izvadīja no Tukuma apbedīšanas biroja "Tāle" un guldīja Kalna kapos blakus uzticamajai dzīvesbiedrei. Atvadu salūta zalvēm skanot, Nacionālie bruņotie spēki atdeva pēdējo godu patriotiskajam latviešu virsniekam. Kuplais pavadītāju pulks, krāšņie ziedi un siltie atvadu vārdi apliecināja mīlestību, cieņu un pateicību labestīgam, pašizliedzīgam, godprātīgam cilvēkam.

Savu biedru, virsleitnantu Viktoru Eglīti un viņa gaišos, cerību pilnos vārdus siltā piemiņā paturēs Latviešu virsnieku apvienība.

Eižens Skurupijs
12.07.1927. – 27.07.2007.

Vilmārs Kukainis,
atv. rez. brig. ģenerālis

Grūtas slimības māķts, šī gada 27. jūlijā Mineapoles (ASV) priekšpilsētas slimnīcā pēkšņi miris viens no diviem LVA biedriem-veicinātājiem – brīvā laika militārais vēsturnieks un literāts Eižens Skurupijs. Viņš dzimis 1927. gada 12. jūlijā Rīgā. Jau pamatskolas vecumā E. Skurupijs pārvalda četras valodas. Viņš mācījies Rīgas pilsētas prestižajā 1. ģimnāzijā. Kara laika juku dēļ nav iesaukts gaisa izpalīgos, bet kā piespiedu darbaspēks strādājis kalnos iebūvētā vācu lidmašīnu fabrikā. No tās E. Skurupijs mēģina izbēgt, šķērsojot tuvu esošās neitrālās Šveices robežu, taču viņu apcietina un jaunietis gandrīz zaudē savu dzīvību.

Pēc kara beigām franču kontrolētajā zonā Eižens beidz latviešu ģimnāziju un sāk studijas Tībingenas universitātē. Pēc ieceļošanas ASV, Korejas kara laikā viņu drīz iesauc ASV armijā. Pūsis paliek virsdienestā, lielāko dienesta laiku dienot pulka izlūku daļā Japānā. Pēc dienesta 1957. viņš gadā apprecas ar Latvijas armijas kapteiņa un kalpakieša meitu Birutu Vīndzirksti, pabeidz tehnisku institūtu, 30 gadus strādā datoru firmā, ieņemot arī nodaļas vadītāja amatu.

Latviešu sabiedriskajā dzīvē E. Skurupijs ilgus gadus ir žurnāla *Akadēmiskā Dzīve* līdzredaktors. Viņš ir daudzu militārvēsturisku pētījumu autors, galvenokārt par maz zināmiem faktiem saistībā ar Latviju un latviešiem.

Pirms trīs gadu desmitiem es kā *Daugavas Vanagu* ASV valdes militārais referents sāku vairāk sastrādāties ar Eiženu. Viņš nebaidījās uzņemties visu latviešu karavīru kapu apzināšanu ASV pēc tam, kad visi citi šo nepateicīgo darbu bija noraidījuši. Viņš pēc paša iniciatīvas izstrādāja datu reģistrēšanas sistēmu uz kartiņām, otrā pusē uzlīmējot karavīra kapa fotogrāfiju. Šo kartiņu biezs albūms tagad glabājas Latvijas Kara muzejā.

Lai Eiženam svešā zemē vieglas smiltis!

ATVADU SVEICIENS V. BALODIM

Vladimirs (Voldemārs) Balodis
19.03.1916. –2006. g. decembris

Sarma Līne,
atv. kapteine

Atv. rez. plkv. Vladimirs Balodis dzimis 1916. gada 19. martā Krievijā. No 1938. gada maija līdz 1939. gada novembrim dienējis Vidzemes artilērijas pulkā. 1939. gada augustā Daugavpilī beidzis Latvijas armijas Artilērijas rezerves virsnieku skolu.

No 1943. gada maija līdz 1945. gada maijam izgājis visus Latviešu leģiona 15. divīzijas kauju ceļus.

Bijis plkv. Januma šoferis Otrā pasaules kara frontē Krievijā, ar 15. divīzijas sanitāro rotu sūtīts uz Jelgavu, bet krievu uzbrukuma dēļ nonācis Cēsīs, no turienes - Vācijā, 15. divīzijas rezerves bataljonā, pēc tam plkv. V. Januma kaujas grupā. No Sarkanarmijas aizmugures Vācijā izvedis rietumu sabiedroto kontrolētā zonā latviešu bataljonu. 1945. gada maijā nokļuvis ASV 8. divīzijas gūstā, bet tā paša gada jūnijā atbrīvots.

V. Balodis ir bijis tuvs un uzticams plkv. Januma draugs. Savā Latviešu virsnieku apvienībai (LVA, kurā iestājies 1992. gada 8. septembrī) iesniegtajā autobiogrāfijā viņš raksta: "Viņi iztaisīja lielu kļūdu, ka man nav teikuši par šīs grāmatas (runa ir par Kanādā *Daugavas Vanagu* Centrālās valdes izdotu grāmatu Jēkaba Leitīša sakārtotumā *Pulkvedis Vilis Janums*) rakstīšanu. (...) es biju draugos ar plkv. Janumu (...). Viņš pat pa reizei man teica lietas, ko viņš nevarēja stāstīt citiem virsniekiem. (...) Tanī grāmatā 71. lpp. ir uzņēmums, kur mana seja ir tieši pretim viņam, un viņš nupat man piekar 2. pakāpes Dzelzs krustu un tur nav mana vārda."

No 1962. gada 12. jūlija līdz 1976. gada 31. martam Vladimirs dien ASV armijas rezervē. Beidzis Komandas un ģenerālštāba koledžu, Bruņoto spēku industriālo koledžu, Civilo lietu skolu. Atvaļinājies kā ASV armijas svarīgas militāras atbalsta vienības civilās vadības nodaļas priekšnieks, kuru **Pentagons** vēlējies paturēt šajā amatā pat pēc 60 gadu vecuma sasniegšanas.

Pulkveža darbs labi pazīstams Vašingtonas latviešu sabiedrībā, Daugavas Vanagu organizācijā un Latviešu ārstu biedrībā.

Tēvzemes Latvijas pateicību un cieņu varonīgajam, prasmīgajam un izglītotajam latviešu virsniekam pulkvedim Vladimiram Balodim izsaka NBS komandiera 2004. gadā piešķirtais apbalvojums – 1. pakāpes Goda zīme ***Par nopelniem***.

Lai viegļas smiltis un Tēvzemes mīlestība **pirmajam latviešu pulkvedim ASV** Vladimiram Balodim Aizsaules ceļos!

ARDIEVAS CĒZARAM DANKERAM

Vilmārs Kukainis,
atv. rez. brig. generālis

*Bij. 8361. latviešu būvrotas komandieris
Cēzars Dankers
11.03.1927. – 24.03.2007.*

2007. gada 24. martā pēc savas 82. dzimšanas dienas atzīmēšanas Gīsenes slimnīcā Vācijā pēkšņi miris ilggadīgais 8361. latviešu būvrotas (pie ASV armijas Vācijā) darbinieks, vēlāk tās komandieris maj. Cēzars Dankers.

Viņš dzimis 1927. gada 11. martā Latvijā. Tuvāku ziņu par viņa dzīvi manā rīcībā nav, zinu tikai viņa sasniegumus militārajā jomā.

Kā angļu valodas pratējs Cēzars Dankers uzsāka rakstveža darbu minētajā būvrotā kaprāja dienesta pakāpē 1953. gadā, kad atbildīgais amerikāņu štābs pavēlēja nomainīt ar latviešiem jau 1947. gadā dibinātās būvrotas neveiksmīgo vācu vadību un darbiniekus (līdzīgi notika arī 8503. būvrotā). Grūtās vadības pārmaiņas sekmīgi realizēja diplomēts inženieris Jānis Zēgners (viņu vēlāk pārcēla uz štābu un paaugstināja majora dienesta pakāpē).

Cēzars Dankers turpināja dienestu būvrotas komandieru maj. Egona Nedesona un Jāņa Krastiņa vadībā, pakāpeniski iegūstot labu pieredzi, izglītojoties, iegūstot paaugstinājumu amatā. Pirms atvaļināšanās 1989. gadā pēdējos desmit gadus Cēzars ir būvrotas komandieris.

Civīlistu atbalsta centra pārskatos trīs latviešu būvrotu darbs tiek novērtēts kā labāks salīdzinājumā ar trīs vācu būvrotu sniegumu, bet C. Dankera komandētā 8361. būvrotā atzīta par ražīgāko. Latviešu personāla trūkuma dēļ, arī C. Dankera un citu darbinieku atvaļināšanās rezultātā, sākas šīs būvrotas noriets. 1992. gada vidū pēc 45 gadu darbības, no kuriem 36 gadus būvrotu vadīja latvieši, to likvidēja.

Gandrīz visi latviešu būvrotu un sardžu vienību komandieri jau aizgājuši mūžībā. Cik zināms, dzīvs vēl ir 8252. būvrotas komandieris maj. Valdis Abiks un divi pēdējie 8920. Virsaiša Viestura sardžu rotas komandieri kapt. Jānis Lielkājis un kapt. Gunārs Skaistlauks.

Vieglas smiltis Aizsaules ceļos Cēzaram Dankeram!

Latviešu virsnieku apvienības
preses virsnieks **Andris Kļaviņš**

Virsleitnants *Eduards Stauvers*
1914. gada 21.oktobris - 2007. gada 6.februāris

Diemžēl to vīru, kas savas pārlicības, dienesta pienākumu un likteņa iemesti, aktīvi cīnījās Eiropas lielo pārmaiņu krustugunīs Otrā pasaules kara frontēs, gadu no gada paliek arvien mazāk. Viņi godam pārstāvēja latviešu karavīru izslavēto bezbailību, izturību, izdzīvošanas prasmi un garīgo spēku, par kuru Kromvels esot sacījis, ka fiziskā spēka attiecība pret garīgo ir kā viens pret bezgalību.

Eduards Stauvers bija no tās virsnieku paaudzes, kurus savulaik apjūsmoja Latvijas sabiedrība, par kuru stāju un iznesību vēl tagad ar sapņainām acīm stāsta trīsdesmito gadu ģimnāzistes. Viņi Kara skolā netika audzināti kā **salonlauvas**, bet gan bezgalīgā uzticībā savai Dzimtenei un tautai, ko, saņemot virsnieka zobenu no ģenerāļa Jāņa Baloža rokām 1939. gadā, izteica zvēresta vārdos arī Eduards Stauvers: "Savam godam, latvju slavai, Tēvzemei un brīvībai!" Šo vārdu vadīts, Eduards pildīja dienestu Latvijas armijā un vēlāk kopā ar saviem cīņu biedriem pārstaigāja kauju ceļus 15. divīzijas Izlūkbataljona vada komandiera amatā. Par cīņām Pomerānijas Lielkaujās apbalvots ar Dzelzskrustu. Viens no retajiem, kas pārdzīvoja Otrā pasaules kara beigu dienas pašā Berlīnes centra ellē **Unter den Linden** rajonā.

1945. gada 16. aprīlī sākās sarkanarmijas lieluzbrukums Berlīnes virzienā. 19. aprīļa vakarā 15. divīzijas 33. grenadieru pulku, kuru komandēja pulkvedis Vilis Janums, no Neistrelīcas rajona pārcēla uz Hercfeldi, 15 km uz austrumiem no Berlīnes. 15. izlūku bataljonam, kurā vada komandieris bija leitnants Eduards Stauvers, atsūtītajās piecās automašīnās vietas nepietika, un vēlāk tas pulku vairs nepanāca, jo Janums, saudzējot savu vīru dzīvības, uzsāka savu leģendāro pulka gājienu uz Rietumiem pie sabiedrotājiem, izglābjot no bezjēdzīgas nāves 824 karavīrus. Bet 15. izlūku bataljonam neizdevās nodibināt sakarus ar Januma kaujas grupu, un to vācu pavēlniecība iesaista cīņās Berlīnē. Latvieši bija iespiesti pussagrautajos Berlīnes mūros pašā Reiha sirdī. Pirmo reizi kaujas notika tik lielas Eiropas galvaspilsētas teritorijā. Kas tā bija par elli pat pieredzējušajiem latviešu karavīriem, liecina militārā vēsturnieka pulkvežleitnanta Aivara Pētersona aprakstītā Reihstāga ēkas sturmēšana: "Ap 100 m platā frontē uzbruka vesela strēlnieku divīzija – vismaz 50 vīru uz vienu metru vai 150 uz vienu loga aili." Berlīnei

uzbruka piecas armijas ar apmēram diviem miljoniem karavīru. Nav nekāds noslēpums, ka sarkanarmiešu dzīvībām nebija nekādas nozīmes padomju ģenerāļu sacensībā – kurš pirmais ienāks Berlīnē, vai ieņems Reihstāgu.

Lūk, ko Eduards Stauvers pastāstīja savā 90. gadu jubilejā: "Bija 1945.gada 26. aprīļa rīts. Mūsu izlūkbataljonu aizturēja žandarmērija un pievienoja citām vienībām ielu cīņās. Bataljonam nebija stingras vadības, jo hauptšturmfirers Vallijs vairāk rūpējās par sevi, nevis par bataljonu. Es biju otrās rotas komandieris. Rota bija smagi cietusi – ierindā bija tikai 45 vīri, bruņojums – nepilnīgs. Ieņēmām pozīcijas Vilhelma un Fridriha ielas rajonā netālu no Reihkancelejas sagrauto ēku kāpņu telpās. Biju izgājis pārbaudīt pozīcijas, kad eksplodēja artilērijas šāviņš, bruka nama sienas un sajutu stipru triecienu kājā. Paspēju nokļūt līdz bataljona komandierim un ziņot, ka rotas vadību pārņem leitnants Voldemārs Laiviņš. Mūs – ievainotos, veda Potsdamas virzienā, tomēr tālu netikām, jo ceļus kontrolēja krievi. Atgriezāmies Berlīnē un mūs uzņēma slimnīca "Zoo Bunkurs", kura bija tā pārpildīta, ka pēc pārsiešanas mūs novietoja koridorā. Slimnīcā strādāja arī divas latviešu medmāsas, kuras uzzinājušas, ka ievesti latvieši, steidzās pie mums. Sēlpiliete Dzidra Lasmane pastāstīja, ka „Zoo Bunkurs” ir drošākā slimnīca Berlīnē, kurā ārstējušies visi augstākie vācu virsnieki, feldmaršalu Rommelu ieskaitot. Ēkas četrus metrus biezās dzelzbetona sienas slējās piecus stāvus virs zemes, bet trīs stāvi bija pazemē. Logu ailes sedza 30 cm biezas tērauda plātnes. Slimnīca varēja funkcionēt autonomi, tai bija sava elektrostacija, noliktavas, garnizons. Bombardēšanas laikā uz jumta uzkrita seštonnīga bumba, noslaukot no tā pretgaisa aizsardzības bateriju, bet ēku tikai nedaudz sadrebino. Pēc Berlīnes kapitulācijas slimnīcas garnizons padevās tikai tad, kad pretinieks tiešā tēmējumā atkārtoti šaujot pa loga plātņi, to iznīcināja. Pēc desmit dienām mani pārvietoja uz citu slimnīcu, kur no latviešiem biju vienīgais. Ar viņiem sastapos jūlijā gūstekņu nometnē Foierstenvaldē. Man par lielu pārsteigumu tur sastapu savas rotas karavīrus O. Laiviņu, Kupicu, virsšeržantu Šostaku, leitnantu Voldemāru Laiviņu. Nometnē bija gandrīz vai visas Eiropas tautību pārstāvji. Protams, pārsvarā vācieši jau gados no zemessardzes (*Volksturm*). Bija pat divi indieši. 1945. gada 22. novembrī visus PSRS **piederīgos** ievietoja aizrestotos vagonos, kuros bija dzelzs krāsniņa un **paraška**, un mums sākās 56 dienu ilgs brauciens, kurš noslēdzās Vorkutā. Bet tas jau ir cits stāsts."

Eduards Stauvers iznāca no vienas elles un nokļuva citas pievārtē. Un arī to viņš pārdzīvoja. 1947.gada vēlā rudenī kāds novājējis, ar cingas izraisītiem augoņiem klāts vīrs klusi klauvēja pie kādas mājas loga Turaidā, kur kara laiku aizvadīja sieva Elza ar meitām. Tas bija gūstu izcietušais kareivis Šmits, **alias** Stauvers. Drošības dēļ viņš nolēma nedzīvot kopā ar ģimeni. Tomēr vēlāk tika atpazīts, nodots, un Kara tribunāls viņam piesprieda 25 gadus soda nometnē. Atgriezies brīvībā, Eduards Stauvers Rīgā strādāja par elektriķi. Ģimenē izaugušas meitas – Valda un Maija. Maiju militārajās aprindās pazīst kā Latviešu virsnieku apvienības sekretāri Maiju Zālīti.

Ģenerāļa Rūdolfa Bangerska 1945. gada 29. aprīlī Lībekā parakstītajā pavēlē latviešu karavīriem Vācijā, cita starpā, sacīts: "(..) Jūsu alga lai ir apziņa, ka jūs esat darījuši savas valsts un tautas labā visu, kas cilvēka prātam un spēkiem iespējams..."

Šo savas vienības izjūtu daudzi no karavīriem šodien meklē Latviešu virsnieku apvienībā, kuras vērtīgākā un pieredzējušākā daļa ir kauju ceļus izgājušie vīri. Apvienības

uzdevums ir saudzēt un aprūpēt šos vīrus, jo viņi ir Dieva izredzētie, kas vairākkārt izkāpuši no elles. Arī Eduards Stauvers bija Apvienības biedru vidū, fiziski, kamēr to atļāva veselība, garīgi – vienmēr.

Saltajā februāra novakarē stāja pukstēt vecā karavīra – kā pats sevi sauca – daudzcietais sirds. Noslēdzies vēl viena latviešu karavīra ceļš – pilns klusas varonības, grūti aptveramas izturības un vīrišķības. Eduards, tāpat kā citi viņa ieroču brāļi, vēlējas pārnākt mājās. Viņa pēdējā pārnākšana ir dzimtas kapos Turaidas pagastā, netālu no tēva mājām, kur Latvijas armijas virsnieks - leģionārs ar militāru godu tika guldīts zemes klēpī. Eduards ir aizgājis pie savējiem, lai paliktu kā karavīra uzticības paraugs saviem Latviešu virsnieku apvienības biedriem, kā dzimtas gara stiprinātājs Maijai, Valdai, mazbērniem Ainaram un Sandrai, mazmazmeitām Sabīnei un Kristai.

2007. GADĀ NAA PIEŠKIRTĀS PAKĀPES

Sagatavoja NAA Administratīvās un
personālsastāva daļas priekšnieks
kapteinis **Edgars Strods**

Kapteiņi	Jolantai VILIPSONEI, „MAJORE”.
Kapteinim	Mārim GAVRILKO, „MAJORS”.
Kapteinim	Andrejam LIEPAM, „MAJORS”.
Virslieņnantei	Ilonai KOJALOVĪČAI, „KAPTEINE”.
Virslieņnantei	Maijai PINKOVSKAI, „KAPTEINE”.
Virsseržantam	Eduardam ŠINKŪNAM, „LEITNANTS”.
Virsseržantam	Laurim ARBIDĀNAM, „LEITNANTS”.
Virsseržantam	Igoram ĻARSKIM, „LEITNANTS”.
Virsseržantam	Oskaram OLBĪKAM, „LEITNANTS”.
Seržantam	Vitālijam ŠULTAM, „LEITNANTS”.
Kaprālim	Oļegam TUMUŠKĀNAM, „LEITNANTS”.
Kaprālei	Ludmilai SOKOLOVAI-PLEČKENAI, „LEITNANTS”.
Kaprālim	Zigurdam KURSIŠAM, „LEITNANTS”.
Kaprālim	Eduardam KURPNIEKAM, „LEITNANTS”.
Kaprālim	Ivo ŠČERBAKOVAM, „LEITNANTS”.

Kaprālim	Didzim SILIŅAM, „LEITNANTS”.
Kaprālim	Ingum ŠEMETAM, „LEITNANTS”.
Kaprālim	Uģim KRASTIŅAM, „LEITNANTS”.
Kaprālim	Robertam ANDREJEVAM, „LEITNANTS”.
Kaprālim	Edmundam BINDERAM, „LEITNANTS”.
Dižkareivei	Aijai BARKĀNEI, „LEITNANTS”.
Dižkareivim	Guntaram MEŽALAM, „LEITNANTS”.
Dižkareivim	Jānim KRIULIŅAM, „LEITNANTS”.
Dižkareivim	Sandim RIEKSTIŅAM, „KAPRĀLIS”.
Dižkareivim	Egilam LEGZDIŅAM, „KAPRĀLIS”.
Dižkareivim	Vladimiram OSIPOVAM, „KAPRĀLIS”.
Dižkareivei	Simonai RAČINSKAI, „KAPRĀLIS”.
Dižkareivim	Edgaram DAMBĪTIM, „KAPRĀLIS”.
Dižkareivim	Edgaram STRODAM, „KAPRĀLIS”.
Kareivim	Kārlim LILIENFELDAM, „LEITNANTS”.

Kareivim	Ronaldam MANDELIM „LEITNANTS”.
Kareivei	Elīnai BARANOVSKAI „LEITNANTS”.
Kareivim	Uģim KRASTIŅAM „KAPRĀLIS”.
Kareivim	Oļegam BOKŠEM „KAPRĀLIS”.
Kareivim	Jānim BRŪNAM „KAPRĀLIS”.
Kareivim	Zigurdam KURSIŠAM „KAPRĀLIS”.
Kareivim	Mārtiņam LŪKAM „KAPRĀLIS”.
Kareivei	Aleksandrai MATUSEVIČAI „DIŽKAREIVE”.
Kareivim	Andrim GASONAM „DIŽKAREIVIS”.
Kareivim	Andrim KAĻIŅIČAM „DIŽKAREIVIS”.
Kareivim	Andrim ŽAGARAM „DIŽKAREIVIS”.
Kareivim	Artūram DROZDOVSKIM „DIŽKAREIVIS”.

Kareivim	Dainim VANAGAM, „DIŽKAREIVIS”.
Kareivim	Edgaram EZERAM, „DIŽKAREIVIS”.
Kareivei	Elinai PĻAVIŅAI, „DIŽKAREIVE”.
Kareivim	Igoram TURČAŅIKOVAM, „DIŽKAREIVIS”.
Kareivim	Jānim DĀBOLAM, „DIŽKAREIVIS”.
Kareivim	Jānim PĒTERSONAM, „DIŽKAREIVIS”.
Kareivim	Jurim DINNEM, „DIŽKAREIVIS”.
Kareivei	Ilzei RAGŽEI, „DIŽKAREIVE”.
Kareivei	Marinai MIHĻEŅOVAI, „DIŽKAREIVE”.
Kareivim	Mārim JEGRĀFOVAM, „DIŽKAREIVIS”.
Kareivim	Rihardam ZĀLĪTIM, „DIŽKAREIVIS”.

*LATVIEŠU VIRSNIEKU
APVIENĪBAS BIEDRU UN GODA BIEDRU
IEVĒROJAMĀS JUBILEJAS 2008. GADĀ*

99 gadi	atv. majors	Alfreds PORIETIS	30. septembrī
98 gadi	atv. virsniekvietnieks	Augusts HEINSONS	18. aprīlī
	atv. virsleitnants	Jānis LUBĀNS	20. aprīlī
96 gadi	atv. virsleitnants	Jānis BAHMANIS	21. oktobrī
95 gadi	atv. virsleitnants ārsts	Nikolajs SKUJA	5. oktobrī
	atv. virsleitnants	Jānis RADZIŅŠ	19. oktobrī
	atv. leitnants	Emīls DUMPIS	22. oktobrī
	atv. virsleitnants	Edvīns OZOLS	1. decembrī
94 gadi	atv. virsleitnants	Alfreds POPE	18. jūlijā
	atv. virsleitnants	Augusts VĪKSNE	14. novembrī
93 gadi	atv. med. dien. majors	Staņislavs LUBĀNS	25. janvārī
	atv. kapteinis	Teodors LIEPA-LINDE	29. janvārī
	atv. virsleitnants	Teodors KALNĀJS	4. februārī
	atv. virsleitnants	Jēkabs DAIZIS	31. martā
	atv. virsleitnants	Pauls GRĪNBERGS	14. aprīlī
	atv. virsleitnants	Verners LĪGUTS	22. septembrī
92 gads	atv. virsleitnants	Ernests BALODIS	6. maijā
	atv. leitnants	Arnolds BERĶIS	22. novembrī
	atv. leitnants	Nikolajs DORŠS	3. decembrī
91 gadi	atv. virsleitnants	Ansis MAURIŅŠ	7. janvārī
	atv. leitnants ārsts	Vilis KRASTS	1. februārī
	atv. kapteinis	Atis HOMKA	2. februārī
	atv. leitnants	Jānis Aleksandrs CELMIŅŠ	22. maijā
	atv. leitnants	Harijs ZERVIŅŠ	27. jūnijā
	atv. virsleitnants	Jānis INCĪTIS	21. augustā
90 gadi	atv. virsniekvietnieks	Jānis LOCIS	22. novembrī
	atv. virsleitnants	Tāivaldis BĒRZIŅŠ	18. februārī
89 gadi	atv. leitnants	Arnolds DZIRNE	18. novembrī
	atv. leitnants	Alfreds PUTNIŅŠ	4. februārī
88 gadi	atv. leitnants	Viktors DREIFELDS	8. jūnijā
	atv. leitnante	Jānis PORMALS	6. janvārī
87 gadi	atv. leitnante ārste	Lidija ANKRAVA- VASIĻEVSKA	9. jūnijā
	atv. leitnante ārste	Tālija KOHA	30. septembrī
	atv. leitnants	Voldemārs LANKMANIS	11. decembrī
87 gadi	atv. virsniekvietnieks	Oskars BALTPUTNIS	8. jūlijā

86 gadi	atv. leitnants	Kārlis Vanags	12. aprīlī
85 gadi	atv. kapteinis	Ojārs Uldis ALEKSIS	29. martā
	atv. leitnants	Arturs VAIDZIŅŠ	19. maijā
84 gadi	atv. virsleitnants	Rolands KOVTUŅENKO	14. janvārī
	atv. virsleitnants	Olģerts MENTELIS	9. maijā
83 gadi	atv. pulkvedis	Auseklis PĻAVIŅŠ	1. janvārī
	atv. leitnants	Aleksandrs PĪKIS	14. maijā
	atv. kapteinis	Olģerts RAMNIEKS	19. augustā
82 gads	atv. augst. milit. ierēdnis	Egons GOLDŠMIDTS	2. oktobrī
81 gadi	atv. majors	Egberts IMANTS	26. novembrī
	atv. virsniekvietnieks	Ernests BONAPARTS	29. novembrī
80 gadi	atv. leitnants	Jānis ANTMANIS	13. augustā
75 gadi	atv. pulkvežleitnants	Aivars – Kārlis PĒTERSONS	22. jūnijā
	atv. majors	Jānis Ivars KASPARSONS	21. septembrī
	atv. majors	Tāļivaldis Modris BOĢIS	7. novembrī
	atv. pulkvedis	Georgs STIPRAIS	20. decembrī
70 gadi		Maija ZĀLĪTE	8. janvārī
	atv. virsleitnants	Juris LEJAS – SAUSS	9. janvārī
	atv. komandleitnants	Māris GRINŠTEINS	15. martā
	atv. admirālis	Andrejs Modris MEŽMALIS	28. aprīlī
	atv. kapteinis	Andris – Vitauts KĻAVIŅŠ	2. maijā
	atv. pulkvežleitnants	Visvaldis ĶIMENIS	24. maijā
65 gadi	atv. majors	Gunārs OPMANIS	11. aprīlī
	atv. virsleitnants	Jānis KAKSTIŅŠ	7. decembrī
55 gadi	pulkvedis	Juris BEZZUBOVŠ	10. februārī
	brig. ģenerālis	Juris VECTIRĀNS	16. oktobrī
50 gadi	atv. leitnants	Žanis VĀCIETIS	23. maijā
45 gadi	atv. leitnants	Andris JURDŽŠ	17. jūlijā
30 gadi	kapteinis	Mārtiņš GAIGALS	21. martā

Daudz baltu dienīņu, Laimiņa, dodī, ilgu mūžu dzīvojoj!

Sagatavojusi LVA biedrzine
atv. kapt. S. Līne

